

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2018 оны 2 дугаар сарын 28-ны өдөр

Улаанбаатар хот

Дугаар 62

ТҮҮХИЙ НҮҮРС ХЭРЭГЛЭХИЙГ ХОРИГЛОХ ТУХАЙ

Агаарын тухай хуулийн 16.1.5-д заасныг үндэслэн “Агаарын бохирдлыг бууруулахтай холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын 2018 оны 2 дугаар тогтоолын 4 дэх хэсэгт заасныг хэрэгжүүлэх зорилгоор Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Улаанбаатар хотын Баянгол, Баянзүрх, Сонгинохайрхан, Сүхбаатар, Хан-Уул, Чингэлтэй дүүргийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжээс бусад иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагуудыг 2019 оны 5 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглосугай. 2. ~~Улаанбаатар хотын Баянзүрх дүүргийн 20, Сонгинохайрхан дүүргийн 21, Хан-Уул дүүргийн 12, 13, 14 дүгээр хороодын нутаг дэвсгэр энэ тогтоолын 1 дүгээр зүйлд хамаарахгүй байхаар тогтоосугай.~~ (Энэ заалтыг Засгийн газрын 2020 оны 189 дүгээр тогтоолоор хүчингүй болсонд тооцсон) 3. Боловсруулсан түлшний үнийг түүхий нүүрсний үнээс хэтрүүлэхгүй байх, түлшний эрэлт, нийлүүлэлтийн тэнцвэрт байдлыг хангах асуудлыг судалж 2018 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрийн дотор шийдвэрлэхийг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Н.Цэрэнбат, Эрчим хүчний сайд Ц.Даваасүрэн, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч С.Батболд нарт тус тус даалгасугай. 4. Энэ тогтоолын мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар олон нийтэд мэдээлэх, тайлбарлах, сурталчлах ажлыг зохион байгуулж, тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Н.Цэрэнбат, Эрчим хүчний сайд Ц.Даваасүрэн, Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд Ц.Нямдорж, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч С.Батболд, Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газрын дарга Н.Цагаанхүү нарт тус тус үүрэг болгосугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

У.ХҮРЭЛСҮХ

Байгаль орчин, аялал

жуулчлалын сайд

Н.ЦЭРЭНБАТ

НИЙСЛЭЛИЙН
ИРГЭДИЙН ТӨЛӨӨЛӨГЧДИЙН ХУРЛЫН
ТОГТООЛ

2018 оны 06 сарын 28 өдөр

Дугаар 17/10

Улаанбаатар хот

Төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.2 “з”, 25 дугаар зүйлийн 25.1, Хөгжлийн бодлого төлөвлөлтийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1, Агаарын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалт, Монгол Улсын Засгийн газрын 2017 оны “Хөтөлбөр батлах тухай” 98 дугаар тогтоол, Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн 2017 оны 03/03 дугаар зөвлөмжийг тус тус үндэслэн Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. “Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах мастер төлөвлөгөө”-г хавсралт ёсоор баталсугай.

2. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж ажиллахыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч /С.Батболд/-д, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын Тэргүүлэгчдэд даалгасугай.

ДАРГА

С.АМАРСАЙХАН

НИЙСЛЭЛИЙН АГААРЫН БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ МАСТЕР ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх үе шат:

Нэгдүгээр үе шат: 2018-2019 он

Хоёрдугаар үе шат: 2020-2025 он

Төлөвлөгөөний хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ:

Нэгдүгээр үе шат 2018-2019 он

Зорилт 1. Хот төлөвлөлт, байгуулалт, дэд бүтцийг хөгжүүлэх оновчтой бодлого хэрэгжүүлж, орон нутгийг хөгжүүлэх замаар төвлөрлийг сааруулан хот, суурин газрын агаарын чанарыг сайжруулах

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүлэх байгууллага
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Нийслэлд шилжин ирэх хөдөлгөөнийг хязгаарлаж, нийслэлийн гэр хорооллын тэлэлтийг зогсоож, яндангийн тоог нэмэгдүүлэх байх					
1	Улаанбаатар хот руу шилжин ирэх хөдөлгөөнийг хязгаарлаж, гэр хорооллын тэлэлтийг зогсоох	Улаанбаатар хотын суурьшлын бүсийн хязгаарыг тогтоох, шилжилт хөдөлгөөнийг хязгаарлах шийдвэр	Улаанбаатар хотын гэр хорооллын тэлэлтийг зогсоох шийдвэрийн хэрэгжилтийг мөрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	
2	Агаарын тухай хуулийн дагуу Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг шинэчлэн тогтоож, дэглэмийг мөрдүүлэх	Бүсийг шинэчлэн тогтоосон шийдвэр тухайн бүсэд мөрдөх журам	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг шинэчлэн тогтоож, журмын хэрэгжилтийг мөрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ Дүүргүүдийн ЗДТГ, ТӨ
Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Нүүлгэн шилжүүлэлт, дахин төлөвлөлтийн эрхзүйн орчинг бүрдүүлэх					
1	Нүүлгэн шилжүүлэх, дахин төлөвлөх эрхзүйн орчинг бүрдүүлэх чиглэлээр хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл, холбогдох шийдвэр гаргуулахад эрх бүхий байгууллагуудтай хамтарч ажиллах	Хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөлд санал оруулах, холбогдох шийдвэр	Нийслэлийн эрхзүйн байдлын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан байна.	НЗДТГ	ХЗДХЯ БХБЯ
			Арьс шир, ноос ноолуур болон бохирдол ихтэй бусад үйлдвэрүүдийг нүүлгэн шилжүүлэх шийдвэрийг холбогдох байгууллагаар гаргуулсан байна.	НЗДТГ	БСШУСЯ ЗТХЯ, ХХААХҮЯ БХБЯ
2	Нийслэлээс орон нутагт шилжин суурьших нийгэм-эдийн засгийн хөшүүргийг бий болгох	Хөшигийн хөндий, Налайх, Эмээлт зэрэг дагуул суурингуудад шилжин ирж буй иргэдийг амьдрах нийгэм, эдийн засгийн таатай нөхцөл бүрдүүлэх төлөвлөгөө	Хөшигийн хөндий, Налайх, Эмээлт зэрэг дагуул сууринд шинээр бий болж буй ажлын байранд гэр хорооллоос шилжин ирж буй иргэдийг ажлаар хангах эрхзүйн орчныг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ХХААХҮЯ НХХЯ, С

3	Гэр хорооллын өрхийг орон сууцжуулах ажлыг эрчимжүүлэн бага, дунд орлоготой иргэдийг урт хугацаатай, бага хүүтэй зээл авах эрх зүйн орчинг бүрдүүлэх, хамруулах	Бага, дунд орлоготой иргэдэд олгосон урт хугацаатай, бага хүүтэй орон сууцны зээл	Гэр хорооллоос орон сууцанд шилжиж буй болон дахин төлөвлөлтөд орсон бага, дунд орлоготой иргэдэд бага хүүтэй урт хугацаатай зээлд хамруулсан байна. Орон сууцны зах зээл дээр бэлэн байгаа орон сууцнуудыг эргэлтэд оруулах механизмыг судлан, гэр хорооллын иргэдийг орон сууцжуулах боломжийг бүрдүүлсэн байна. Түрээсийн орон сууц хөтөлбөрт хамруулах эрх зүйн орчинг бий болгосон байна.	НЗДТГ	СЯ, БХБ ТОСК
4	Нийслэлээс онцгой болон аюултай бүсэд зөвшөөрөлгүй суурьшсан, хотын харъяалалгүй өрхийн судалгааг гарган нүүлгэн шилжүүлэх	Нийслэлд үерийн далангийн дагуу, онцгой болон аюултай бүсэд суурьшсан айл өрхийн судалгааг гаргаж, нүүлгэн шилжүүлэх шийдвэрийн хэрэгжилт	Онцгой болон аюултай бүсэд зөвшөөрөлгүй суурьшсан 3000-аас доошгүй өрхийг нүүлгэн шилжүүлсэн байна.	НЗДТГ	-
5	Улаанбаатар хотын мал бүхий өрхийг хотын суурьшлын бүсээс гаргах	НЗД-ийн 2017 оны 01-р сарын 09-ний А18 тоот захирамжийн дагуу баталсан Улаанбаатар хотын суурьшлын бүсийн хилээс мал бүхий өрхүүдийг гаргах шийдвэрийн хэрэгжилт	Улаанбаатар хотоос мал бүхий өрхийг бүрэн нүүлгэсэн байна.	НЗДТГ	-

Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Халаалтын зуухыг буулгаж, хэрэглэгчийг төвлөрсөн болон хэсэгчилсэн инженерийн хангамжид үе шаттайгаар холбох

1	Нийслэл хотод үйл ажиллагаа явуулж байгаа 228 халаалтын зуухыг үе шаттайгаар буулгаж, хэрэглэгчдийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох	228 уурын зуухыг буулгаж, барилгуудыг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох зураг төсөв Төвлөрсөн дулаан хангамжийн сүлжээнд холбогдсон халаалтын зуухны тоо	228 халаалтын зуухыг буулгаж, 445 барилгыг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох зураг төсөв хийгдсэн байна. Халаалтын 123 зуухыг буулгаж, 263 барилгыг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбосон байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ ЭХЯ
2	Амгалан дулааны станц орчмын дулааны шугамд холбогдох боломжтой усан халаалтын зуух бүхий объектуудын жагсаалтыг гаргаж, тэдгээрийг дулаан хангамжийн сүлжээнд холбох	Төвлөрсөн дулааны сүлжээнд холбогдох боломжтой УХЗ-ийн судалгаа, татан буулгасан зуухны тоо	Амгалан дулааны станц орчмын дулааны нэгдсэн шугамд холбогдох боломжтой усан халаалтын зуухнуудын судалгааг хийж, тэдгээрийг дулаан хангамжийн сүлжээнд холбосон байна.	НЗДТГ	ЭХЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Нийслэлийн гэр хорооллын хэрэглэгчдийг цахилгаан халаагуур ашиглах боломжийг бүрдүүлэх

1	Улаанбаатар хотын гэр хорооллын 20000 хэрэглэгчийг 4,0 кВт чадалтай цахилгаан халаагуур ашиглах техникийн боломж бүрдүүлэх	6-10кВ-ын хуваарилах байгууламж, цахилгаан дамжуулах шугам, трансформаторын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх түгээх сүлжээний өргөтгөл	20 000 айл өрхийг 4,0 кВт цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломжийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ
---	--	--	---	-------	-----

2	Амьжиргааны баталгаажих түвшнээс доогуур орлоготой өрхөд цахилгаан халаагуур нийлүүлэх	Дэвшилтэт технологи бүхий цахилгаан халаагуур	290-ээс багагүй өрхөд үнэ төлбөргүй дэвшилтэт технологи бүхий цахилгаан халаагуур нийлүүлсэн байна.	НЗДТГ	-
3	Улаанбаатар хотын гэр хорооллын 110 000 айл өрхийг 2.5-4кВт хүчин чадалтай цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломжийг бүрдүүлэх барилга угсралтын ажлын зураг төсөл хийх	Улаанбаатар хотын цахилгаан дамжуулах, түгээх сүлжээг өргөтгөх, барилга угсралтын ажлын зураг төсөл	Улаанбаатар хотын цахилгаан дамжуулах, түгээх сүлжээг өргөтгөх, барилга угсралтын ажлын зураг төсөл хийгдсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ
4	Улаанбаатар хотын гэр хорооллын 110 000 айл өрхийг 2,5 кВт чадалтай цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломжийг бүрдүүлэх	Цахилгаан дамжуулах сүлжээний хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх шинэ дэд станц	110 000 айл өрхийг 2,5 кВт цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломжийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ
		Цахилгаан түгээх сүлжээний хүчин чадлын нэмэгдэлт		НЗДТГ	ЭХЯ
Үйл ажиллагааны чиглэл 5. "Хямд өртөгтэй орон сууц" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд гэр хороололд амины орон сууцыг барихад чиглэсэн дэд бүтэц байгуулж, орон сууцжуулах ажлыг эрчимжүүлэх, залуучууд, бага, дунд орлоготой иргэдийг урт хугацаатай, бага хүүтэй зээлд хамруулах					
1	"Ногоон хувийн орон сууц" загвар төслийг үе шаттай эхлүүлэх	Олон улсын стандартад нийцсэн ногоон хувийн орон сууцны хороолол	Загвар төслийг хэрэгжүүлсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ, ЭХЯ
2	Түрээсийн орон сууц хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	БНХАУ-ын ЗГ-ын буцалтгүй тусламжаар Сүхбаатар дүүргийн 9-р хорооны нутаг дэвсгэр, Ногоон нуур орчмын 3.8 га талбай	Сүхбаатар дүүргийн 9-р хорооны нутаг дэвсгэр, Ногоон нуур орчмын 3.8 га талбайд түрээслээд өмчлөх зориулалттай орон сууцны төсөл хэрэгжиж эхэлсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ СЯ ХХ
3		Сонгинохайрхан дүүргийн 6-р хорооны нутаг дэвсгэрт 5.0 га талбайд 1006 өрхийн "Түрээсийн орон сууц" төсөл	Сонгинохайрхан дүүргийн 6-р хорооны нутаг дэвсгэрт 5.0 га талбайд түрээслээд өмчлөх зориулалттай орон сууцны төсөл хэрэгжиж эхэлсэн байна.	НЗДТГ	ХХ
4		Хан-Уул дүүргийн 16-р хорооны нутаг дэвсгэрт 2.23 га талбайд 960 өрхийн "Түрээсийн орон сууц" төсөл	Хан-Уул дүүргийн 16-р хорооны нутаг дэвсгэрт 2.23 га талбайд түрээслээд өмчлөх зориулалттай орон сууцны төсөл хэрэгжиж эхэлсэн байна.	НЗДТГ	ХХ
5	Дахин төлөвлөлтөд орсон газруудын орон сууцжуулах төсөл хөтөлбөрийг эрчимжүүлэх, ойр орчмын айл өрхийг уг орон сууцанд ороход давуу эрх олгох, улмаар чөлөөлөгдсөн талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх	Нийслэлийн 24 байршилд 75 хэсэгчилсэн талбайд 1506,1 га газрыг барилгажуулалт	Дахин төлөвлөлтөд орсон газруудын орон сууцжуулах төсөл, хөтөлбөрийг эрчимжүүлж, 1506,1 га газрыг барилгажилт эхэлсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 6. Төвлөрсөн дэд бүтцийн системд холбогдох боломжгүй хэрэглэгчийг хэсэгчилсэн инженерийн хангамжид холбох, дэд төвүүд байгуулах, сэргээгдэх эрчим хүчний технологи хөгжүүлэх

1	Улаанбаатар-Цэвэр агаар төслийн хүрээнд "Нэг гудамж" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх	Агаарын бохирдол ихтэй бүсэд амьдардаг, хэсэгчилсэн дулааны шугам сүлжээнд холбогдсон айл өрх	Сонгосон гудамжинд нэг эх үүсвэр бүхий дулааны шугам сүлжээний зураг төсвийг боловсруулж, зураг төсвийн дагуу барьж байгуулсан байна. Сонгосон гудамжны айл өрхүүдийн дулаан алдагдлыг бууруулах зорилгоор байшин сууцыг нь дулаалах ажлыг хийсэн байна.	НЗДТГ	
2	Улаанбаатар хотын агаарын бохирдол ихтэй гэр хорооллыг сонгон "Бичил дэд төв"-үүдийг байгуулах	Хэрэглэгчийг инженерийн дэд бүтцээр хангах Бичил дэд төвүүд	Гэр хорооллын нөхцөл сайжирч, 200-300 айл өрхийг хэсэгчилсэн инженерийн дэд бүтцээр хангах Бичил дэд төвүүдийг байгуулсан байна.	НЗДТГ	-
3	Төвлөрсөн системд холбогдох боломжгүй боловч дулааны шугам байгуулахад тохиромжтой гэр хорооллын хэсгүүдийг үр ашиг өндөртэй, нэгдсэн УХЗ-д холбож жишиг амины орон сууцны хороолол бий болгох	Төвлөрсөн системд холбогдох боломжгүй боловч дулааны шугам байгуулахад тохиромжтой гэр хорооллын хэсгүүдэд УХЗ-д холбогдсон жишиг амины орон сууц	Дулааны шугам байгуулах ТЭЗҮ болон Байгаль орчин, нийгэмд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ /БОННБУ/ хийгдсэн байна.	НЗДТГ	УБДС ТӨ
4	"Гэр хорооллын газрыг иргэдийн чадамжинд тулгуурлан дахин зохион байгуулах журам"-ыг боловсруулж батлуулах	"Гэр хорооллын газрыг иргэдийн чадамжинд тулгуурлан дахин зохион байгуулах журам	"Гэр хорооллын газрыг иргэдийн чадамжинд тулгуурлан дахин зохион байгуулах журам"-ыг боловсруулсан байна.	НЗДТГ	БХБЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 7. Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн хүрээнд ногоон бүс, бичил цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулах, нэг хүнд ногдох цэцэрлэгт талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх замаар нийслэлийн ногоон байгууламжийг хот төлөвлөлтийн стандартад нийцүүлэх

1	Гэр хорооллын дахин төлөвлөлт хийгдэж буй газарт ногоон байгууламж төлөвлөхдөө хот суурин газрын ногоон бүсийн барилгын стандарт, нормыг баримтлах	Нэг хүнд ногдох ногоон байгууламжийн талбай	3 давхраас илүүгүй өндөртэй барилга барих шаардлагатай бөгөөд байгалийн өнгө төрхтэй хосолсон төлөвлөлт хийгдэх нөхцөл бүрдсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ, БОА
2	Гэр хорооллын гудамж, зам талбай, амины орон сууц, хашааны стандартыг боловсруулах, батлуулах, мөрдөх	Гэр хорооллын гудамж, зам талбай, амины орон сууц, хашааны стандарт	Гэр хорооллын айл өрхүүдэд гудамж, зам талбай, амины орон сууц, хашааны стандартыг мөрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ, ЗТ
3	Гэр хорооллын дундах тохижилтыг сонгогдсон байршлуудад хийх	Гэр хорооллын дунд хийгдсэн тохижилт	Гэр хорооллын дундах 7 байршлын 2800м ² талбайд тохижилт хийгдсэн байна.	НЗДТГ	

4	Гудамжны иж бүрэн тохижилтын ажлыг сонгогдсон байршлуудад хийх	Сонгогдсон байршлуудын иж бүрэн тохижилт	Нийслэлийн төвийн 3-н гудамжинд иж бүрэн тохижилтыг хийж гүйцэтгэсэн байна.	НЗДТГ	
5	Орон сууцны хорооллын дундах тохижилтыг сонгогдсон байршлуудад хийх	Орон сууцны хорооллын дунд хийгдсэн тохижилт	Орон сууцны хорооллын дундах 9 байршлын 5400 м ² талбайд тохижилт хийгдсэн байна.	НЗДТГ	
6	Сул шороон хөрсийг хатуу хучилттай болгох	Хатуу хучилтат талбай	Нийслэлийн төвийн гудамж, талбай, өргөн чөлөө зэрэг 6-н байршилд 10000 м ² талбайд хатуу хучилтын ажлыг гүйцэтгэсэн байна.	НЗДТГ	
7	Ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлэх	Шилмүүст нарс модны тоо	Хотын төвийн зам талбай, гудамжны 7-н байршилд 2885 шилмүүс мод суулган, арчилгааны ажлыг тогтмолжуулсан байна.	НЗДТГ	

Үйл ажиллагааны чиглэл 8. Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийг эрчимжүүлэх арга хэмжээ авах, газар зохион байгуулалттай уялдуулах, бичил дэд төвүүдийг байгуулж, инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний ажлыг эхлүүлэх

1	Гэр хороололд баригдах амины орон сууцанд тогтоосон стандартыг бий болгон мөрдүүлэх	Гэр хороололд баригдах амины орон сууцны стандарт	Стандартад түүхий нүүрснээс бусад цэвэр технологиор халаалтыг шийдвэрлэхээр тусгасан байна.	НЗДТГ	
2	Сэлбэ, Баянхошуу дэд төвүүдийн инженерийн шугам сүлжээ, байгууламжийг үе шаттайгаар барьж байгуулах	Сэлбэ, Баянхошуу дэд төвүүдийн инженерийн шугам сүлжээ, байгууламж	Улаанбаатар хотын Баянхошуу, Сэлбэ дэд төвүүдийн инженерийн шугам сүлжээ, байгууламжийг үе шаттайгаар барьж байгуулсан байна.	НЗДТГ	БХБЯ
3	Дамбадаржаа, Дэнжийн 1000 дэд төвүүдийн дэд бүтцийн зураг төсөл боловсруулах	Дамбадаржаа, Дэнжийн 1000 дэд төвүүдийн дэд бүтцийн зураг төсөл	Дамбадаржаа, Дэнжийн 1000 дэд төвүүдийн дэд бүтцийн зураг төсөл боловсруулсан байна.	НЗДТГ	
4	Гандангийн дэнжийн гэр хороололд Хүрээ цогцолбор гудамж бий болгох	Хүрээ цогцолбор гудамж	Гандангийн дэнжийн гэр хороололд "Хүрээ цогцолбор" гудамж бий болгоход шаардлагатай санхүүжилтийг төсөвлөсөн байна.	НЗДТГ	

Зорилт 2. Байгальд ээлтэй, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэх замаар бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, түүхий нүүрсний хэрэглээ шаттайгаар хориглож, бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулах

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүл байгуул-лага
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Гэр хорооллын айл өрхийг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэл дэмжин түүхий нүүрсний хэрэглээг орлуулах					
1	Нийслэлийн гэр хорооллын айл өрх, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлш үйлдвэрлэх үйл ажиллагааг дэмжин хөгжүүлэх	Сайжруулсан түлшний үйлдвэрүүдэд үзүүлэх дэмжлэг	Жилд 80 мян-аас доошгүй тонн сайжруулсан түлш үйлдвэрлэдэг болсон байна.	НЗДТГ	ЭХЯ
2	Сайжруулсан түлш нөөцлөх, түгээлт, борлуулалтын цэгүүдийг бий болгох	Сайжруулсан түлш нөөцлөх цэг, борлуулалтын сүлжээ	Түгээлт, борлуулалтын цэгүүдийг байгуулсан байна.	НЗДТГ	
3	Сайжруулсан түлшний экологийн шаардлагыг тодорхойлох стандарт, аргачлал боловсруулах	Сайжруулсан түлшний экологийн шаардлага стандартын төсөл	Сайжруулсан түлшний экологийн шаардлагыг тодорхойлох стандарт боловсруулсан байна.	НЗДТГ	ЭХЯ
4	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн зорилтот бүлгийн айл өрхийг сайжруулсан түлшээр хангах	Зорилтот бүлгийн айл өрхүүдийн судалгаа	Сайжруулсан түлшээр үнэ төлбөргүй хангах зорилтот бүлгийн айл өрхүүдийн судалгаа хийгдсэн байна.	НЗДТГ	-
		Зорилтот бүлгийн 5000 айл өрхийг сайжруулсан түлшээр хангах	Зорилтот бүлгийн айл өрхийг сайжруулсан түлшээр хангасан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ
Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Байгальд ээлтэй, хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй, үр ашигтай, дэвшилтэт технологи бүхий барилгын материалын дотоо үйлдвэрлэлийг дэмжих эрх зүйн зохицуулалт бий болгож хэрэгжүүлэх					
1	Барилгын дулаан алдагдлыг бууруулахад чиглэсэн байгаль орчинд ээлтэй, дэвшилтэт технологи бүхий барилгын материалын дотоодын үйлдвэрүүдийг дэмжих	Барилгын ногоон материалын үйлдвэрлэлийн судалгаа, мэдээллийн сан	Нийслэлийн хэмжээнд ногоон барилгын материал үйлдвэрлэдэг дотоодын аж ахуй нэгжүүдийн мэдээллийн цахим сан бий болсон байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Гэр, байшин, хуучны орон сууцны дулаалгыг сайжруулж, дулааны алдагдлыг бууруулах төсөл, хөтөлбөр хэрэгжүүлэх

1	Барилга, аж үйлдвэрийн салбарт эрчим хүчний хэмнэлтийн жишиг төсөл хэрэгжүүлэх	Аж ахуйн нэгж байгууллагуудад хийсэн эрчим хүчний хэмнэлтийн аудитын тайлан	15 аж ахуйн нэгж байгууллагад эрчим хүчний хэмнэлтийн аудит хийж, хэмнэлтийн үр дүнг тооцоолсон байна.	НЗДТГ	ЭХЯ, ЭХЗХ
2	Хуучны орон сууцнуудын дулааны алдагдлыг бууруулах чиглэлээр үе шаттай төлөвлөгөө боловсруулах	Хуучны орон сууцны дулаан алдагдлыг бууруулах аргачлал, зөвлөмж	Нийслэлийн төвийн 6 дүүрэгт байгаа хуучны орон сууцнуудын дулаан алдагдлыг бууруулах аргачлал, зөвлөмжийг дагаж мөрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ
3	Орон сууцны барилгад дулаан техникийн шинэчлэл хийх	1077 угсармал орон сууцны блокын дулаан техникийн шинэчлэл	Нийслэлийн төвийн 6 дүүргийн орон сууцны 14 хороололд дулаалах шаардлагатай барилгын судалгааг гаргасан байна.	НЗДТГ	
4	Гэр хороолол дахь байшин сууцны дулаалга хийх	Амьжиргааны түвшнээс доогуур орлоготой нийт өрхийн байшин сууц дулаалах дундаж зардлын зөрүү	1 өрхийн байшин сууц дулаалах дундаж зардлыг тооцсон байна.	НЗДТГ	
5	Дэлхийн чиг хандлагын дагуу эко Ногоон барилгын стандартыг боловсруулах, барилгын норм ба дүрэмд тусгах	Норм ба дүрэм	Ногоон барилгын стандартыг боловсруулах, түүнийг тусгасан барилгын норм ба дүрмийг тогтооход санал боловсруулсан байна.	НЗДТГ	БХБЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Агаар, орчны бохирдол, хүлэмжийн хийг бууруулах инновацийн судалгаа, технологийн хөгжлийг дэмжин санхүүжүүлэх үүсвэрийг нэмэгдүүлэх, олон улсын сангуудаас санхүүгийн дэмжлэг авахад дэмжлэг үзүүлэх

1	Шөнийн тарифын хөнгөлөлттэй уялдан ажиллах боломж бүхий дулаан хуримтлуурт цахилгаан халаагуурыг судлах, турших	Дулаан хуримтлуурт цахилгаан халаах хэрэгслийг заавар, гарын авлага	Сонгосон байршилд дулаан хуримтлуурт халаах хэрэгслийг туршин дүгнэлт гаргасан байна	НЗДТГ	ЭХЯ
2	Төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдоогүй алслагдсан төрийн байгууллагын дулаан хангамжийг сэргээгдэх эрчим хүч болон бусад үр ашигтай технологи ашиглан шийдэх	Хорооны барилгын дулаан хангамжийг шийдвэрлэсэн төсөл	10 хорооны барилгын дулааны хэрэглээг сэргээгдэх эрчим хүч болон бусад үр ашигтай технологид шилжүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 5. "Ногоон зээлийн сан" байгуулах асуудлыг судалж, иргэд, хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгальд ээлтэй, агаар, ор бохирдол болон дулааны алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, цахилгаан халаагуур худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх, хүү баг зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгох

1	Нийслэлийн "Ногоон зээлийн сан" байгуулах эрхзүйн орчин бүрдүүлэх	Нийслэлийн "Ногоон зээлийн сан"	Нийслэлийн "Ногоон зээлийн сан"-эрхзүйн орчинг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ, БХБЯ, СХЗГ, Х
---	---	---------------------------------	--	-------	--------------------

Үйл ажиллагааны чиглэл 6. Агаарын бохирдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй, дэвшилтэт техник, технологийг олон нийтэд таниулах "Байгаль орчин" ээлтэй техник, технологийн үзэсгэлэнгийн төв"-ийг байгуулах

1	Агаарын бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник, технологийг олон нийтэд дэлгэн үзүүлэх "Байгаль орчинд ээлтэй техник, технологийн үзэсгэлэнгийн төв" байгуулах	Байгаль орчинд ээлтэй техник, технологийн үзэсгэлэнгийн төв	Нийслэлд байгаль орчинд ээлтэй техник, технологийн 1-ээс доошгүй төв байгуулсан байна.	НЗДТГ	-
---	--	---	--	-------	---

Зорилт 3. Авто тээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулах бодисын хэмжээг бууруулах цогц арга хэмжээ авах

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтрагч хэрэгжүүлэгч байгууллага
---	---------------	--------------	------------------	-----------------------------------	-----------------------------------

Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Евро 4 болон Евро 5 стандартад нийцсэн, чанарын шаардлага хангасан шатахууны импорт, хэрэглээг дэмжих, стандартад нийцээгүй шатахууныг импортоор оруулах, хэрэглэхийг үе шаттайгаар хориглох, шатахууны чанарын хяналтын тогтолцоог сайжруулах

1	Нийслэлд хэрэглэх шатахууны чанарыг Евро4 болон Евро-5 стандартад нийцүүлэх шаардлагыг тавьж хэрэгжүүлэх	Нийслэлийн тээврийн хэрэгсэлд Евро4, Евро-5 стандартын жишигт нийцсэн автобензин, дизель түлш хэрэглэх шийдвэр	Евро4, Евро-5 стандартын жишигт нийцсэн авто бензин, дизель түлш хэрэглэх шийдвэрийг гаргасан байна.	НЗДТГ	ЗГ
2	Нийтийн тээвэрт Евро4-өөс дээш стандарттай том оврын автобусыг импортолж ашиглах	Нийслэлд Евро-4-өөс дээш стандарттай том оврын автобусны импорт	Нийтийн тээвэрт Евро4-өөс дээш стандарттай том оврын автобусыг импортолж, ашиглах эрхзүйн орчныг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	СЯ, ГХЯ, ЗТХ

Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Тээврийн хэрэгслийг хийн түлш, цахилгаан эх үүсвэрт шилжүүлэх, байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай техник, технологийн хэрэгсэл нэвтрүүлэх чиглэлээр судалгаа хийж турших, нийтийн тээврийн хэрэгслийг хийн түлшинд үе шаттайгаар шилжүүлэх

1	Нийтийн тээвэрт байгалийн шатдаг хийн хөдөлгүүртэй (CNG) автобусыг нэвтрүүлэх боломжийг судлах	Байгалийн шатдаг хийн хөдөлгүүртэй (CNG) автобусны тоо	Нийтийн тээвэрт байгалийн шатдаг хийн хөдөлгүүртэй (CNG) автобусыг нэвтрүүлэх боломжийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ
2	Нийслэлийн нийтийн тээврийн дизель автобусанд дизель түлшнээс ялгарах нарийн ширхэглэгт хорт бодисын	Дизель автобусанд суурилуулсан дизель түлшнээс ялгарах нарийн ширхэглэгт хорт бодисын шүүлтүүр буюу DPF шүүлтүүрийг цэвэрлэх тоног	Нийтийн тээврийн дизель автобусанд дизель түлшнээс ялгарах нарийн ширхэглэгт хорт бодисын шүүлтүүр буюу DPF , шүүр цэвэрлэх тоног	НЗДТГ	ЗТХЯ

	шүүлтүүр буюу DPF, түүнийг цэвэрлэх тоног төхөөрөмжийг суурилуулах, байнгын үйлчилгээ хийх	төхөөрөмж, тогтмол үйлчилгээ	төхөөрөмжийг суурилуулж, найдвартай ажиллагааг хангасан байна.		
3	Нийтийн зорчигч тээврийн автобусанд "Эко жолоодлого"-ын хяналтын төхөөрөмж суурилуулж, нэвтрүүлэх, сурталчлан таниулах	1. "Эко жолоодлого"-ын хяналтын төхөөрөмжийг суурилуулсан 10 автобус 2. Туршилт, судалгааны ажил, тэдгээрийн тайлан 3. Сургалт, сурталчилгаа	Нийтийн тээврийн үйлчилгээний автобусанд "Эко жолоодлого" бүрэн нэвтэрсэн байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ
4	Таксийн тээврийн хэрэгслийг шингэрүүлсэн шатдаг хийн (LPG) хэрэглээнд шилжүүлэх	Хийн түлшээр ажиллах авто тээврийн хэрэгслийн тоо	Шингэрүүлсэн шатдаг хийн (LPG) хэрэглээнд шилжүүлсэн байна.	НЗДТГ	АТҮТ
5	Автотээврийн хэрэгсэлд "эко наалт"-олгох	Тээврийн хэрэгслийн "эко наалт" олгох журам	"Эко наалт" –аас хамааруулан зорчих бүсийн эрхзүйн орчин бүрдэж, хэрэгжиж эхэлсэн байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ, АТ

Зорилт 4. Агаарын бохирдлыг бууруулах үйл ажиллагааны удирдлага, зохицуулалт, санхүүжилтийг тодорхой болгож, агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн үйл ажиллагааг урамшуулах тогтолцоог бий болгох

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүл байгууллага
---	---------------	--------------	------------------	-----------------------------------	-------------------------------

Үйл ажиллагааны чиглэл 1. "Агаарын бохирдлын эсрэг сан" байгуулж, агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээнд зарцуулах төсөв, хөрөнгийг төвлөрүулэн сангийн хөрөнгийг агаарын бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн үр дүнтэй арга хэмжээнд зарцуулах эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох

1	Агаарын тухай хуулийн дагуу "Агаарын бохирдлын эсрэг сан" байгуулж, агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээнд зарцуулах төсөв, хөрөнгийг төвлөрүүлэх	Агаарын бохирдлын эсрэг сан	Хөрөнгийг төвлөрүүлэн сангийн хөрөнгийг агаарын бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн үр дүнтэй арга хэмжээнд зарцуулж эхэлсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ
2	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулахад шаардагдах санхүүжилтийг шийдвэрлэхэд Нийслэлийг давуу эрхтэй оролцох нөхцөлийг бүрдүүлэх	Засгийн газрын шийдвэр	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулахад шаардагдах санхүүжилтийг шийдвэрлэхэд Нийслэлийг давуу эрхтэй оролцох саналыг хүргүүлсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Агаарын бохирдлыг бууруулах, нөхөн сэргээх чиглэлээр албан тушаалтан, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүлээх үүрэг хариуцлагыг тодорхой болгож, байгаль орчны хууль тогтоомжийг чанд мөрдөж ажиллах

1	Агаарын тухай хуульд нийцүүлэн гарах журам, аргачлалыг шинэчлэн боловсруулах	Холбогдор журам болон аргачлалыг боловсруулсан байна.	Журам шинэчлэх, аргачлал боловсруулан гаргасан байна	НЗДТГ	БОАЖЯ, ЦУС ЭМЯ
2	Агаар дахь түгээмэл тархацтай бохирдуулах бодисын хүлцэх агууламж болон физикийн сөрөг	MNS 4585:2016 стандартын нэмэлт өөрчлөлт	MNS 4585:2016 стандартад нэмэлт өөрчлөлт оруулах саналыг боловсруулсан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ

	нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 4585:2016 стандартад нэмэлт өөрчлөлт оруулах				
3	"Нийслэлийн агаар, орчны бохирдлыг бууруулах хороо" НЗД-ын дэргэд байгуулах	Агаарын бохирдлыг бууруулах үйл ажиллагааны удирдлага, зохицуулалт, санхүүжилтийг зохицуулах, үйл ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт тавих эрх бүхий хороо	Нийслэлийн агаар, орчны бохирдлыг бууруулах хороо байгуулсан байна.	НЗДТГ	
4	Дүүргүүдэд агаарын бохирдлыг бууруулах ажлыг хариуцсан нэгж байгуулах, нэгжид хороог хариуцсан агаарын чанарын байцаагчийн орон тоог бий болгох	Нийслэлийн 9 дүүргийн бүх хороодод агаарын чанар хариуцсан байцаагчийн орон тоо	Нийслэлийн 9 дүүргийн хороо бүрт агаарын чанар хариуцсан албан хаагчын орон тооны асуудлыг шийдвэрлэсэн байна.	НЗДТГ	
5	Хороодын Засаг дарга нарын ажлын чиг үүрэгт агаарын бохирдлыг бууруулах, түүнд хяналт тавих үйл ажиллагааг тусгах	Хяналт тавих шийдвэр	Агаарын бохирдлыг бууруулах, хяналт тавих үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг Хороодын Засаг дарга нарын ажлын үнэлгээнд оруулж тооцсон байна.	НЗДТГ	
6	Нийслэлийн Байгаль орчны газрын байгаль хамгаалагчдад улсын байцаагчийн эрх олгож, нийслэлийн ногоон бүсийн хариуцсан нутаг дэвсгэрт нь агаарын бохирдлын хяналтыг хэрэгжүүлэх	Байцаагчийн эрх олгогдсон тоо	Нийслэлийн ногоон бүсийн хариуцсан нутаг дэвсгэрт нь агаарын бохирдлын хяналт тавих эрх 33 байгаль хамгаалагчдад олгогдсон байна.	НЗДТГ	МХЕГ
7	Хороодын хэсгийн ахлагч нарт агаарын бохирдлыг бууруулахад хяналт тавих орон тооны бус байцаагчийн эрх олгох	Орон тооны бус байцаагчийн эрх	Агаарын бохирдлыг бууруулахад хяналт тавих орон тооны бус байцаагчийн эрхийг хороодын хэсгийн ахлагч нарт олгосон байна.	БОАЖЯ, МХЕГ	
8	Агаарын чанарын хяналтын хэлтсийг Нийслэлийн Мэргэжлийн Хяналтын Газрын бүтцэд байгуулах	Агаарын чанарын хяналтын хэлтэс	Нийслэлийн Мэргэжлийн Хяналтын Газрын бүтцэд Агаарын чанарын хяналтын хэлтсийг 2018 онд багтаан байгуулсан байна.	МХЕГ	

Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Бүсчилсэн хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлж, хөгжүүлэх замаар агаар, орчны бохирдлыг бууруулах

1	Нийслэлийн бүс нутгийн хөгжлийн бодлого боловсруулах	Бүсчилсэн хөгжлийн бодлогын баримт бичиг	Бодлогын баримт бичгийг боловсруулж батлуулсан байна.	НЗДТГ	ҮХГ, Яамд
Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Насжилт ихтэй авто тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн импортыг үе шаттайгаар хязгаарлах, цахилгаан болон хий ажилладаг автомашины хэрэглээг нэмэгдүүлэх эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох					
	Цахилгаан, хийгээр ажилладаг авто тээврийн хэрэгслийг дугаарын	Эрх бүхий байгууллагын шийдвэр	Цахилгаан, хийгээр ажилладаг авто тээврийн хэрэгслийн дугаарын	НЗДТГ	ЭХЯ

1	хязгаарлалтгүй зорчих эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох		хязгаарлалтгүй зорчих эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгон хэрэгжиж эхэлсэн байна.		
Үйл ажиллагааны чиглэл 5. Ахуйн хэрэгцээнд иргэн өөрийн орон байраа барьж, дулаалах, эзэмшлийн хашаа руугаа шугам татах зэрэгт ипотекийн зээл нөхцөл бүрдүүлэх, эрчим хүчний хэмнэлттэй гэр ахуйн хэрэгслийн татварыг бууруулах					
1	Эрчим хүчний хэмнэлттэй гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл, сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмж худалдан авагчдад зориулсан бага хүүтэй, урт хугацаатай зээлийн бүтээгдэхүүн нэвтрүүлэх	Бага хүүтэй, урт хугацаатай зээлийн бүтээгдэхүүн	Худалдан авагчдад эрчим хүчний хэмнэлттэй гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл, сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмж худалдан авахад зориулсан бага хүүтэй, урт хугацаатай зээлийн бүтээгдэхүүн нэвтрүүлсэн байна.	НЗДТГ	СЯ, БСБ
2	Амины орон сууцыг шинээр барих, шинэчлэх, дулаалах, иргэн өөрийн эзэмшлийн хашаа байшин руу салбар шугам сүлжээ татах зэрэгт ипотекийн зээлийг олгох нөхцөлийг бүрдүүлэх, зээлийн таатай хэлбэрийг бий болгох	Ипотекийн зээлийн уян хатан хэлбэр	Амины орон сууцыг шинээр барих, шинэчлэх, дулаалах, иргэн өөрийн эзэмшлийн хашаа байшин руу салбар шугам сүлжээ татах зэрэгт ипотекийн зээлийг олгох нөхцөлийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЗГ

Зорилт 5. Агаарын бохирдлыг бууруулахад иргэд, олон нийтийн оролцоо, үүрэг хариуцлагыг нэмэгдүүлж, эрүүл амьдрах зөв дадал төлөвшүүлэх, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг бэхжүүлэн судалгаа, шинжилгээний ажлыг өргөжүүлэх

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүл байгууллага
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Агаарын бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвсг сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах					
1	"Агаарын бохирдлыг бууруулахад иргэн таны оролцоо" аян өрнүүлэх	Мэдээлэл, сургалт, сурталчилгааны компани ажлын төлөвлөгөө	Олон нийтэд хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр сурталчилсан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ ЭМЯ, ДЭМ НҮБХС
2	Олон нийтийн радио, телевизээр агаарын бохирдол, түүний сөрөг үр дагавар, агаарын бохирдлоос хамгаалах энгийн арга, эрүүл зөв амьдралын хэвшил, гэр хорооллын оршин суугчдад агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг үнэн, бодитойгоор ухуулан таниулах нэвтрүүлгийн байнгын цагтай болох	Телевиз, олон нийтийн радиогоор тогтмол цагт агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг үнэн, бодитойгоор ухуулан таниулах нэвтрүүлэг	Агаарын бохирдол, түүнийг бууруулах арга зам болон хорт нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлийн нэвтрүүлгийг тогтмол цагт нэвтрүүлэх олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслүүдтэй гэрээ байгуулсан байна. 2-3 телевизийн суваг болон радио өргөн нэвтрүүлгийн болон FM сувгуудаар 20-30 минутын тогтмол цагтай болсон байна.	НЗДТГ	ЭМЯ, МТ

3	Иргэд олон нийтэд мэдээлэх агаарын чанарын индексийг олон улсын жишигт нийцүүлэн, мөрдөх	Олон улсын жишигт нийцүүлсэн агаарын чанарын индекс	Агаарын чанарын индексийг иргэд, олон нийтэд олон улсын жишгийн дагуу мэдээлдэг болсон байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ
---	--	---	---	-------	-------

Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт агаарын бохирдлын хяналт явуулж, хог хаягдал шатаах явдлыг зогсоож, энэ чиглэлээр зорилт бүлэгт дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх

1	Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт агаарын бохирдлын хяналт мониторинг явуулах ажлын хүрээнд дугуй, ажилласан тос зэрэг хог хаягдал шатааж байгааг хянах, зорилтот бүлгийн өрхийн судалгааг нягталж гаргах ажлыг иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтарч хэрэгжүүлэх хамтарч хэрэгжүүлэх	Эргүүл болон хяналтын идэвхтэн байцаагчийн гаргасан судалгаа, байнгын хяналт, мэдээлэл	Иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтран 21 машин, идэвхтэн байцаагчийг ажиллуулж, хяналт эргүүл хийж, агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн дэглэмийг мөрдүүлж, холбогдох судалгааг гаргаж, олон нийтэд хууль тогтоомжийн мэдээлэл хүргэсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ТББ, НМХГ
---	--	--	--	-------	------------------

Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Агаарын бохирдлыг бууруулахад идэвх, санаачилгатай, дэмжиж ажилласан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг урамшуулж, хөхүүлэн дэмжих, үйл ажиллагааг нь сурталчлах

1	Агаарын бохирдлыг бууруулах, дулаан алдагдлыг багасгах, эрчим хүч хэмнэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагыг урамшуулах журам боловсруулах, хэрэгжүүлэх	Урамшууллын журам	Журам боловсруулж, агаарын бохирдлыг бууруулах, дулаан алдагдлыг багасгах, эрчим хүч хэмнэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагыг урамшуулах ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж эхэлнэ.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ЭХ
2	Хотод үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагуудад эзэмшил, ашиглалтад байгаа газар болон орчны 50 метр хүртэлх нийтийн эзэмшлийн талбайд арчилгаа, цэвэрлэгээг тогтмол хийх, зүлэг, мод зэрэг ногоон байгууламжийн хариуцан хамгаалах асуудлыг үүрэгжүүлж, хэрэгжилтийг хангуулах, урамшууллын механизм бий болгох	Холбогдох шийдвэр	Нийтийн эзэмшлийн талбайн хог хаягдлын цэвэрлэгээ, ногоон байгууламжийг хариуцан хамгаалах үйл ажиллагаа тогтмолжиж, урамшууллын механизм бий болгох ажлыг үе шаттайгаар эхлүүлсэн байна.	НЗДТГ	Холбогдох төрийн болон ТББ, ХХ

Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Агаарын бохирдлын улмаас хүний эрүүл мэндэд учруулж байгаа урт болон богино хугацааны сөрөг нөлөөллийг тандан судалж, эрсдэлээс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга барилыг төлөвшүүлж, агаар, орчны бохирдлын улмаас үүсэх өвчлөлийг бууруулах

1	Агаарын бохирдлоос хүн амын эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл болон эрсдэлээс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн арга барилыг төлөвшүүлэх сургалт, сурталчилгаа	Сургалтын төлөвлөгөө, сурталчилгааны материал	Агаарын бохирдлоос хүн амын эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөлөл болон эрсдэлээс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн арга барилыг төлөвшүүлэх сургалт сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулсан байна.	НЗДТГ	ЭМЯ, БОАЖ ТББ
	Агаарын бохирдлоос хүн амын эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах арга хэмжээг зохион байгуулах	Суурилуулсан амны хаалт, агаар цэвэршүүлэгчийн тоо	Бохирдол ихтэй үед амны хаалт байнга хэрэглэж занших, сургууль, цэцэрлэг, эмнэлгүүдэд зориулалтын агаар цэвэршүүлэгч, агааржуулалтыг сайжруулах зэрэг ажлыг хэрэгжүүлж эхэлсэн байна.	НЗДТГ	ЭМЯ, ТББ

Үйл ажиллагааны чиглэл 5. Гэр, байр, орон сууц, ажлын байр доторх агаарын бохирдлыг бууруулах, арилгахад чиглэсэн зөвлөмж гаргаж, олон нийтийн сурталчлах

1	Сургууль, цэцэрлэгийн барилгын дотоод заслын материал нь хүний эрүүл мэндэд сөрөг нөлөөгүй байх стандарт шаардлагыг тогтоож, мөрдүүлэх	Стандарт	Сургууль, цэцэрлэгийн барилгын доторх агаарын чанар сайжирч эрүүл орчин бүрдэнэ.	НЗДТГ	БХБЯ, СХМХЕГ
2	Эко ажлын байрны шаардлагуудыг боловсруулж, аж ахуйн нэгжүүдэд зөвлөмж болгон хүргүүлэх	Эко ажлын байрны шаардлага	Эко ажлын байрны шаардлагуудыг тодорхойлох санал боловсруулна. Зөвлөмжийг төсвийн болон аж ахуйн нэгж байгууллагуудад хүргүүлнэ.	НЗДТГ	БОАЖЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 6. Агаар бохирдуулж байгаа эх үүсвэр, хаягдлын тооллого явуулж, бүртгэл, мэдээллийн санг шинэчлэн бүрдүүлэх

1	Агаар бохирдуулах хаягдлын тооллого хийх аргачлал боловсруулах, туршин нэвтрүүлэх	Агаар бохирдуулах хаягдлын тооллого явуулах аргачлал, сургалт, тооллого	Агаар бохирдуулах хаягдлын тооллого явуулах аргачлалаар тооллогын дүн мэдээг нэгтгэдэг болсон байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ ЦУОШГ
2	"Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэл явуулах журам" -ыг шинэчлэх	Шинэчлэгдсэн журам	"Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэл явуулах журам" -ыг шинэчлэхэд санал боловсруулж хүргүүлсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ ЦУОШГ

Үйл ажиллагааны чиглэл 7. Агаарын чанарын хяналтыг өргөжүүлэн энэ чиглэлийн хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх

1	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний тасралтгүй ажиллагааг хангаж, хүний нөөцийг чадавхжуулах	Нийслэлийн агаар, орчны чанарын хяналтын чиглэлд ажиллаж байгаа мэргэшсэн ажилтнууд	Нийслэлийн агаар, орчны чанарын хяналтын чиглэлд ажиллаж байгаа ажилтнуудыг чадавхжуулж, хяналт шинжилгээний тасралтгүй ажиллагааг хангасан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ЦУОШГ, ОУБ
---	--	---	--	-------	-------------------

Үйл ажиллагааны чиглэл 8. Нийслэлийн хэмжээнд агаарын бохирдлын талаар хийгдсэн шинэлэг судалгаа, төслийн үр дүнг танилцуулах эрх зориулалттай сурталчлах, нийтэд сурталчлах үйл ажиллагааг нэмэгдүүлэх

1	Нийслэлийн хэмжээнд агаарын бохирдлын талаар хийгдсэн шинэлэг судалгаа, төслийн үр дүнг танилцуулах эрдэм шинжилгээний хурлыг тогтмол зохион байгуулах,	Нийслэлийн агаарын бохирдлын талаар хийгдсэн судалгаа, бохирдлыг бууруулахтай холбоотой төсөл, шинэ техник, технологи	Нийслэлийн хэмжээнд агаарын бохирдлыг бууруулах талаар эрдэм шинжилгээ, төслийн үр дүн болон шинэ техник технологи танилцуулах хурлыг жилд 1-2 удаа тогтмол зохион байгуулах боломжийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ЦУОШГ, И дээд сургууль
---	---	---	--	-------	-------------------------------

Хоёрдугаар үе шат 2020-2025 он

Зорилт 1. Хот төлөвлөлт, байгуулалт, дэд бүтцийг хөгжүүлэх оновчтой бодлого хэрэгжүүлж, орон нутгийг хөгжүүлэх замаар төвлөрсөн сааруулан хот, суурин газрын агаарын чанарыг сайжруулах

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтрагч хэрэгжүүлэгч байгууллага
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Нүүлгэн шилжүүлэлт, дахин төлөвлөлтийн эрхзүйн орчныг бүрдүүлж, ачаа тээврийн төмөр зам, хурдны авто замын төсөл хэрэгжүүлэх					
1	Нийслэлээс орон нутагт шилжин суурьших нийгэм-эдийн засгийн хөшүүргийг бий болгох	Хөшигийн хөндий, Налайх, Эмээлт зэрэг дагуул суурингуудад шилжин ирж буй иргэдийг амьдрах нийгэм, эдийн засгийн таатай нөхцөл бүрдүүлэх төлөвлөгөө	Хөшигийн хөндий, Налайх, Эмээлт зэрэг дагуул сууринд шинээр бий болж буй ажлын байранд гэр хорооллоос шилжин ирж буй иргэдийг ажлаар хангах эрхзүйн орчныг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	
Үйл ажиллагааны чиглэл 2. "Хямд өртөгтэй орон сууц" хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд гэр хороололд амины орон сууцыг барихад чиглэсэн дэд бүтэц байгуулж, орон сууцжуулах ажлыг эрчимжүүлэх, залуучууд, бага, дунд орлоготой иргэдийг урт хугацаатай, бага хүүтэй зээлд хамруулах					
1	"Түрээсийн орон сууц хөтөлбөр"-ийг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэх	Түрээсийн орон сууцны сан	20,000 айл түрээсийн орон сууцаар хангагдах боломж бүрдэнэ.	НОСК	БХБЯ, ТО
2	Гэр хорооллын иргэдийг орон сууцжуулах ажлыг эрчимжүүлэн бага, дунд орлоготой иргэдийг урт хугацаатай, бага хүүтэй зээлд хамруулах	Бага, дунд орлоготой иргэдэд олгосон урт хугацаатай, бага хүүтэй орон сууцны зээл	Гэр хорооллын иргэдийг орон сууцжуулах ажлын хүрээнд бага, дунд орлоготой иргэдийг урт хугацаатай, бага хүүтэй зээлд хамруулах ажлыг эрчимжүүлсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ, МСЯ
3	Дахин төлөвлөлтөнд орсон газруудын орон сууцжуулах төсөл хөтөлбөрийг эрчимжүүлэх, ойр орчмын айл өрхийг уг орон сууцанд ороход давуу эрх олгох, улмаар чөлөөлөгдсөн талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх	Орон сууцжуулах төсөл хөтөлбөр	Дахин төлөвлөлтөнд орж чөлөөлөгдсөн газрын талбай нэмэгдсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ, С
	Шинээр баригдах орон сууцны барилгын зураг төсөлд хийн хангамж болон саарал усны	Хийн хангамжийн шугам бүхий барилга	Зураг төслийн дагуу хийн хангамжийн шугам сүлжээ бүхий барилгууд баригдаж, хэрэглэгчийг хийгээр хангах	НЗДТГ	БХБЯ, Э, УУХҮЯ

4	инженерийн шугам сүлжээг тусгаж, хэрэгжүүлэх		техникийн боломж бүрдсэн байна.		
		Саарал усны шугам бүхий барилга	Зураг төслийн дагуу саарал усны шугам сүлжээ бүхий барилгууд баригдаж ахуйн хэрэглээний саарал усыг эргүүлэн ашиглах техникийн боломж бүрдсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ, БОАЖУ
5	Шинэ суурьшлын бүсэд бага, дунд орлоготой иргэдэд зориулсан орлогод нийцсэн орон сууцыг хөгжүүлэх төслийн гадна инженерийн дэд бүтцийн ажлыг эхлүүлж төсөл хэрэгжих нөхцөл бүрдүүлэх	Бага, дунд орлоготой иргэдэд зориулсан орлогод нийцсэн орон сууцыг хөгжүүлэх төсөл, инженерийн дэд бүтцийн ажлыг эхлүүлэх төсөл	Инженерийн дэд бүтцийн ажлыг эхлүүлэх төсөл хэрэгжих нөхцлийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ, Э
6	Одоо эхэлсэн болон үргэлжилж байгаа нийт 28 нэгж талбар, нийт 75 нэгж талбарын дэд бүтцэд шаардлагатай хөрөнгө оруулалтыг хийх	Ашиглалтанд орсон орон сууцны тоо	Хөрөнгө оруулалтыг тодорхой үе шаттайгаар шийдвэрлэсэн байна.	НЗДТГ	
7	Ханын материалын орчимд "Түрээсийн орон сууц" төслийг хэрэгжүүлэх	Сонгинохайрхан дүүргийн 6-р хорооны нутаг дэвсгэрт 5.0 га талбайд 1006 өрхийн "Түрээсийн орон сууц" төсөл	Сонгинохайрхан дүүргийн 6-р хорооны нутаг дэвсгэрт 5.0 га талбайд түрээслээд өмчлөх зориулалттай орон сууц барьсан байна.	НЗДТГ	ХХ
8	Буянт-Ухаа орчимд "Түрээсийн орон сууц" төслийг хэрэгжүүлэх	Хан-Уул дүүргийн 16-р хорооны нутаг дэвсгэрт 2.23 га талбайд 960 өрхийн "Түрээсийн орон сууц" төсөл	Хан-Уул дүүргийн 16-р хорооны нутаг дэвсгэрт 2.23 га талбайд түрээслээд өмчлөх зориулалттай орон сууц барьсан байна.	НЗДТГ	ХХ
Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Төвлөрсөн дэд бүтцийн системд холбогдох боломжгүй хэрэглэгчийг хэсэгчилсэн инженерийн хангамжид холбох, дэд төвүүд байгуулах, сэргээгдэх эрчим хүчний технологи нэвтрүүлэх					
1	Улаанбаатар хотын Баянхошуу, Сэлбэ дэд төвүүдийн инженерийн шугам сүлжээ, байгууламжийг үе шаттайгаар барьж байгуулах	Баянхошуу, Сэлбэ дэд төвүүдийн инженерийн шугам сүлжээ, байгууламж	Баянхошуу, Сэлбэ дэд төвүүдийн инженерийн шугам сүлжээ, байгууламжийг үе шаттайгаар барьж байгуулсан байна.	НЗДТГ	БХБЯ
2	Улаанбаатар хотын агаарын бохирдол ихтэй гэр хорооллыг сонгон "Бичил дэд төв"-үүдийг байгуулах	Хэрэглэгчийг инженерийн дэд бүтцээр хангах Бичил дэд төвүүд	Гэр хорооллын нөхцөл сайжирч, 200-300 айл өрхийг хэсэгчилсэн инженерийн дэд бүтцээр хангах Бичил дэд төвүүдийг байгуулсан байна.	НЗДТГ	БХБЯ, Э

3	Цэргийн хүрээ, хотхоныг байгальд ээлтэй, үр ашигтай, дэвшилтэт технологи, инноваци нэвтрүүлсэн жишиг суурин болгон хөгжүүлэх	Жишиг ногоон суурин	Байгальд ээлтэй, үр ашигтай, дэвшилтэт технологи, инноваци нэвтрүүлсэн жишиг суурин хөгжүүлэх төсөл хэрэгжүүлсэн байна.	НЗДТГ	БХЯ, БХ
4	Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын сэргээгдэх эрчим хүчний ашиглалтыг дэмжиж урамшуулах	Цэвэр эрчим хүч буюу сэргээгдэх эрчим хүчний жижиг төслүүд, ашиглалт	Сэргээгдэх эрчим хүчийг дэмжиж иргэн, ААНБ-ын илүүдэл эрчим хүчийг төр худалдан авах тогтолцоог бий болгох ажлыг эхлүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ, ЭХ БОАЖЯ,
5	Төвлөрсөн дулаан хангамжид холбогдох боломжгүй захын хэрэглэгчдийг бие даасан хийгээр ажилладаг дулааны эх үүсвэр ашиглан дулаанаар хангах	Хийгээр ажиллах хэсэгчилсэн дулаан хангамжийн систем	Түүхий нүүрсний хэрэглээг орлуулж хийн түлшээр дулааны хангамжийг шийдсэн хэрэглэгчийн тоо нэмэгдсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ, ЭХ
6	Төвлөрсөн системд холбогдох боломжгүй боловч дулааны шугам байгуулахад тохиромжтой гэр хорооллын хэсгүүдийг үр ашиг өндөртэй, нэгдсэн УХЗ-д холбож жишиг амины орон сууцны хороолол бий болгох	Төвлөрсөн системд холбогдох боломжгүй боловч дулааны шугам байгуулахад тохиромжтой гэр хорооллын хэсгүүдэд УХЗ-д холбогдсон жишиг амины орон сууцны хороолол	Жишиг амины орон сууц хорооллыг байгуулж эхэлнэ.	НЗДТГ	"УБДС" ТӨ БХБЯ, СЯ
7	Эрчим хүч, дулааны хангамжийн хүрэлцээ муу, байршлын хувьд хотын өндөрлөг хэсгүүдэд байрласан айл өрхүүдэд сайжруулсан зуух болон түлш хэрэглэх эрхзүйн орчныг бүрдүүлэх	Холбогдох шийдвэр	Эрчим хүч, дулааны хангамжийн хүрэлцээ муу, байршлын хувьд хотын өндөрлөг хэсгүүдэд байрласан айл өрхүүдэд сайжруулсан зуух болон түлш хэрэглэх шийдвэрийг үргэлжүүлэн хэрэгжүүлнэ.	НЗДТГ	

Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Улаанбаатарт ажиллаж байгаа халаалтын зуухыг буулгаж, хэрэглэгчийг төвлөрсөн болон хэсэгчилсэн инженерийн хангамжид шаттайгаар холбох

1	Халаалтын зуухуудыг буулгах	Буусан халаалтын зуухны тоо	Халаалтын 105 зуухыг буулгаж, 182 барилгыг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбосон байна.	НЗДТГ	ЭХЯ
---	-----------------------------	-----------------------------	---	-------	-----

Үйл ажиллагааны чиглэл 5. Хотын гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламжийг эрүүл ахуйн стандартын шаардлагад нийцүүлэх замаар боловсронгуй болгох

1	Улаанбаатар хотын гэр хорооллын өрхийн ариун цэврийн байгууламжийг боловсронгуй болгох жишиг төсөл хэрэгжүүлж, сайн туршлагыг түгээн дэлгэрүүлэх	Сайжруулсан ариун цэврийн байгууламж	Сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжийг туршиж, 1440-аас доошгүй өрхөд суурилуулсан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, Б
---	--	--------------------------------------	--	-------	----------

2	Инженерийн дэд бүтцийн хангамжид холбогдох боломжгүй айл өрхийн нүхэн жорлон, угаадасны нүхний байгууламжид MNS 5924:2015 стандартыг мөрдүүлэх	Шинэ дэвшилтэт технологи ашиглан MNS 5924:2015 стандарт мөрдүүлэхэд үзүүлэх дэмжлэг	1000-аас доошгүй айл өрхөд нүхэн жорлон, муу усны нүхэн байгууламжийг стандартын шаардлагад нийцүүлэх ажилд дэмжлэг үзүүлсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ
		Стандартад нийцсэн сайжруулсан нүхэн жорлон, угаадасны нүхний байгууламж	Гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламжийг стандартад нийцүүлсэн байна.	НЗДТГ	МХЕГ, БХБЯ
3	Сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг, үйлчилгээний байгууллагуудын ариун цэврийн байгууламжийг үе шаттайгаар боловсронгуй болгох	Стандартын шаардлагад нийцсэн нийтийн ариун цэврийн байгууламж	Нийслэлийн сургууль, цэцэрлэг, эмнэлэг, шатахуун түгээх станц, дэлгүүр болон бусад үйлчилгээний байгууллагын нийтийн ариун цэврийн байгууламжийг стандартын шаардлагад нийцүүлсэн байна.	НЗДТГ	МХЕГ, БХБЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 6. Арьс шир, ноос, ноолуур боловсруулах үйлдвэрийг нийслэлээс үе шаттай нүүлгэн шилжүүлж, инновацид тулгуурласан н технологий бүхий үйлдвэрлэлийг цогцоор хөгжүүлэх, авто техникийн болон барилгын материалын захуудын үйл ажиллагааг сайжруулах, цэгцлэх, оно газрын бодлогыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг төлөвлөхөөр тусгах

1	Арьс шир, ноос ноолуурын үйлдвэрийн парк байгуулж, үйлдвэрүүдийг цогцоор хөгжүүлэх нөхцөлийг бүрдүүлэх, загвар үйлдвэр байгуулах	Хөнгөн үйлдвэрийн үйлдвэрлэл, технологийн паркийн дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалт	Хөнгөн үйлдвэрийн үйлдвэрлэл, технологийн паркийн дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалтын эх үүсвэр шийдвэрлэгдэж, бүтээн байгуулалтын ажил эхэлсэн байна.	НЗДТГ	ХХААХҮЯ, БХБЯ, БОА
2	Арьс шир, ноос ноолуурын үйлдвэрийн паркад зориулан хаягдал усыг цэвэрлэх, дахин ашиглах дэвшилтэт технологи бүхий цэвэрлэх байгууламж, инженерийн дэд бүтцийг байгуулах	Арьс, ширний үйлдвэрийн паркийн орчин үеийн дэвшилтэт технологитой цэвэрлэх байгууламж	Орчин үеийн дэвшилтэт технологитой цэвэрлэх байгууламж ашиглалтанд орсон байна.	НЗДТГ	СЯ, ХХААХҮЯ, БХБЯ, БОА
3	Сүхбаатар дүүргийн 10,11,12-р хорооны нутаг дэвсгэр дэх 100 айл орчмын барилгын материалын үйлдвэр, материалын худалдааг Налайхын БМҮТП-т шилжүүлэх	Барилгын материалын үйлдвэр, худалдаа	Нүүлгэх ажлыг эхлүүлсэн байна	НЗДТГ	

Үйл ажиллагааны чиглэл 7. Хотын ойр орчимд элс, хайрганы олборлолт, үйлдвэрлэл эрхлэх үйл ажиллагааг үе шаттайгаар хязгаарлаж, газрыг сэргээх

1	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалыг олборлох үйл ажиллагааг шат дараалалтай зогсоох	Хот, суурин газрын орчмын түгээмэл тархацтай ордын нөхөн сэргээсэн талбай	Ашиглагдсан ордыг нөхөн сэргээх арга хэмжээг зохион байгуулсан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ХХ
---	--	---	---	-------	-----------

Үйл ажиллагааны чиглэл 8. Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн хүрээнд ногоон бүс, бичил цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулах, нэг хүнд ноогдох цэцэрлэг талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх замаар хотын ногоон байгууламжийг хот төлөвлөлтийн стандартад нийцүүлэх

1	Орон сууц, гэр хорооллын нийтийн эзэмшлийн талбайд зураг төслийн дагуу бичил цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулах	Шинээр байгуулсан бичил цэцэрлэгт хүрээлэн	60 гаруй бичил цэцэрлэгт хүрээлэнг байгуулсан байна. Тарьсан мод сөөгний амьдрах хугацаа 70-80 хувьтай болсон байна.	НЗДТГ	БХБЯ, БО
2	Хэсэгчилсэн мастер төлөвлөгөөний дагуу баригдах орон сууцны хорооллын талбайн 20 хувиас доошгүй хэсгийг ногоон байгууламжтай болгох	Ногоон байгууламжийн төлөвлөлт, шинээр бий болгосон ногоон байгууламж	Орон сууцны хорооллын 20 хувиас доошгүй хэсгийг ногоон байгууламжтай байх шаардлагыг зураг төсөвт тусгах, барилгын ажилтай хамт эхлүүлж улсын комисс хүлээн авах эрхзүйн тогтолцоо бүрдэж хэрэгжсэн байна.	НЗДТГ	БХБЯ
3	Ургамлын бүрхэвчгүй сул шороон хөрс бүхий талбайг зүлэгжүүлэх	Зүлэгжүүлэлт хийсэн талбай	Жилд 150 мянган кв.м талбайг зүлэгжүүлсэн байна.	НЗДТГ	-
4	Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын мод тарих санал санаачилгыг дэмжих	Гэр бүл, хамт олны нэрэмжит төгөл	Ногоон бүсэд мод тарих нэрэмжит цэцэрлэгүүдийг бий болгож, гэр бүл, хамт олны нэрэмжит төгөл байгуулах нөхцлийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ
5	Нэг хүнд ноогдох ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлэх	Нэг хүнд ноогдох ногоон байгууламжийн хэмжээ	Сэлбэ голын боомт бүхий тунгаагуураас Нарны зам хүртэлх голын эргийн дагуух тохижилтыг хийсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ

Үйл ажиллагааны чиглэл 9. Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийг эрчимжүүлэх арга хэмжээ авах, газар зохион байгуулалттай уялдуулах, бичил дэд төвүүдийг байгуулж, инженерийн дэд бүтэц, шугам сүлжээний ажлыг эхлүүлэх

1	Төвийн бүсийн гэр хорооллын газрыг чөлөөлж, барилгажуулах	Инженерийн дэд бүтэцэд холбогдсон барилга	"Орон сууцны ипотекийн зээлийн урьдчилгаа олгох журам"-ын дагуу төвийн бүсийн гэр хороололд газар чөлөөлөлт хийгдэж, инженерийн дэд бүтэцэд холбон, барилгажуулсан байна.	НЗДТГ	-
2	Дундын бүсийн гэр хороололд хэсэгчилсэн бичил дэд бүтцийн төвийг байгуулах	Нам давхрын орон сууц, хэсэгчилсэн бичил дэд төв	Дундын бүсийн гэр хороололд хэсэгчилсэн бичил дэд бүтэц байгуулж, нам давхрын орон сууц барьсан байна.	НЗДТГ	-
3	Захын бүсийн гэр хороололд бие даасан бичил дэд бүтцийн төвийг байгуулах	Бие даасан инженерийн хангамжтай, амины орон сууц бүхий сайжруулсан гэр хороолол	Захын бүсийн гэр хороололд бие даасан дэд бүтэц байгуулсан байна.	НЗДТГ	-
4	Иргэн болон аж ахуйн нэгжүүд өөрийн өмчлөлийн газраас инженерийн болон нийгмийн дэд бүтэц, хөрөнгө оруулалтад	Нийслэлийн гэр хорооллын инженерийн болон нийгмийн дэд бүтэц	Холбогдох байгууллагуудтай зөвшилцөн эхний ээлжийн 11 байршлыг тогтоох, "Дэд бүтцийн төв" төслийг олон нийтэд сурталчлан, иргэдийн оролцоог хангах	НЗДТГ	-

	шаардлагатай газрыг хувь нийлүүлэн гаргаж орчин нөхцөлөө сайжруулах үйл ажиллагааг тэдний хүсэлт, оролцоо, шийдвэрт үндэслэн төсөл болгон хэрэгжүүлэх		замаар бэлтгэл ажлыг зохисон байгуулах, шийдвэр гаргах, ТЭЗҮ боловсруулсан байна.		
5	Нэгэнт баригдсан гэр хорооллын амины орон сууцыг тогтоосон стандартад нийцүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Гэр хорооллын стандартын шаардлага хангасан амины орон сууц	Гэр хорооллын амины орон сууцыг стандартад нийцүүлэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлнэ.	НЗДТГ	БХБЯ
6	"Дэд бүтцийн төв" төслийг нийслэлийн тодорхой байршлуудад хэрэгжүүлэх	Сонгогдсон байршлын төслийн хэрэгжилт	Дэд бүтцийн төв төслийг хэрэгжүүлэх байршлыг тодорхойлсон байна.	НЗДТГ	-

Үйл ажиллагааны чиглэл 10. Нийслэлийн гэр хорооллын хэрэглэгчдийг цахилгаан халаагуур ашиглах боломжийг бүрдүүлэх

7	Гэр хорооллын 48000 хэрэглэгчийг 4,0 кВт чадалтай цахилгаан халаагуур ашиглах техникийн боломж бүрдүүлэх	6-10кВ-ын хуваарилах байгууламж, цахилгаан дамжуулах шугам, трансформаторын хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх түгээх сүлжээний өргөтгөл	48 000 айл өрхийг 4,0 кВт цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломжийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ
---	--	--	---	-------	-----

Зорилт 2. Байгальд ээлтэй, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэх замаар бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, түүхий нүүрсний хэрэглээг шаттайгаар хориглож, бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулах

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүл байгууллага
---	---------------	--------------	------------------	-----------------------------------	-------------------------------

Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Хотын "Агаарын чанарыг сайжруулах бүс"-ийг шинэчлэн тогтоож, халаалтын зориулалтаар шатааж хэрэглэхийг хориглох зүйл жагсаалтыг гарган мөрдүүлэх

1	Агаарын тухай хуулийн дагуу Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг шинэчлэн тогтоож, дэглэмийг мөрдүүлэх	Бүсийг шинэчлэн тогтоосон шийдвэр тухайн бүсэд мөрдөх журам	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг шинэчлэн тогтоож, журмын хэрэгжилтийг мөрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ Дүүргүүдийн ЗДТГ, ТБ
2	Гэр хорооллын айл өрх, амины орон сууцны хороолол, үйлчилгээний барилга, ТҮЦ, ШТС, машин угаалгын газар, авто засвар, дугуй засвар, 2-догч түүхий эд хүлээн авах цэг зэрэгт агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн дэглэмийг мөрдүүлэх	Дэглэмийг мөрдүүлсэн амины орон сууцны хороолол, үйлчилгээний барилга, ТҮЦ, машин угаалгын газар, авто засвар, дугуй засвар, хоёрдогч түүхий эд хүлээн авах цэг	Айл өрх, амины орон сууц, үйлчилгээний барилга, ТҮЦ, машин угаалгын газар, авто засвар, дугуй засвар, хоёрдогч түүхий эд хүлээн авах цэг зэрэгт хяналт шалгалт явуулж, бүсийн дэглэмийг мөрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	МХЕГ, Холбогдох я

Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Дулааны станц, дулааны цахилгаан станцаас бусад хэрэглээнд түүхий нүүрсийг үе шаттайгаар хориглох					
1	Түлш, гэрийн зуухны холбогдох стандартыг айл өрхөд мөрдүүлэх	Түлш, зуухны стандартууд	Холбогдох стандартуудыг боловсруулж, мөрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЭХЯ, МХ
2	Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт дулааны станц, дулааны цахилгаан станцаас бусад хэрэглээнд түүхий нүүрс хэрэглэхийг үе шаттайгаар хориглох	Түүхий нүүрсийг хориглосон ЗГ-ийн шийдвэрийн хэрэгжилт	2019 оны 05 дугаарын сарын 15-аас эхлэн цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх, түгээх тусгай зөвшөөрөлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас бусад хэрэглээнд түүхий нүүрсний хэрэглээг халсан байна..	НЗДТГ	ЭХЯ, БОАЖ
Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Гэр хорооллын айл өрхийг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэл дэмжин түүхий нүүрсний хэрэглээг орлуулах					
1	Сайжруулсан түлш нөөцлөх, түгээлт, борлуулалтын цэгүүдийг бий болгох	Сайжруулсан түлш нөөцлөх цэг, борлуулалтын сүлжээ	Түгээлт, борлуулалтын цэгүүдийг байгуулсан байна.	НЗДТГ	-
2	Био, шахмал түлшний үйлдвэрлэлийг дэмжин хөгжүүлэх	Био, шахмал түлшний үйлдвэр	Био, шахмал түлшний үйлдвэрлэлийг дэмжин хөгжүүлж, нийслэлийн гэр хорооллын айл өрхөд нийлүүлсэн байна.	НЗДТГ	ХХААХҮЯ,Э
Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Нийслэлийн гэр хорооллын айл өрхийн шөнийн цахилгаан эрчим хүчний тарифийг хөнгөлөх, цахилгаан халаалт ашиг нөхцөлийг бүрдүүлэх, илүүдэл цахилгааныг хуримтлуулж ашиглах					
1	Гэр хорооллын айл өрхийн шөнийн цахилгаан эрчим хүчний тарифийг хөнгөлөх	Хөнгөлөлт үзүүлэх шийдвэр	Агаарын бохирдол буурсан байна.	НЗДТГ	ЭХЯ, ЭХЗ
2	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн зорилтот бүлгийн айл өрхийг сайжруулсан түлш болон цахилгаан халаагуураар хангах, дэмжлэг үзүүлэх	Цахилгаан халаагуур олгосон зорилтот бүлгийн айл өрхийн тоо	1000-аас доошгүй зорилтот бүлгийн өрх дэмжлэгт хамруулсан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, Э, ХНХЯ
		Сайжруулсан түлш нийлүүлсэн зорилтот бүлгийн айл өрхийн тоо	Зорилтот бүлгийн 50000 айл өрхийг сайжруулсан түлшээр хангасан байна.	НЗДТГ	ХНХЯ, Х
Үйл ажиллагааны чиглэл 5. Гэр хорооллын айл өрхийн үнс, хог хаягдлыг хадгалах зориулалтын цэг болон хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх механизм тоог нэмэгдүүлж, хог хаягдлын менежментийг боловсронгуй болгох, хог хаягдлыг ашиглах, дахин боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэмжих					
1	Гэр хорооллын айл өрхийн үнс, хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгах, цуглуулах, тээвэрлэх дэд бүтцийн байгууламж, машин механизмыг хүртээмжтэй болгох	1-2 дэд төвд байгуулсан дундын хог хаягдлыг хүлээн авах байгууламж	Хог хаягдал хүлээн авч ангилан ялгаж, шахаж пресслэх бага оврын дундын байгууламжийг хотын дэд төвүүдэд байгуулсан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ
2	Хог хаягдлыг дахин боловсруулж, эрчим хүч үйлдвэрлэх дулааны цахилгаан	Эрчим хүч үйлдвэрлэх дулааны цахилгаан станц	Хог хаягдлыг дахин боловсруулж, эрчим хүч үйлдвэрлэх 32 МВт-ын дулааны цахилгаан станц барьсан байна.	НЗДТГ	ЭХЯ,ҮХГ

	станц барих				
Үйл ажиллагааны чиглэл 6. Нийслэлийн хэмжээнд "Ногоон зээлийн сан" байгуулах асуудлыг судалж, иргэд, хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгальд эз агаар, орчны бохирдол болон дулааны алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, цахилгаан халаагуур худалдан авахад дэмжлэг үзүү хүү багатай зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгох					
1	Монгол орны нөхцөлд тохирсон "ногоон зээлийн сан" байгуулах холбогдох судалгааны ажлуудыг хийж, сангийн үндэслэл, дизайн, бизнес төлөвлөгөөг боловсруулах	"Ногоон зээлийн сан" байгуулах судалгаа, бизнес төлөвлөгөө, сан байгуулах шийдвэр, зээлийн бүтээгдэхүүн	"Ногоон зээлийн сан" байгуулагдаж, иргэд байгальд ээлтэй, агаар, орчны бохирдол, дулааны алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, цахилгаан халаагуур худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх, хүү багатай зээлийн бүтээгдэхүүн бий болсон байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, МСЯ

Зорилт 3. Авто тээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулагч бодисын хэмжээг бууруулах цогц арга хэмжээ авах

№	Үйл ажиллагаа	Хүрэх үр дүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүл байгууллага
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлж байгаа, стандартын шаардлага хангахгүй автотээврийн хэрэгслийг з хөдөлгөөнд оролцохыг үе шаттайгаар хориглох					
1	Замын хөдөлгөөнд оролцож байгаа тээврийн хэрэгсэлд шугам замын хэмжилт, хяналт зохион байгуулах	Тээврийн хэрэгслийн шугам замын хэмжилт, хяналт	Тээврийн хэрэгслийн шугам замын хэмжилт, хяналт тогтмолжсон байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ, ЦЕГ, М
		Автомашин утаа хэмжигч	Замын цагдаагийн албан хаагчид 50 ш утаа хэмжигч багажаар хяналт шалгалтын ажлыг хэрэгжүүлнэ.	НЗДТГ	ЗТХЯ, ЗЦА
			Авто тээврийн хяналтын улсын байцаагч нар 20 ш утаа хэмжигч багажаар хяналт шалгалтын ажлыг хэрэгжүүлнэ.	НЗДТГ	ЗТХЯ, АТ
Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Евро 4 болон Евро 5 стандартад нийцсэн, чанарын шаардлага хангасан шатахууны импорт, хэрэглээг дэмжих, стандартад нийцээгүй шатахууныг импортоор оруулах, хэрэглэхийг үе шаттайгаар хориглох, шатахууны чанарын хяналтын тогтолцоог сайжруулах					
1	Улаанбаатар хот болон томоохон суурин газруудад хэрэглэх шатахууны чанарыг Евро-4, Евро-5 стандартад нийцүүлэх шаардлагыг тавьж хэрэгжүүлэх	Авто бензин, дизель түлшний Евро-4, Евро-5 стандартын жишигт нийцсэн үндэсний стандарт	Евро-4, Евро 5 стандартын автобензин, дизелийн түлш хэрэглээнд бүрэн нэвтэрсэн байна.	НЗДТГ	УУХҮЯ, МХ

2	Нийтийн тээвэрт Евро4-өөс дээш стандарттай том оврын автобусыг импортолж, ашиглах	Улаанбаатар хотод Евро-4-өөс дээш стандарттай том нийтийн тээврийн автобус	Нийтийн тээвэрт Евро4-өөс дээш стандарттай том оврын автобусыг импортолж, нэвтрүүлнэ.	НЗДТГ	УУХҮЯ, АМГТГ
3	Шатахуун түгээх станцын технологийн горимыг сайжруулж, түгээгүүрийг хийн буцаах системтэй болгож шатахууны ууршилтыг багасгах	Шатахуун түгээгүүрийн хийн буцаах систем	Шатахуун түгээх станцуудад шаардлага тавьж, түгээгүүрийн хийн буцаах систем суурилуулсан байна.	НЗДТГ	УУХҮЯ, МХЕГ, АМГТГ

Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Тээврийн хэрэгслийг хийн түлш, цахилгаан эх үүсвэрт шилжүүлэх, байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай техник, техник тээврийн хэрэгсэл нэвтрүүлэх чиглэлээр судалгаа хийж турших, нийтийн тээврийн хэрэгслийг хийн түлшинд үе шаттайгаар шилжүүлэх

1	Автомашин шингэрүүлсэн шатдаг хий /LPG/-н хэрэглээг дэмжиж, нэмэгдүүлэх	Хийгээр ажилладаг авто тээврийн хэрэгсэл	Шингэрүүлсэн шатдаг хийгээр ажилладаг автомашины тоог 58%, таксийн тээврийн хэрэгслийг 120% хувиар тус тус өсгөж, шингэрүүлсэн шатдаг хийн хэрэглээг нэмэгдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ, УУХҮЯ, АМГТГ
2	Нийслэлийн нийтийн тээврийн дизель автобусанд дизель түлшнээс ялгарах нарийн ширхэглэгт хорт бодисын шүүлтүүр буюу DPF, түүнийг цэвэрлэх тоног төхөөрөмжийг суурилуулах, байнгын үйлчилгээ хийх	Дизель автобусанд суурилуулсан дизель түлшнээс ялгарах нарийн ширхэглэгт хорт бодисын шүүлтүүр буюу DPF шүүлтүүрийг цэвэрлэх тоног төхөөрөмж, тогтмол үйлчилгээ	Нийтийн тээврийн дизель автобусанд дизель түлшнээс ялгарах нарийн ширхэглэгт хорт бодисын шүүлтүүр буюу DPF, шүүр цэвэрлэх тоног төхөөрөмжийг суурилуулж, найдвартай ажиллагааг хангах ажлыг эхлүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ
3	Нийтийн зорчигч тээврийн автобусанд "Эко жолоодлого"-ын хяналтын төхөөрөмж суурилуулж, нэвтрүүлэх, сурталчлан таниулах	1."Эко жолоодлого"-ын хяналтын төхөөрөмжийг суурилуулсан автобус	Нийтийн тээврийн үйлчилгээний автобусанд "Эко жолоодлого" нэвтэрсэн байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ
4	Хийн түлшээр ажилладаг тээврийн хэрэгслээс ялгарч байгаа хорт бодисыг хэмжих, хянах тогтолцоо бий болгох	Стандарт, дүрэм журам, хэмжих хэрэгсэл	Хийн түлшээр ажилладаг тээврийн хэрэгслээс ялгарах хорт бодисыг тусгай зориулалтын хэмжих хэрэгслээр хэмжиж тооцох нөхцөлийг бүрдүүлж, цаашид даган мөрдөх стандарт, дүрэм журам баталсан байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ, АТҮ

Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Авто замын сүлжээг өргөтгөж, хөдөлгөөн зохицуулалтын ухаалаг систем нэвтрүүлэх, нийтийн тээврийн чанар, хүртээл сайжруулж, авто тээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулах бодисын хэмжээг бууруулах

1	Тээврийн хэрэгслийн техникийн хяналт, татвар, даатгал, авто үйлчилгээний салбарт RFID системийг нэвтрүүлэх	Техникийн хяналт, татвар, даатгал, авто үйлчилгээний мэдээллийн RFID систем	Авто замын нийт 68 цэгт хөдөлгөөний эрчмийн тооллого хийх, Улаанбаатар хотын томоохон 20 уулзварт RFID систем тус тус суурилуулсан байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ, З АТҮТ
2	Нийслэлийн шалган бүртгэх товчооны дэргэд зайнаас мэдрэх төхөөрөмж (RSD) суурилуулж, тээврийн хэрэгслийн утааны ялгаралд хэмжилт хийх	Нийслэлийн шалган бүртгэх товчооны дэргэд суурилуулсан зайнаас мэдрэх төхөөрөмж (RSD)	Нийслэлийн шалган бүртгэх товчооны дэргэд зайнаас мэдрэх төхөөрөмж суурилуулж хяналт тавьж, стандартын шаардлага хангаагүй тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг хязгаарладаг болсон байна.	НЗДТГ	ЗТХЯ, АТ

Зорилт 4. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үйл ажиллагааны удирдлага, зохицуулалт, санхүүжилтийг тодорхой болгож, агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад чиглэсэн үйл ажиллагааг урамшуулах тогтолцоог бий болгох

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүл байгууллага
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Ахуйн хэрэгцээнд иргэн өөрийн орон байраа барьж, дулаалах, эзэмшлийн хашаа руугаа шугам татах зэрэгт ипотекийн зээл олгох нөхцөл бүрдүүлэх, эрчим хүчний хэмнэлттэй гэр ахуйн хэрэгслийн татварыг бууруулах					
1	Эрчим хүчний хэмнэлттэй гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл, сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмж худалдан авагчдад зориулсан бага хүүтэй, урт хугацаатай зээлийн бүтээгдэхүүн нэвтрүүлэх	Бага хүүтэй, урт хугацаатай зээлийн бүтээгдэхүүн	Худалдан авагчдад эрчим хүчний хэмнэлттэй гэр ахуйн цахилгаан хэрэгсэл, сэргээгдэх эрчим хүчний тоног төхөөрөмж худалдан авахад зориулсан бага хүүтэй, урт хугацаатай зээлийн бүтээгдэхүүн нэвтрүүлсэн байна.	НЗДТГ	СЯ, БСБ
2	Амины орон сууцыг шинээр барих, шинэчлэх, дулаалах, иргэн өөрийн эзэмшлийн хашаа байшин руу салбар шугам сүлжээ татах зэрэгт ипотекийн зээлийг олгох нөхцөлийг бүрдүүлэх, зээлийн таатай хэлбэрийг бий болгох	Ипотекийн зээлийн уян хатан хэлбэр	Амины орон сууцыг шинээр барих, шинэчлэх, дулаалах, иргэн өөрийн эзэмшлийн хашаа байшин руу салбар шугам сүлжээ татах зэрэгт ипотекийн зээлийг олгох нөхцөлийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	ЗГ

Зорилт 5. Орчны бохирдлыг бууруулахад иргэд, олон нийтийн оролцоо, үүрэг хариуцлагыг нэмэгдүүлж, эрүүл амьдрах зөв дадлыг төлөвшүүлэх, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг бэхжүүлэн судалгаа, шинжилгээний ажлыг өргөжүүлэх

№	Үйл ажиллагаа	Бүтээгдэхүүн	Шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүл байгууллага
Үйл ажиллагааны чиглэл 1. Агаарын бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвш сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах					
1	Агаарын бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэт техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургах, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх зэрэг мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	ТВ нэвтрүүлэг, богино хэмжээний видео шторк, сургалт, сурталчилгаа	Агаарын бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэт техник технологи, ногоон амьдралын хэв маяг, зөв дадал, хэвшлийн талаарх олон нийтийн ойлголт мэдлэг нэмэгдсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ
Үйл ажиллагааны чиглэл 2. Байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомж зөрчсөн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад хүлээлгэх хариуцлагын хэмж нэмэгдүүлэх					
1	Байгаль орчин, эрүүл ахуйн хууль тогтоомжийг сурталчилж, зөрчил гаргуулахгүй байх арга хэмжээг зохион байгуулах	Сурталчилгаа, хяналт шалгалт	Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагууд байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомжийг бүрэн хэрэгжүүлдэг болсон байна.	НЗДТГ	МХЕГ, БОАЖ ЭМЯ
Үйл ажиллагааны чиглэл 3. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад идэвх, санаачилгатай, дэмжиж ажилласан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг урамшуул хөхүүлэн дэмжих, үйл ажиллагааг нь сурталчлах					
1	Ил задгай зориулалтын бус газарт хаясан хур хог хаягдлыг цэвэрлэж зайлуулах	Хог цэвэрлэгээний компанит арга хэмжээ	Хур хог хаягдлыг цэвэрлэж бүрэн зайлуулсан байна.	НЗДТГ	Холбогдох төрийн болон ТББ, ХХ
Үйл ажиллагааны чиглэл 4. Агаарын бохирдлын улмаас хүний эрүүл мэндэд учруулж байгаа урт болон богино хугацааны сөрөг нөлөөллийг тандан судал эрсдэлээс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга барилыг төлөвшүүлж, агаар, орчны бохирдлын улмаас үүсэх өвчлөлийг бууруулах					
1	Агаарын бохирдлоос хүн амын эрүүл мэндэд үзүүлэх сөрөг нөлөө болон эрсдэлээс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх, арга барилыг төлөвшүүлэх зэрэг хамгааллын болон сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулах	Сургалтын төлөвлөгөө, сурталчилгааны материал	Хүн амд зориулсан санамж, гарын авлага боловсруулж, нийтийн хүртээл болгосон байна.	НЗДТГ	ЭМЯ, БОАЖ
		Урьдчилан сэргийлэхэд чиглэсэн арга барилын төлөвшилт, дадал	Хүн амд мэдлэг олгох сургалт, ухуулга сурталчилгааг тогтмолжуулсан байна.	НЗДТГ	ЭМЯ, БОАЖ
2	Агаарын бохирдлоос үүдэлтэй өвчлөлөөс урьдчилан сэргийлэх, оношлох, эмчлэх үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх	Пневмококкийн эсрэг вакцинжуулалтад хамрагдсан хүүхдийн тоо	Пневмококкийн эсрэг вакцинжуулалт тогтмол хийгддэг болсон байна.	НЗДТГ	ЭМЯ
		Вакцинжуулалтад хамрагдсан хүний тоо	Томуугийн вакцинжуулалт тогтмол хийгддэг болсон байна.	НЗДТГ	ЭМЯ
	Агаарын бохирдлын эрүүл мэндэд	Батлагдсан судалгааны аргачлал,	Агаарын бохирдлоос жирэмсний	НЗДТГ	ЭМЯ, БСЯ

3	үзүүлэх нөлөөллийн талаар мэдээлэл, нотолгоо бүрдүүлэх, судалгаа хийх	судалгааны ажлын тайлан	хүндрэл, уушгины хорт хавдар, харшил, суулгалт зэрэг халдварт өвчин үүсэхэд үзүүлэх нөлөөллийн судалгаа хийж, үр дүнг нарийвчлан тогтоосон байна.		ШУА
4	Орчны эрүүл мэндийн тандалтын тогтолцоог бүрдүүлэх	Засгийн газрын тогтоол, журамд нийслэлээс оруулах санал	Засгийн газрын тогтоолоор журам батлуулахад саналаа тусгуулан, журмыг хэрэгжүүлж эхэлсэн байна.	НЗДТГ	ЭМЯ, БОАЖ, МХЕГ
Үйл ажиллагааны чиглэл 5. Агаарын чанарын хяналтыг өргөжүүлэн энэ чиглэлийн хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх					
1	Агаарын чанарын хяналт тавих үйл ажиллагааг чадавхижуулах замаар хариуцлагын тогтолцоог сайжруулах	Хяналт шалгалтын багаж тоног төхөөрөмж	Хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа багаж тоног төхөөрөмжөөр хийгдэж, эх үүсвэрийн мэдээлэл цахимжуулах үйл ажиллагааг өргөжүүлсэн байна.	НЗДТГ	МХЕГ, НМХ
2	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний тасралтгүй ажиллагааг хангаж, хүний нөөцийг чадавхижуулах	Нийслэлийн агаар, орчны чанарын хяналтын чиглэлд ажиллаж байгаа мэргэшсэн ажилтнууд	Нийслэлийн агаар, орчны чанарын хяналтын чиглэлд ажиллаж байгаа ажилтнуудыг чадавхижуулж, хяналт шинжилгээний тасралтгүй ажиллагааг хангасан байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ЦУОШГ ОУБ
3	Агаарын бохирдол ихтэй бүсүүдэд судалгаа явуулж, бохирдуулах бодисын агууламж, бохирдлын хэмжээг тодорхойлох нөлөөллийг нарийвчлан тогтоох	Агаарт агуулагдаж байгаа бохирдлын үзүүлэлтүүдийн агууламжийн дүн мэдээ, тайлан	Агаарын бохирдол ихтэй бүсүүдийн бохирдлын хэмжээг нарийвчлан тогтоосон байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ЦУОШГ ОУБ
Үйл ажиллагааны чиглэл 6. Нийслэлд агаарын бохирдлыг хянах суурин автомат харуулын тоог нэмэгдүүлж, тасралтгүй ажиллагааг нь хангах					
2	Агаарын бохирдлыг хянах автомат харуулын тоог нэмэгдүүлэх	Нэмэгдсэн автомат харуулын тоо	Агаарын бохирдлыг хянах автомат харуулын тоо нэмэгдсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ЦУОШГ, ХХ
Үйл ажиллагааны чиглэл 7. Агаар бохирдуулж байгаа эх үүсвэр, хаягдлын тооллого явуулж, бүртгэл, мэдээллийн санг шинэчлэн бүрдүүлэх					
1	Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн бүртгэл, тооллого явуулж, бүртгэл мэдээллийн цахим санг бүрдүүлэх	Агаарын бохирдлын эх үүсвэр ААНБ, өрхийн бүртгэл, мэдээллийн цахим сан	Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн бүртгэл, мэдээллийн цахим санг бүрдүүлж, хөтлөн явуулдаг болсон байна.	НЗДТГ	ЦУОШГ
Үйл ажиллагааны чиглэл 8. Нийслэлийн хэмжээнд агаарын бохирдлын талаар хийгдсэн шинэлэг судалгаа, төслийн үр дүнг танилцуулах эрдэм шинжилгээний хурлыг зохион байгуулж, нийтэд сурталчлах үйл ажиллагааг нэмэгдүүлэх					
1	Нийслэлийн хэмжээнд агаарын бохирдлын талаар хийгдсэн шинэлэг судалгаа, төслийн үр дүнг танилцуулах эрдэм шинжилгээний хурлыг тогтмол зохион байгуулах, агаарын бохирдлыг бодитойгоор бууруулсан шинэ техник, технологийг нийтэд сурталчлах үйл ажиллагааг нэмэгдүүлэх	Агаарын бохирдлыг бууруулах талаар хийгдсэн судалгаа, төсөл, шинэ техник технологи	Нийслэлийн хэмжээнд агаарын бохирдлыг бууруулах талаар эрдэм шинжилгээний хурлыг тогтмол зохион байгуулах боломжийг бүрдүүлсэн байна.	НЗДТГ	БОАЖЯ, ЦУОШГ, Их, дээд сургууль

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ЗАХИРАМЖ

2018 оны 12 сарын 12 өдөр

Дугаар А/1202

Улаанбаатар хот

Хамтарсан зохицуулах хороо байгуулах тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2, Нийслэлийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 5, Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2018 оны 198 дугаар захирамжийг тус тус үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1. Сангийн яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар болон Японы олон улсын хамтын ажиллагааны агентлаг (ЖАЙКА)-ийн 2018 оны 06 дугаар сарын 29-ний өдрийн хурлын тэмдэглэлийн дагуу техник туслалцаагаар хэрэгжүүлэх “Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлын хяналтын чадавхыг бэхжүүлэх төсөл III”-ийн Хамтарсан зохицуулах хороог дараах бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсугай:

Дарга	- Нийслэлийн Засаг даргын ногоон хөгжил, агаарын бохирдлын асуудал хариуцсан орлогч
Дэд дарга	- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын дарга
Гишүүд:	- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Үндэсний хорооны нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга /зөвшилцсөнөөр/; - Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Түлшний бодлогын газрын дарга /зөвшилцсөнөөр/; - Сангийн яамны Хөгжлийн санхүүжилтийн газрын Зээл, тусламжийн бодлогын хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/; - Зам, тээврийн хөгжлийн яамны Бодлого, төлөвлөлтийн газрын Стандарт, нормативын хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/; - Барилга, хот байгуулалтын яамны Бодлого, төлөвлөлтийн газрын дарга /зөвшилцсөнөөр/; - Эрчим хүчний яамны Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын Эрчим хүчний нүүрс болон хийн хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/;

111020005407

- Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын Орчны шинжилгээний хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/;
- Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Бодлого, төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга;
- Нийслэлийн Тээврийн газрын орлогч дарга;
- Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газрын Агаарын чанарын хяналтын хэлтсийн дарга;
- Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын Нийгмийн эрүүл мэндийн хэлтсийн дарга;
- Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын албаны Инженерийн байгууламжийн хэлтсийн дарга;
- Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын Байгаль орчин хэмжил зүйн төв лабораторийн ахлах мэргэжилтэн /зөвшилцсөнөөр/;
- Дулааны 3 дугаар цахилгаан станц ХК-ийн Техник, бодлогын хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/;
- Дулааны 4 дүгээр цахилгаан станц ХК-ийн Судалгаа, хөгжлийн албаны дарга /зөвшилцсөнөөр/;

Нарийн бичгийн - Нийслэлийн Агаарын бохирдлыг бууруулах газрын дарга.

2. Төслийн хэрэгжилтийг зохион байгуулж, нэгдсэн удирдлагаар хангаж, хяналт тавьж ажиллахыг Ажлын хэсэгт даалгасугай.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
НОГООН ХӨГЖИЛ, АГААРЫН
БОХИРДЛЫН АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН
ОРЛОГЧ

Ж БАТБАЯСГАЛАН

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ТОГТООЛ

2019 оны 01 сарын 24 өдөр

Дугаар 19/01

Улаанбаатар хот

Үндэсний хорооны ажлын төлөвлөгөө батлах,
гишүүдэд чиглэл өгөх тухай

Монгол Улсын Ерөнхий Сайдын 2017 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн 51 дүгээр захирамжаар батлагдсан "Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны ажиллах журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийг үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. "Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр"-ийн хүрээнд 2019 оны төсвийн 75 221 100 000 /далан таван тэрбум хоёр зуун хорин нэгэн сая нэг зуун мянган/ төгрөгт багтаан 2019 онд хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг 1 дүгээр хавсралтаар баталсугай.
2. "Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр"-ийн хүрээнд 2019 онд гишүүдийн хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг 2 дугаар хавсралтаар баталсугай.
3. Арга хэмжээний тайланг улирал тутмын эхний 7 хоногийн Баасан гаригт Ажлын албанд хүргүүлэхийг үндэсний хорооны гишүүдэд даалгасугай.
4. Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны Нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга Ч.Гантулгад даалгасугай.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД,
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ДАРГА

Н.ЦЭРЭНБАТ

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХАД 2019 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

АОБҮХ-т туснаар	Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний заалт	Д/Д	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хүрэх үр дүн	Хугацаа/сар	Хариуцах /хамтрах газар	Хөрөнгө		Нэмэлт тайлбар
							Эх үүсвэр	Төсөв /сая төгрөг	
4.2.4, т2.4.1	Гэр хорооллын айл өрхийг шөнийн тарифын хөнгөлөлтөд хамруулах	1	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн халаалтаа цахилгаанаар шийдсэн гэр хорооллын айл өрхөд шөнийн цахилгааны үнийн урамшуулал олгох	Шаардлага хангасан айл өрхөд шөнийн цахилгааны үнийн урамшуулал олгосон байна.	I-III, XI-XII	ОББҮХ, ЭХЯ	УТ	10,000	
4.2.7	Бага, дунд оврын халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулахад дэмжлэг үзүүлэх	2	Халаалтын зууханд суурилуулах утаа шүүх фильтр худалдан авах	1110 халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулсан байна.	II-VI	ЭХЯ, НЗДТГ	УТ	8,355	Төсвийн байгууллагад төсвийн зардлаар - 4,746,900,000.0, Айл өрх, хувийн хэвшилд ногоон зээлийн хүүгийн хөнгөлөлт татаас-5,253,100,000.0
		3	Халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулж, хаягдлыг бууруулах		VI-X			1,645	
4.2.3, т2.3.1	Сайжруулсан түлш үйлдвэрлэж түгээх, иргэд худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх	4	Шаардлага хангасан сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэлд дэмжлэг үзүүлэх	Тавантолгой түлш компанийн түлш үйлдвэрлэлд дэмжлэг үзүүлж нөөц бүрдүүлсэн байна. /450'000тн-оос багагүй/ Хувийн хэвшлийн түлш үйлдвэрлэлд дэмжлэг үзүүлж нөөц бүрдүүлсэн байна. /150'000тн/	III-X	БОАЖЯ, ЭХЯ, НЗДТГ	УТ	10,000	
					III-X			8,000	
		5	Сайжруулсан түлшний худалдан авалтад дэмжлэг үзүүлэх	"Сайн карт"-аар дамжуулан сайжруулсан түлш зээлээр түгээх схем ажиллуулж, зээлийн хүүгийн зардлыг хөнгөлөх татаас олгоно.	III-XII	БОАЖЯ, НЗДТГ, Банк	УТ	9,790	Төрийн банк болон боломжит бусад арилжааны банкаар дамжуулан түлш зээлээр олгох схем ажиллуулах
т2.3.2	Сайжруулсан түлш нөөцлөх цэг, борлуулалтын сүлжээ байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх	6	Сайжруулсан түлш нөөцлөх цэг, борлуулалтын сүлжээний үйл ажиллагааг дэмжих	Сайжруулсан түлшний түгээлт, борлуулалтын сүлжээний үйл ажиллагаа жигдэрсэн байна.	III-XII	НЗДТГ	УТ, ОТ	1,000	
4.2.11, 4.5.3, т5.3.1, 2.11.3	Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт агаарын бохирдлын хяналт, мониторинг, туршилт явуулах	7	Түүхий нүүрсийг хориглох, сайжруулсан шахмал түлшний үйлдвэрлэл, нийлүүлэлтэд хяналт тавих	4 түвшний 4604 хүнээс бүрдсэн хяналтын багийг 9 сарын хугацаанд ажиллуулж, хууль тогтоомжийн зөрчил гарахаас сэргийлнэ.	VIII-XII	НЗДТГ, НМХГ, ТББ	УТ, ОТ	3,000	
			Түүхий нүүрсийг хориглох шийдвэрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд Улаанбаатар хот руу орх гол чиглэлийн замууд дээр хяналт тавихад дэмжлэг үзүүлэх	4 цэгт хяналтын пост ажиллуулж, түүхий нүүрсийг ахуйн хэрэгцээний зориулалтаар хот руу оруулахаас сэргийлнэ.	III-XII	МХЕГ, ЦЕГ, НЗДТГ	УТ	560	
		8	Сайжруулсан түлшний туршилт, чанарын хяналт, орчны бохирдлын хяналт шинжилгээ явуулах	Түлшний чанарын туршилт, хэрэглэгчийн сэтгэл ханамжийн судалгаа, орчны бохирдлын хяналт шинжилгээний дүгнэлт, тайлан гарсан байна.	I-XII	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	255	
		9	Түлш борлуулалтын цэгээр дамжуулан хаягдал дугуй, боловсруулах боломжтой бусад хаягдлыг худалдан авах, дахин боловсруулах төслийг дэмжих	Хаягдал шатаахгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлж, хаягдал бууруулах дахин боловсруулалтыг дэмжсэн байна.	II-X	ОББҮХ, НЗДТГ	УТ	600	
4.1.8, т2.15.2	Төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдоогүй төрийн байгууллагын дулаан хангамжийг сэргээгдэх эрчим хүч	10	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн цэцэрлэгийн нам даралтын зуухыг цахилгаан бага хэрэглэдэг бойлуургаар солих	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн 17 цэцэрлэгийн барилгын халаалтыг цахилгаан халаалтаар шинэчилж, түүхий нүүрс түлдэг эх үүсвэрийг бууруулна.	III-XI	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	1,400	600-1200м2 талбайг халаах цахилгаан зуух суурилуулах зардал 67-80 сая төгрөг

	болон бусад үр ашигтай технологи ашиглан шийдэх	11	Сургууль, цэцэрлэгийн барилгын дулаан хангамжийг сэргээгдэх эрчим хүчээр шийдэх	СХД-ийн 122-р сургуулийн халаалтыг газрын гүний дулааны насос суурилуулж шийдсэн байна.	II-X	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	720	СХД-ийн 122-р сургуулийн 3500 м2 барилга, ДДНХБ-ын хийсэн ТЗЗҮ-ээр 712 сая төгрөг
		12	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд байрлах Улаанбаатар цаг уур, орчны шинжилгээний төвийн нам даралтын зуухыг цахилгаан бага хэрэглэдэг бойлуургаар солих	Хотын төвд түүхий нүүрс түлдэг 1 зуух хаагдана. Агаарын чанарын хяналтын УБ-3 харуулын дүн мэдээнд нөлөөлөл үзүүлэхгүй болно.	I-III	БОАЖЯ, ЦУОШГ	УТ	180	Агаарын чанарын хяналтын УБ-3 харуулын дүн мэдээнд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах гол зорилготой.
4.1.6, т1.6.4	Гэр хорооллын 20,602 айл өрхийг цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломжийг бүрдүүлэх	13	"Хүчит шонхор" дэд станцын барилга угсралтын талбайн шарилыг шилжүүлэх	Дэд станцын барилга угсралтын ажил явагдаж, техникийн нөхцөл бүрдсэн байна.	I-III	НЗДТГ	УТ, ОТ	1,400	
4.2, т1.10.1, 2.9.1	Агаар, ус, хөрсний бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник, технологи, инновацийг дэмжих, урамшуулах	14	Гэр хорооллын ариунцэврийн байгууламж, цэвэрлэх байгууламжийн лаг хаягдлыг байгальд халгүй аргаар шатааж устгах туршилтын төсөл хэрэгжүүлэх	Зориулалтын тоног төхөөрөмж нийлүүлэгдэж, хаягдлыг хал багатай аргаар устгах хөрс хамгааллын жишиг туршилтын төсөл хэрэгжсэн байна.	II-X	БОАЖЯ	УТ	3,500	
		15	Агаар, ус, хөрсний бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник технологийн судалгаа хийж, тоног төхөөрөмжийн технологийн үнэлэх шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулах	Байгальд ээлтэй, байгалийн нөөцийг хэмнэлттэй техник технологийн судалгаа, шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулсан байна.	II-V	БОАЖЯ	УТ	20	
		16	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник, технологийг туршин нэвтрүүлэх	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах байгальд ээлтэй дэвшилтэт техник, технологийг туршсан байна.	III-X	БОАЖЯ	УТ	3,000	
		17	Богдхан уулын Зайсангийн аманд нийтийн эко ариун цэврийн байгууламж барих	Орчны бохирдол буурах, иргэд цэвэр агаарт явган аялалд гарах нөхцөл бүрдэнэ.	II-X	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	170.1	
		18	Эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгасан хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх туршилтын систем ажиглуулах	ЗР-ын зарчмыг хэрэгжүүлэх системийг туршсан байна.	II-X	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	500	
		19	Орон нутагт хаягдал хуванцар сав жижиглэж бутлах төхөөрөмж суурилуулж хог хаягдлын зохистой менежментийг дэмжих	6 аймагт туршилтын төсөл хэрэгжүүлсэн байна.	II-X	БОАЖЯ, АЗДТГ	УТ	150	
		20	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр, Засгийн газрын 2018 оны 43-р тогтоолын 1.5-д заасны дагуу ногоон зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгоход дэмжлэг үзүүлж, зээлийн хүүгийн зардлыг хөнгөлөх татаас олгох	Цахилгаан халаагуур, дулаалгын материал, утаа шүүгч, эко ариунцэврийн байгууламж зэрэг бараа бүтээгдэхүүн худалдан авах хөнгөлөлттэй зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгоно.	I-XII	БОАЖЯ, ТөС холбоо, банкууд	УТ	2,000	Банкуудаар дамжуулан иргэд, ААН-д олгох ногоон зээлийн хүүгийн зардлыг хөнгөлөх татаас
4.2.17, т2.17.2	Ногоон зээлийн сангийн үйл ажиллагааны хүрээнд агаар, орчны бохирдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй ногоон төсөл, санаачилгыг дэмжих	21	Дугааны алдагдал бууруулах төсөл, үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх	Дугааны алдагдлыг бууруулах ногоон зээлийн хүүгийн зардлыг хөнгөлөх татаас олгосон байна.	I-XII		УТ	1,000	
		22	Олон нийт рүү чиглэсэн мэдээлэл, сургалт сурталчилгаа явуулах, мэдээллийн төв ажиглуулах	Олон нийтийн мэдлэг, хандлага, оролцоо сайжирсан байна.	I-XII	БОАЖЯ, НЗДТГ, ТББ	УТ, ОТ	560	Сайжруулсан түлш, дулаалга, цэвэр технологи, эко ариунцэврийн байгууламж, хог хаягдал зэрэг сэдвээр
4.5.1, т5.1.1, 5.2.1, 2.16.1	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах чиглэлээр олон нийт рүү чиглэсэн мэдээлэл, сургалт сурталчилгаа	23	Гарын авлага, сурталчилгааны болон холбогдох материал хэвлүүлэх	Сургалт сурталчилгаа, тараах материал, хяналтын хуудас, падан зэргийг хэвлэж ашигласан байна.	I-XII	ОББҮХ	УТ	250	
4.5.9, т5.9.1	Томоохон хотууд, аймгийн төв сууринг PM10, PM2.5 тоосонцор хэмжих автомат багажаар тоноглох, хяналт-шинжилгээний сүлжээг бэхжүүлэх, туршилт судалгаа хийх	24	3 аймгийн төвд агаарын бохирдлыг хянах харуулын байр суурилуулж, PM10/PM2.5 тоосонцор хэмжих автомат багажаар тоноглох, хяналт-шинжилгээний сүлжээг бэхжүүлэх, туршилт судалгаа хийх	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний сүлжээний нэгдмэл, тасралтгүй ажиллагаа хангагдана.	III-X	ОББҮХ, БОАЖЯ	УТ	350	1. PM10/2.5 хэмжих бага үнэтэй сенсорууд турших, 2. Цэцэрлэг, Өлгий, Улаангом хотыг PM10/2.5 тасралтгүй хэмжих багажаар тоноглох, бусад туршилт
		25	Хяналтын зөөврийн багаж төхөөрөмжийн судалгаа хийж худалдан авах	Хяналтын зөөврийн багаж төхөөрөмжөөр хяналтын хэмжилт хийдэг болно.	III-X	ОББҮХ, БОАЖЯ	УТ	120	

4.5.10, т5.10.1	Бохирдлын эх үүсвэрийн цахим мэдээллийн технологийг хөгжүүлэх	26	Бохирдлын эх үүсвэр, хаягдлын тооллого явуулж цахим бүртгэл мэдээллийн системийг боловсронгуй болгох	Газарзүйн мэдээллийн системд суурилсан бохирдлын суурин эх үүсвэрийн бүртгэл мэдээллийн цахим сан бүрдсэн байна.	III-XII	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	400	
4.4.3, т5.9.4	Агаарын бохирдол ихтэй аймгуудад дэмжлэг үзүүлэх	27	Аймгийн төвүүдийн агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх	Үр дүн сайтай арга хэмжээг санхүүжүүлэх дэмжлэг олгосон байна.	III-XII	БОАЖЯ, АЗДТГ	УТ, ОТ	2,000	
		28	Ховд аймгийн төвийн агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээ	Аймгийн төвийн агаарын бохирдлыг бууруулах үр дүнтэй арга хэмжээ авсан байна.	III-XII	АЗДТГ	УТ	800	
4.5.5, т5.5.3	Хүн амыг агаар, орчны бохирдлоос хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх хамгааллын арга хэмжээ авах	29	Эрсдэлт бүлгийн хүн амыг томуугийн эсрэг вакцинжуулалтад хамруулах	Эрсдэлт бүлгийн хүн амыг томуугийн эсрэг дархлаажуулахад шаардагдах 56110 хүн/тун вакцин худалдан авч, 56110 хүнийг хамруулсан байна.	VIII-XII	ЭМЯ	УТ	524	
4.3.4, т3.3.3	Нийтийн тээврийн автобуснаас ялгарах утаа, тортогийг бууруулах арга хэмжээ авах	30	Насжилт багатай нийтийн тээврийн автобусанд DPF шүүлтүүр авч суурилуулах	Автобусанд DPF шүүлтүүр авч суурилуулсан байна.	II-X	ЗТХЯ, НЗДТГ	УТ	2,750	
	Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны үйл ажиллагааны зардал	31	Үндэсний хороо, Ажлын албаны өдөр тутмын үйл ажиллагааг хангах	Үндэсний хороо, Ажлын албаны тасралтгүй ажиллагаа хангагдана.	I-III	ОББҮХ	УТ	222	
Нийт								75,221.1	

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА

**ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ТОГТООЛ**

2019 оны 01 сарын 24 өдөр

Дугаар 19/08

Улаанбаатар хот

**Автотээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулах
бодисыг бууруулах талаар авах зарим
арга хэмжээний тухай**

Автотээврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4 дүгээр зүйл, Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2017 оны 03 дугаар сарын 20-ны өдрийн 51 дүгээр захирамжаар батлагдсан "Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны ажиллах журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийг үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах зорилгоор автотээврийн хэрэгслээс ялгарч буй хорт бодисын хэмжээг бууруулах ажлын хүрээнд дараах арга хэмжээ авч, хэрэгжүүлж ажиллахыг холбогдох газруудад даалгасугай:

1.1. Нийслэлийн нийтийн тээврийн хэрэгслийн парк шинэчлэлийг 2019 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн үе шаттайгаар байгалийн хий, цахилгаан эх үүсвэрээр ажилладаг, мөн евро-5 стандартын шаардлага хангасан хөдөлгүүр бүхий автобусаар шинэчлэх, ашиглагдаж буй автобусанд шүүлтүүр суурилуулан үйлчилгээнд оролцуулах талаар холбогдох арга хэмжээ авч ажиллахыг Зам, тээврийн хөгжлийн дэд сайд Л.Халтар, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч нарт тус тус даалгасугай.

1.2. Нийслэл орчмын шалган бүртгэх товчоогоор дамжин өнгөрч буй тээврийн хэрэгслийн хөдөлгүүрээс гарч буй утаанд хэмжилт хийж, зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс давсан агаар бохирдуулагч бодис ялгаруулж буй тээврийн хэрэгслийг Улаанбаатар хот руу нэвтрүүлэхгүй байх арга хэмжээ авч ажиллахыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч, Тээврийн цагдаагийн албаны дарга Д.Амарсайхан нарт тус тус даалгасугай;

1.3. Зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс илүү бохирдуулах бодис ялгаруулж байгаа болон утааны шүүлтүүргүй дизель хөдөлгүүртэй автобус, ачааны автомашиныг 2019 оны 05 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн Нийслэлийн замын хөдөлгөөнд оролцуулахгүй байх хяналтыг тогтмол хэрэгжүүлж ажиллахыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч, Зам тээврийн хөгжлийн дэд сайд Л.Халтар, Тээврийн цагдаагийн албаны дарга Д.Амарсайхан, нарт тус тус даалгасугай;

1.4. Тээврийн хэрэгслээс ялгарч буй бохирдуулах бодисыг бууруулах талаар нэмэлт тоног төхөөрөмж болон бусад төрлийн бүтээгдэхүүнийг турших, утааны хор уршиг, сөрөг үр дагаврын талаар хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр сурталчлах, иргэдээс санал, мэдээллийг тогтмол хүлээн авах талаар арга хэмжээ зохион байгуулж ажиллахыг Зам, тээврийн хөгжлийн дэд сайд Л.Халтар, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч нарт тус тус даалгасугай;

1.5. Ашиглалтаас хасагдсан автомашин, түүний эд ангийг устгах, дахин боловсруулах үйлдвэр байгуулахыг төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд зохион байгуулж ажиллахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд Н.Цэрэнбат, Зам, тээврийн хөгжлийн дэд сайд Л.Халтар, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч нарт тус тус даалгасугай;

1.6. Евро-5 стандартад нийцсэн, чанарын шаардлага хангасан шатахуун, байгалийн хийгээр хангах ажлыг тогтвортой зохион байгуулж ажиллахыг Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн дэд сайд Д.Загджавд даалгасугай.

2. Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны Нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга Ч.Гантулгад даалгасугай.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД,
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ДАРГА

Н.ЦЭРЭНБАТ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 2 дугаар сарын 27-
ны өдөр

Улаанбаатар хот

Дугаар 87

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГУУДЫН ТАЛААР АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, Төсвийн тухай хуулийн 10.1.11, 11.1.4, Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хуулийн 7.1.3, 7.1.4, 7.1.9, Шилэн дансны тухай хуулийн 6.9, Засгийн газрын зарим тусгай сангуудын санхүүгийн үйл ажиллагаанд хийсэн шалгалтын дүнг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Тариаланг дэмжих сан, Мал хамгаалах сан, Жижиг, дунд үйлдвэрийг хөгжүүлэх санг нэгтгэх, хуримтлагдсан эх үүсвэр, өглөг, авлагыг шилжүүлэх, сангийн ажлын албаны бүтэц, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны чиглэл, урамшуулал, дэмжлэгийн механизмыг боловсронгуй болгох, сангуудад бүртгэлтэй хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулах чиглэлээр холбогдох хуулийн болон бусад шийдвэрийн төслийг боловсруулж энэ оны 4 дүгээр сарын 1-ний дотор Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхийг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Ч.Улаанд даалгасугай.

2. Тариаланг дэмжих сан, Мал хамгаалах сангаас олгож байгаа урамшууллыг жил бүрийн улсын төсөвт тусган, санхүүжүүлэх арга хэмжээг хууль тогтоомжид нийцүүлэн боловсронгуй болгож зохион байгуулахыг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Ч.Улаан, Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар нарт даалгасугай.

3. Үйл ажиллагаа явуулдаггүй болон зардлыг нь төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн төсвийн багцад хөтөлбөр, арга хэмжээ хэлбэрээр тусгаж санхүүжүүлэх боломжтой Үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх сан, Олон улсын хамтын ажиллагааны сан, Монгол судлалыг дэмжих сан, Ирээдүйн тэтгэврийн нөөц сан, Эрсдэлийн сан, Засгийн газрын өрийн баталгааны сан, Агаарын бохирдлын эсрэг сангуудыг татан буулгах чиглэлээр Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хууль болон холбогдох бусад хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийг боловсруулж, энэ оны 4 дүгээр сарын 1-ний дотор Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхийг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатарт даалгасугай.

4. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сан, Боловсролын зээлийн сан, Улсын авто замын сангийн талаар дараахь арга хэмжээг авахыг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд С.Чинзориг, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайд Ё.Баатарбилэг, Зам, тээврийн хөгжлийн сайд Б.Энх-Амгалан нарт тус тус даалгасугай.

4.1. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас жижиг зээл, санхүүгийн дэмжлэг олгох хэмжээ, хөтөлбөрийг Засгийн газраас тогтоодог байхаар холбогдох хууль, журамд өөрчлөлт оруулах санал боловсруулж танилцуулах;

4.2. Боловсролын зээлийн сангаас олгосон зээлийн эргэн төлөлтийг сайжруулах, цаашид хугацаа хэтэрсэн өр, авлага үүсгэхгүй байх чиглэлээр холбогдох журамд өөрчлөлт оруулах;

4.3. Улсын авто замын сангийн хөрөнгийн зарцуулалт, түүнд тавих хяналтыг сайжруулах, сангийн орлогын эх үүсвэрийг Төсвийн тухай хуульд нийцүүлэх арга хэмжээ авах.

5. Санхүүгийн дэмжлэг, хөнгөлөлттэй зээл олгох үйл ажиллагаа явуулдаг сан, тусгай сан, төсөл, хөтөлбөрүүдийг Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх сангаар дамжуулж, нэгдсэн удирдлага, хяналтад оруулах арга хэмжээ авч, үр дүнг Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулахыг Сангийн сайд Ч.Хүрэлбаатар, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Ч.Улаан нарт даалгасугай.

6. Засгийн газрын тусгай сан, бусад төсвийн хөрөнгөөр санхүүждэг сан, төсөл хөтөлбөрүүдийн хөрөнгийн ашиглалтыг сайжруулах, ил тод байдлыг нэмэгдүүлэх, эрсдэлийг бууруулах, хяналт, үр нөлөөг дээшлүүлэх талаар дараахь арга хэмжээ авахыг холбогдох Засгийн газрын гишүүдэд даалгасугай:

6.1. Төсвийн хөрөнгөөс зээл, тусламж авсан, батлан даалт гаргуулсан, санхүүгийн дэмжлэг авсан хувь хүний овог нэр, хуулийн этгээдийн нэр, регистрийн дугаар, шалгарсан төслийн нэр, үйл ажиллагааны чиглэл, төсөл хэрэгжиж байгаа байршил, сонгон шалгаруулсан шийдвэр, зээлийн төлөв, зээлийн үлдэгдлийг Шилэн дансны тухай хууль, Мэдээллийн ил тод байдал ба мэдээлэл авах эрхийн тухай хууль, Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн дагуу байгууллагын шилэн данс, цахим хуудсаараа дамжуулан тогтмол мэдээлэх;

6.2. Хугацаа хэтэрсэн авлагыг барагдуулах шат дараалсан арга хэмжээ авч, гэрээний үүргээ биелүүлээгүй иргэн, аж ахуйн нэгжүүдийг хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэн шалгуулах, улсын төсвийг хохиролгүй болгох, мөн ажлын хариуцлага алдсан төрийн албан хаагчид холбогдох хуулийн дагуу хариуцлага хүлээлгэж байх;

6.3. Шинээр олгох зээлийн эх үүсвэрийн хэмжээ, сонгон шалгаруулалтын журам, тавигдах шаардлага, бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалтыг цахим хуудсаараа дамжуулан мэдээлэх, мэдээллийг тогтмол шинэчлэх;

6.4. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн үлдэгдэлтэй, зээлийн муу түүхтэй хуулийн этгээд, иргэдэд зээл олгохгүй байх зохицуулалтыг зээл, батлан даалт, санхүүгийн дэмжлэг олгох журам, дамжуулан зээлийн гэрээнд тусгаж мөрдүүлэх;

6.5. Зээл, батлан даалт, санхүүгийн дэмжлэгийн журам, дамжуулан зээл, дэд зээлийн гэрээний загваруудад зээл, батлан даалтыг банк, санхүүгийн байгууллагаар дамжуулан олгох эрсдэлийг тооцох зохицуулалтыг тусгаж мөрдүүлэх;

6.6. Зээл, батлан даалт, санхүүгийн дэмжлэгийг Монголбанкнаас хийсэн активын чанарын үнэлгээний үр дүнгээр өөрийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх шаардлагыг бүрэн хангасан, банкны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг тогтмол ханган ажиллаж байгаа, хөдөө орон нутагт салбартай банкуудаар дамжуулан олгох зохицуулалтыг холбогдох журамд тусгаж мөрдүүлэх;

6.7. Зээлийн санхүүжилтийг төслийн хэрэгжилттэй уялдуулан олгох буюу зээлдэгчийн худалдан авалт, төслийн гүйцэтгэлээр санхүүжилтийг олгодог байхаар холбогдох журам, гэрээнд тусгаж, зээлийг зориулалт бусаар ашиглах эрсдэлийг хаах;

6.8. Олгосон зээл, санхүүгийн дэмжлэгийг зориулалтын дагуу ашиглаж байгаа эсэхэд хяналт тавих үйл ажиллагаанд иргэдийн оролцоог хангах, зориулалт бусаар ашигласан зээлийн эх үүсвэрийг дамжуулан олгож байгаа банк, санхүүгийн байгууллагаар үл маргах журмаар эргүүлэн төлүүлэх, тухайн банк, санхүүгийн байгууллагад дахин эх үүсвэр олгохгүй байх зохицуулалтыг холбогдох гэрээнд тусгах;

6.9. Төсөл сонгон шалгаруулах хороо, төслийн удирдах хорооны бүрэлдэхүүнд төрийн бус байгууллага, мэргэжлийн холбоодыг оролцуулах замаар зээл олголт, зээлийн хяналт, мониторингийн үйл ажиллагаанд олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх;

6.10. Зээл авахаар хүсэлт ирүүлсэн иргэд, аж ахуйн нэгжийн бизнес төлөвлөгөөгөө танилцуулах, түүнийг сонгон шалгаруулах, үнэлэх үйл явцыг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр нээлттэй, ил тод, зохион байгуулах зохицуулалтыг холбогдох журамд тусгаж мөрдүүлэх;

6.11. Олгосон зээл, дэд зээлийн мэдээллийг Монголбанкны зээлийн мэдээллийн сан, Сангийн яамны өрийн удирдлагын мэдээллийн санд тогтмол бүртгүүлэх, зээл олгох шийдвэр гаргалтад зээлийн мэдээллийн сангийн мэдээллийг ашиглах нөхцөлийг бүрдүүлэх;

6.12. Төсөлд зээл, санхүүжилт олгох, батлан даалт гаргах шийдвэрийг гаргах болон гаргахад оролцох эрх бүхий этгээд нь ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байж, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасан мэдэгдэл, тайлбарыг тухай бүр гаргаж байх;

6.13. Төсөл сонгон шалгаруулах, зээл олгох, эргэн төлүүлэх үйл ажиллагааг цахимжуулах, мэдээллийн нэгдсэн систем нэвтрүүлэх замаар төрөөс иргэд, аж ахуйн нэгжүүдэд олгох хөнгөлөлттэй зээл, санхүүгийн дэмжлэгийг түргэн шуурхай, ил тод, хүртээмжтэй болгох арга хэмжээ авах;

6.14. Дээр дурдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх зорилгоор зээл, батлан даалт, санхүүгийн дэмжлэгийг олгох тогтолцоог шинэчлэн сайжруулах чиглэлээр шаардлагатай хууль тогтоомж болон гэрээний загварыг боловсруулж батлуулах.

7. Энэ тогтоолыг хэрэгжүүлэх хүрээнд боловсруулсан хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төслийг Улсын Их Хурлын 2019 оны хаврын чуулганаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлэх арга хэмжээг авахыг холбогдох Засгийн газрын гишүүдэд, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга Л.Оюун-Эрдэнэд даалгасугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

У.ХҮРЭЛСҮХ

Сангийн сайд

Ч.ХҮРЭЛБААТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2019 оны 3 дугаар сарын 21-
ны өдөр

Улаанбаатар хот

Дугаар 100

СЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР, ЗАХИРАГЧИЙН АЖЛЫН АЛБАНЫ БҮТЭЦ, ТЭДГЭЭРИЙН ОРОН ТООНЫ ХЯЗГААРЫГ БАТЛАХ ТУХАЙ

Үндсэн хуулийн Жаран нэгдүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэг, Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 33.2, Нийслэлийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасныг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Нийслэлийн төрийн захиргааны удирдлагын бүтцийг дараахь байдлаар тогтоосугай:

-Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч;

-Нийслэлийн Засаг даргын нэгдүгээр орлогч (хөгжлийн бодлогын асуудал хариуцсан);

-Нийслэлийн Засаг даргын орлогч (хүний хөгжил, нийгмийн бодлогын асуудал хариуцсан);

-Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга;

-Нийслэлийн ерөнхий архитектор бөгөөд Хот байгуулалт, хөгжлийн газрын дарга.

2. Нийслэлийн хот байгуулалтын асуудал хариуцсан, Инноваци технологийн асуудал хариуцсан, Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан, Зам, тээврийн асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагчийг Нийслэлийн Засаг даргын орлогчтой дүйцэхүйц түвшинд ажиллуулахыг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч С.Амарсайханд зөвшөөрсүгэй.

3. Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын бүтцийг дараахь байдлаар тогтоосугай:

-Төрийн захиргааны удирдлагын хэлтэс (Хүний нөөцийн удирдлагын тасаг, Нийслэлийн үйлчилгээний нэгдсэн төвтэй);

-Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтэс (Бодлогын судалгааны тасагтай);

- Төсөл, хөтөлбөрийн хяналт, зохицуулалтын хэлтэс;
- Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс;
- Нийгмийн бодлогын хэлтэс (Соён гэгээрүүлэх тасагтай); -Хууль, эрх зүйн хэлтэс;
- Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааны хэлтэс;
- Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний хэлтэс;
- Хэвлэл мэдээлэлтэй харилцах хэлтэс (Олон нийттэй харилцах тасагтай);
- Цэргийн штаб.

4. Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын албаны бүтцийг дараахь байдлаар тогтоосугай:-Улаанбаатар хотын Ерөнхий менежер бөгөөд Захирагчийн ажлын албаны дарга;

- Захиргааны удирдлага, санхүүгийн хэлтэс;
- Хотын инженерийн байгууламжийн хэлтэс;
- Хүнс үйлдвэрлэл, худалдаа үйлчилгээний хэлтэс;
- Хотын тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлтийн хэлтэс;
- Хог хаягдлын удирдлага, зохицуулалтын хэлтэс;
- Дотоод хяналтын хэлтэс.

5. Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын орон тооны хязгаарыг 129 хүртэл, Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын албаны орон тооны хязгаарыг 55 хүртэл, нийслэлийн дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын орон тооны хязгаарыг Баянзүрх, Сонгинохайрхан дүүрэгт тус бүр 68 хүртэл, Баянгол, Сүхбаатар, Хан-Уул, Чингэлтэй дүүрэгт тус бүр 59 хүртэл, Багануур, Налайх дүүрэгт тус бүр 39 хүртэл (Захирагчийн ажлын албатай), Багахангай дүүрэгт 25 (нормативаар ажиллах орон тоо орохгүй) хүртэл байхаар тогтоосугай.

6. Нийслэлийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээнд дараахь хэрэгжүүлэгч агентлаг ажиллуулахаар тогтоосугай:

1. Авто замын хөгжлийн газар;
2. Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар;
3. Архивын газар;
4. Аялал жуулчлалын газар;
5. Байгаль орчны газар (Зуслангийн товчоотой);
6. Спортын хороо;

7. Боловсролын газар;
8. Нийслэлийн газар зохион байгуулалтын алба;
9. Хот байгуулалт, хөгжлийн газар;
10. Орон сууцны дэд бүтцийн газар;
11. Дотоод аудитын газар;
12. Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газар;
13. Мал эмнэлгийн газар;
14. Мэдээлэл, технологийн газар;
15. Мэргэжлийн хяналтын газар;
16. Нийгмийн даатгалын газар;
17. Нийгмийн халамжийн газар;
18. Нийслэлийн нийтлэг үйлчилгээний газар;
19. Нийслэлийн бүртгэлийн газар;
20. Онцгой байдлын газар (Нөөцийн албатай);
21. Нийслэлийн өмчийн ашиглалт, удирдлагын газар;
22. Статистикийн газар;
23. Соёл, урлагийн газар;
24. Татварын газар;
25. Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газар;
26. Хөдөлмөр эрхлэлтийн газар;
27. Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар;
28. Худалдан авах ажиллагааны газар;
29. Нийслэлийн цагдаагийн газар;
30. Шинжлэх ухаан, үйлдвэрлэл, инновацийн газар;
31. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн алба;
32. Эрүүл мэндийн газар;

33. Замын хөдөлгөөний төлөвлөлт, зохицуулалт, инженерчлэлийн газар;

34. Хотын стандарт, орчны аюулгүй байдлын хяналт, зохицуулалтын газар.

7. Дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын бүтэц, нийслэлийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээний зарим агентлаг, Улаанбаатар хотын Захирагчийн харьяа газруудын бүтэц, орон тооны хязгаарыг тогтоон мөрдүүлэхийг Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч С.Амарсайханд зөвшөөрсүгэй.

8. Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан “Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Захирагчийн ажлын албаны бүтцийг батлах тухай” Засгийн газрын 2016 оны 8 дугаар сарын 3-ны өдрийн 8 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

У.ХҮРЭЛСҮХ

Монгол Улсын сайд,

Засгийн газрын Хэрэг

эрхлэх газрын дарга

Л.ОЮУН-ЭРДЭНЭ

2019 оны 03 сарын 22-ны өдөр

Дугаар А/239

Улаанбаатар хот

Засгийн газрын тогтоолыг хэрэгжүүлэх
зарим арга хэмжээний тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1.6-ын “а”, 29.2, Иргэний хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.6, Төрийн албаны тухай хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1.3, 62.1.4, Засгийн газрын 2019 оны 100 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1. Монгол Улсын Засгийн газраас Нийслэлийн Засаг даргын эрхлэх асуудлын хүрээнд ажиллах хэрэгжүүлэгч агентлагуудыг шинэчлэн тогтоож, нийслэлийн “Агаарын бохирдлыг бууруулах газар”-ыг “Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар” болгон өөрчилсөнтэй холбогдуулан дараахь арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг дор дурдсан албан тушаалтанд тус тус үүрэг болгосугай:

1.1. Байгууллагын дүрэм, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө, албан тушаалын тодорхойлолтыг 2019 оны 04 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор шинэчлэн боловсруулж, батлуулахыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргад;

1.2. Өөрчлөн зохион байгуулагдаж байгаа агентлагийн үйл ажиллагааны зардлыг тооцож, шаардагдах хөрөнгийг 2019 оны төсөвт өөрчлөлт оруулах замаар санхүүжүүлэхийг Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Санхүү, төрийн сангийн хэлтэс /Э.Ганхүү/-т;

1.3. Бүтэц, зохион байгуулалтын өөрчлөлтөөр үүрэгт ажлаас чөлөөлөгдөж байгаа албан хаагчдыг Төрийн албаны хууль тогтоомжид заасан баталгаагаар хангаж ажиллахыг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргад.

2. Захирамжийн хэрэгжилтийг хангаж ажил хүлээлцүүлэх үүрэг бүхий Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг хавсралт ёсоор баталсугай.

3. Энэ захирамжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар /М.Отгонбаяр/-т даалгасугай.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР
ХОТЫН ЗАХИРАГЧ

С.АМАРСАЙХАН

МОНГОЛ УЛСЫН
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
САЙДЫН ТУШААЛ

2019 оны 06 сарын 17 өдөр

Дугаар А/280

Улаанбаатар хот

Төлөвлөгөө батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дэх заалт, Ус цаг уур, орчны хяналт шинжилгээний тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1 дэх заалтыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Засгийн газрын 2017 оны 98 дугаар тогтоолоор батлагдсан Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийн 4 дүгээр зорилтыг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд Агаарын бохирдлыг бууруулах мэдээлэл, сурталчилгааны төлөвлөгөөг 1 дүгээр, Улаанбаатар хотын агаарын чанарын хяналт шинжилгээний сүлжээг өргөжүүлэх, мэдээлэл үйлчилгээний тасралтгүй ажиллагааг хангах арга хэмжээний төлөвлөгөөг 2 дугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Тушаалын хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны ажлын алба /Ч.Гантулга/, Цаг уур, орчны шинжилгээний газар /С.Энхтүвшин/, Сайдын ажлын алба /Р.Сарангоо/-нд тус тус үүрэг болгосугай.

3. Төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төрийн нарийн бичгийн дарга /Ц.Цэнгэл/-д даалгасугай.

САЙД Н.ЦЭРЭНБАТ

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын
2019 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдрийн
А/280 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт

**АГААРЫН БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ МЭДЭЭЛЭЛ,
СУРТАЛЧИЛГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Зорилго					
Агаарын бохирдлын хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, бохирдлыг бууруулах, гэр, байшингийн дулаан алдагдлыг багасгах, дулааны эх үүсвэрийг нүүрснээс бусад эх үүсвэрээр хангах зэрэг дэвшилтэт технологийн мэдээллийг нээлттэй хүргэх, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах, олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх					
№	Үйл ажиллагаа	Тоо хэмжээ, шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжилтийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүлэгч байгууллага	Хэрэгжих хугацаа
1. Мэдээлэл, сурталчилгааны видео бүтээж сурталчилгаа зохион байгуулах					
1.1	Агаарын бохирдлыг бууруулах бодлого, хууль тогтоомжийг олон нийтэд сурталчлах	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр болон холбогдох хууль тогтоомж, бодлогын талаар богино видео хийсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019
1.2	Дулааны алдагдал багатайгаар гэр, байшингаа дулаалах энгийн арга, дулааны алдагдалгүй, дулааны эх үүсвэрээ цахилгаан, хий болон бусад цэвэр эх үүсвэрээр шийдсэн байшин барих талаарх мэдээллийг агуулсан богино хэмжээний видео бүтээж, сурталчлах	Гэр, байшинг хэрхэн дулааны алдагдал багатайгаар шинэ техник, технологи ашиглан дулаалж болох талаар 2-5 минутын богино видео хийсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар, ОУБ	2019

1.3	Түүхий нүүрснээс ялгарах бохирдуулах бодисыг сайжруулсан түлштэй харьцуулж үр нөлөө, үнэ тариф зэргийг олон нийтэд таниулж сурталчлах	Түүхий нүүрс болон сайжруулсан нүүрснээс ялгарах бохирдуулах бодисын харьцуулалт тэдгээрийн 2-5 минутын богино видео хийсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019
1.4	Сайжруулсан түлшний стандарт, давуу тал, үнэ тариф, хэрэглэхэд анхаарах зүйлс, үйлдвэрлэгч-борлуулах цэг гэх мэт агуулга бүхий богино хэмжээний видео бүтээж, сурталчлах	Сайжруулсан түлштэй холбоотой мэдээллийг агуулсан 2-5 минутын богино видео хийсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019
1.5	Гэрийн дулааны алдагдлыг бууруулахад гэрийн хаалганы хөшиг, гонхны үүргийн талаар видео бүтээж, сурталчлах	“Яг одоо” Гэрийн хаалганы дулаалгын хөшгийг хэрэглэснээр хэрхэн гэрийн дулааны алдагдал буурч, эрчим хүч хэмнэх талаар 2-5 минутын богино видео хийсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар, ОУБ	2019
1.6	Агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр санаачлагатай ажиллаж, шинэ санаа гарган манлайлан ажиллаж байгаа хороод, айл өрхийн сайн туршлага, шийдлийг олон нийтэд түгээж сурталчлах	Сайн туршлага, шийдлийг харуулсан 2-5 минутын богино видео хийсэн байна.	НЗДТГ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар, ОУБ	2019-2021
1.7	Агаарын бохирдлын шийдэлд иргэдийн оролцоо чухал талаар видео сурталчилгаа бэлтгэх, цацах	Агаарын бохирдлыг бууруулахад иргэдийн оролцоо чухал талаар 2-5 минутын богино видео бэлтгэж МҮОНТ-ээр түгээсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	МҮОНТ	2019-2020
2. Техник, технологийн мэдээллийн төв байгуулах					

2.1	Мэдээлэл, инновацийн төв байгуулах	Олон нийтийн мэдлэг, мэдээллийг нэмэгдүүлэх мэдээлэл, инновацийн төв байгуулсан байна.	НЗДТГ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2018-2020
3. Хэвлэлийн материал бэлтгэн мэдээллийн төв болон сонгогдсон байршлуудаар түгээх					
3.1	Сайжруулсан түлшний тухай зурагт хуудас бэлтгэх	Сайжруулсан түлшний тухай зурагт хуудас 500ш бэлтгэсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019
3.2	Дулаалгын тухай зурагт хуудас бэлтгэх	Дулаалгын тухай зурагт хуудас 500ш бэлтгэсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар, ОУБ	2019
3.3	Сонгинохайрхан дүүргийн Баянхошуунд байрлах том самбарын болон автобусны буудал, автобусны дэлгэцээр видео, сурталчилгаа явуулах	Том самбарын сурталчилгаа болон чиглэлийн автобусуудын дэлгэцээр сайжруулсан түлш, иргэдийн оролцооны талаарх видео мэдээлэл гаргасан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019
4. Телевизийн нэвтрүүлэг					
4.1	МҮОНТ - Олон нийтийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулах	МҮОНТ-ээр агаарын бохирдолтой холбоотой олон нийтийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулсан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	МҮОНТ	2019
4.2	Суваг 25 - "Танайд хоноё" нэвтрүүлэгт айл өрх оролцуулах	Суваг 25-ын "Танайд хоноё" нэвтрүүлгээр сонгогдсон айл өрхийг оролцуулсан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	Суваг 25	2019
5. Радио нэвтрүүлэг					

5.1	Сайжруулсан нүүрсний тухай сурталчилгааны радио хувилбар бэлтгэж түгээх	Монголрадио болон FM 107.5-аар цацсан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ	2019
5.2	Агаарын бохирдлыг бууруулахад иргэдийн оролцоо чухал тухай бичлэгийн радио хувилбар бэлтгэж түгээх	Монголрадио болон FM 107.5-аар цацсан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ	2019
6. Сургалт, сурталчилгааны бусад үйл ажиллагаа					
6.1	Хэвлэлийн бага хурал /агаар, орчны бохирдлыг бууруулах санаачилгаа танилцуулах/	Хэвлэлийн бага хурал зохион байгуулсан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ	2019
6.2	Хэвлэл мэдээллийн зөвлөх хороог оролцогч талуудын оролцоотойгоор байгуулах	Хэвлэл мэдээллийн зөвлөх хороог талуудын оролцоотойгоор байгуулсан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ	2019
6.3	Хэвлэл мэдээллийн ажилтнууд болон бодлого боловсруулагчдад зориулсан мэдээллийн гарын авлага боловсруулах	Хэвлэл мэдээллийн ажилтнууд болон бодлого боловсруулагчдад зориулсан мэдээллийн гарын авлага бэлтгэж, 200ш хэвлэсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ	2019
6.4	Хэсгийн дарга нарт зориулсан мэдээллийн гарын авлага боловсруулах	Хэсгийн дарга нарт зориулсан мэдээллийн гарын авлага бэлтгэж, 200ш хэвлэсэн байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ	2019
6.5	Хэвлэл мэдээлэл, сэтгүүлчдэд зориулсан сургалт	Хэвлэл мэдээлэл, сэтгүүлчдэд зориулсан сургалт зохион байгуулсан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ	2019
6.6	Хэсгийн дарга нарын сургалт, туршлага судлах аялалыг жилд 3-аас доошгүй удаа зохион байгуулах	Хэсгийн дарга нарын сургалт, туршлага судлах, иргэдэд мэдээлэл	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, Нийслэлийн	2019

		түгээх аялалыг зохион байгуулсан байна.		агаарын бохирдлыг бууруулах газар	
6.7	Хэсгийн дарга нарын иргэдэд мэдээлэл түгээхэд зориулсан урамшуулал	Иргэдэд агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр мэдээлэл түгээж хамтран ажилласан байна.	БОАЖЯ-ны хэвлэлийн алба	ОББҮХ, ОУБ	2019

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын
2019 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдрийн
41280 дугаар тушаалын 2 дугаар хавсралт

**УЛААНБААТАР ХОТЫН АГААРЫН ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ СҮЛЖЭЭГ ӨРГӨЖҮҮЛЭХ,
МЭДЭЭЛЭЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТАСРАЛТГҮЙ АЖИЛЛАГААГ ХАНГАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Зорилго. Улаанбаатар хотын агаарын чанарын хяналтын сүлжээг өргөжүүлж, мэдээллийн тасралтгүй ажиллагаа, үр дүнг сайжруулах, боловсон хүчнийг чадавхижуулах, агаарын чанарын мэдээллээр олон нийтийг хангах

№	Үйл ажиллагаа	Тоо хэмжээ, шалгуур үзүүлэлт	Хэрэгжил- тийг хариуцах байгууллага	Хамтран хэрэгжүүлэгч байгууллага	Хэрэгжих хугацаа
1. Агаарын чанарыг хянах суурин автомат харуулын сүлжээг өргөжүүлэх, тасралтгүй ажиллагааг хангах					
1.1.	Агаарын чанарыг хянах гар ажиллагаатай 1 суурин харуул дээр агаар бохирдуулах бодисуудыг (PM ₁₀ , PM _{2.5} , SO ₂ , NO _x /NO/NO ₂) тасралтгүй хэмжих автомат багаж тоног төхөөрөмжөөр тоноглох, харуулын байрны хамт	Агаарын чанарыг хянах суурин автомат харуулыг гэр хороололд байрлуулж агаарын чанарын мэдээлэл тасралтгүй болсон байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ	ЦУОШГ	2019-2020
1.2.	УБ хотын 5 харуулд PM _{2.5} тоосонцорын агууламж хэмжих автомат анализатор авах	PM _{2.5} тоосонцрын агууламжийг УБ хотын 5 харуул дээр	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ	2020-2021

		тасралтгүй хэмждэг болсон байна.			
1.3.	Агаар дахь хүхэрлэг хий (SO_2), азотын ислүүдийн агууламж ($\text{NO}_2/\text{NO}/\text{NO}_2$)-ийг тасралтгүй хэмжих автомат анализатор тус бүр 2, 2-ыг авах	БГД, ХУД-т байрлах агаарын чанарыг хянах суурин харуулын багаж тоног төхөөрөмжийг шинэчлэн сайжруулсан байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ	2021-2023
1.4.	Агаар дахь нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн (CO) агууламжийг тасралтгүй хянах автомат анализатор 3-ийг авах	ХҮД, БЗД, СБД-т байрлах агаарын чанарыг хянах суурин харуул дээр нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн агууламжийг хэмжих автомат анализатор авсан байна	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ	2022-2024
1.5.	Агаар дахь озоны(O_3) агууламжийг тасралтгүй хянах автомат анализатор 2-ийг авах	БЗД, БГД-т байрлах агаарын чанарыг хянах харуулын эвдэрсэн багажийг шинэ багажаар сольж, хэмжилтийн дүн мэдээлэл тасралтгүй болсон байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ	ЦУОШГ	2022-2024
1.6.	Агаарын чанарын гар ажиллагаатай суурин харуулын багажийг агаар бохирдуулах бодис болон цаг уурын үзүүлэлтүүдийг тасралтгүй хэмжих автомат багаж тоног төхөөрөмж,	Агаарын чанарыг хянах гар ажиллагаатай харуулын багажийг автомат ажиллагаатай багажаар сольж, агаар бохирдуулах бодисыг тасралтгүй хэмжсэн байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ	ЦУОШГ	2022-2023

	харуулын байрны хамт солих, (2 харуулыг автоматжуулах)				
1.7	Улаанбаатар хотод агаарын чанарыг хянах суурин автомат харуулын тоог 3-аар нэмэх, шаардлагатай багаж, тоног төхөөрөмжийг худалдан авах	Суурин автомат харуулын тоо нэмэгдсэн байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ,	2021-2024
1.8	АББГ-2, АББГ-4 суурин харуулуудын цаг уурын багаж, тоног төхөөрөмжүүдийг шинэчлэх	Багаж, төхөөрөмж шинэчлэгдсэн байна.	НЗДТГ, БОАЖЯ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020-2024
1.9	Нүүрстөрөгчийн дутуу ислийн агууламж хэмжих автомат анализаторуудыг солих	Багаж, төхөөрөмж шинэчлэгдсэн байна.	НЗДТГ, БОАЖЯ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020-2024
2. Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний хүний нөөцийг чадавхижуулах, орон тоог нэмэх, сургалтын үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох					
2.1	Агаарын чанарын ашиглалт засвар үйлчилгээ хариуцсан нэгжийг бий болгох	Агаарын чанарыг хэмжих тоног төхөөрөмжийн хэмжлийн нэгдмэл байдал хангагдсан байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ	2020-2024
2.2	Шинээр багаж тоног төхөөрөмж худалдан авахад үйлдвэрлэгчдийн сургалтыг явуулах	Шинээр багаж, тоног төхөөрөмж худалдан авахад үйлдвэрлэгчдээс инженер,	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019-2024

		техникийн ажилчдад зориулсан сургалтыг хийдэг байна.			
2.3	Харуулын байршил тогтоох, багажны баталгаажилт, тохиргоо, дүн мэдээнд хянан баталгаа хийх сургалтад хамруулах	Боловсон хүчний чадавхи сайжирч, харуулын байршил оновчтой, багаж тоног төхөөрөмжийн ажиллагаа хэвийн болсон байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019-2024
2.4	Хөндлөнгийн аудит хийх	Шинжилгээний үр дүн чанартай болсон байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020-2024
2.5	Гадаад орнуудын агаарын чанарын асуудал хариуцсан үндэсний байгууллагуудын сургалтанд хамруулах	Боловсон хүчний чадавхи дээшилсэн байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019-2024
2.6	Эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажлын хөтөлбөр боловсруулах	Эрдэм шинжилгээ, судалгааны хөтөлбөртэй болсон байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ,	ЦУОШГ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020-2024
2.7.	Агаарын чанарыг хянах суурин автомат харуул дээр ажиллах боловсон хүчний тоог нэмэгдүүлэх	Агаарын чанарыг хянах суурин автомат харуул дээр ажиллах боловсон хүчин нэмэгдсэн байна.	БОАЖЯ, НЗДТГ	ЦУОШГ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020-2024

2.8.	Агаарын чанарыг хэмжих хөдөлгөөнт харуулыг шинэчлэх	Агаар бохирдуулах эх үүсвэрээс гадаад орчинд нөлөөлж буй нөлөөлөлд хяналт тавьж агаарын бохирдлыг бууруулсан байна.	НЗДТГ, ОББҮХ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020-2024
3. Өгөгдлийн удирдлагын системийг автоматжуулах /шалгалт, баталгаажуулалт, засвар үйлчилгээ, бүртгэл мэдээллийн тогтолцоог бэхжүүлэх/ харуулуудын гадаад орчны нөхцлийг сайжруулах					
3.1.	Агаарын чанарын дүн мэдээг цуглуулах, боловсруулахад шаардлагатай журам гаргах	Агаарын чанарын дүн мэдээг нэгтгэх нэгдсэн журам гарсан байна.	БОАЖЯ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар, ЦУОШГ	2020-2021
3.2.	Багажид тохиргоо, засвар үйлчилгээ хийх, мэдээнд хянан баталгаажуулалт хийх гарын авлага боловсруулах	Багажийн тохиргоо, засвар үйлчилгээ, дүн мэдээнд хянан баталгаажуулалт хийх гарын авлага гарсан байна.	БОАЖЯ	ЦУОШГ, Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020-2021
3.3	Агаарын чанарын харуулын байрны гадна орчинд үнэлгээ хийж, стандартын шаардлага хангуулах	Агаарын чанарын харуулуудын байршил стандартын шаардлага хангасан байна	ЦУОШГ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020
3.4.	Суурин автомат харуулуудын хувийн хэргийг шинэчлэн сайжруулах	Хувийн хэрэг шинэчлэгдсэн байна.	ЦУОШГ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2020
4. Тусгайлсан нэмэлт судалгааг хийснээр агаарын бохирдлын эх үүсвэр, тэдгээрийн агаарт ялгаруулж буй хаягдлыг тооцох					

4.1	Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн мэдээллийн сан бий болгох	Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн нэгдсэн мэдээллийн сантай болсон байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ,	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар	2019-2020
4.2.	Агаарын чанарт нөлөөлж буй нөлөөлөл, хувьсал өөрчлөлтийг загварчлалаар боловсруулах, тайлан гаргах	Агаарын бохирдлын хувьсал өөрчлөлтийн талаар загварчлал боловсруулж, тайлан гарсан байна.	ОББҮХ	Нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах газар, ЦУОШГ	2020-2021
4.3	Дэгдэмхий органик нэгдлүүдийн хяналт шинжилгээ хийх багаж авах	Агаар дахь дэгдэмхий органик бодисын хяналт шинжилгээ хийх багажтай болсон байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ	ЦУОШГ	2022-2024
4.4	Органик нэгдлүүдийг үүсгэх боломжтой нүүрстөрөгчийн судалгаа	Органик нэгдлүүдийг үүсгэх боломжтой нүүрстөрөгчийн судалгаа хийгдсэн байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ	ЦУОШГ	2023-2024
4.5	Бага үнэтэй мэдрэгчүүдэд үнэлгээ хийх туршилтын төсөл хэрэгжүүлэх	Бага үнэтэй мэдрэгчүүдийг ашиглан судалгаа хийх төсөл хэрэгжүүлсэн байна.	БОАЖЯ, ОББҮХ	ЦУОШГ	2020-2023

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам

**НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ЗАХИРАМЖ**

2019 оны 08 сарын 09 өдөр

Дугаар

A/808

Улаанбаатар хот

**Хамтарсан зохицуулах хороог
шинэчлэн байгуулах тухай**

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2, Нийслэлийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 5-ыг тус тус үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1. Сангийн яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар болон Японы олон улсын хамтын ажиллагааны агентлаг (ЖАЙКА)-ийн 2018 оны 06 дугаар сарын 29-ний өдрийн хурлын тэмдэглэлийн дагуу техник туслалцаагаар хэрэгжүүлэх "Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлын хяналтын чадавхыг бэхжүүлэх төсөл III"–ийн Хамтарсан зохицуулах хороог дараах бүрэлдэхүүнтэйгээр шинэчлэн байгуулсугай:

Дарга	- Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч
Дэд дарга	- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын дарга/зөвшилцсөнөөр/
Гишүүд:	- Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Үндэсний хорооны нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга /зөвшилцсөнөөр/;- Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны Түлшний бодлогын газрын дарга /зөвшилцсөнөөр/;- Сангийн яамны Хөгжлийн санхүүжилтийн газрын Зээл, тусламжийн бодлогын хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/;- Зам, тээврийн хөгжлийн яамны Бодлого, төлөвлөлтийн газрын Стандарт, нормативын хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/;- Барилга, хот байгуулалтын яамны Бодлого, төлөвлөлтийн газрын дарга /зөвшилцсөнөөр/;- Эрчим хүчний яамны Бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын Эрчим хүчний нүүрс болон хийн хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/;- Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын Орчны шинжилгээний хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/;- Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга;

- Нийслэлийн Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газрын дарга;
- Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын газрын Агаарын чанарын хяналтын хэлтсийн дарга;
- Нийслэлийн Эрүүл мэндийн газрын Нийгмийн эрүүл мэндийн хэлтсийн дарга;
- Нийслэлийн Замын хөдөлгөөн төлөвлөлт, зохицуулалт, инженерчлэлийн газрын дарга;
- Нийслэлийн Хотын стандарт, орчны аюулгүй байдлын хяналт, зохицуулалтын газрын Орчны аюулгүй байдлын хяналтын хэлтсийн дарга;
- Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын албаны Инженерийн байгууламжийн хэлтсийн дарга;
- Цаг уур, орчны шинжилгээний газрын Байгаль орчин хэмжил зүйн төв лабораторийн ахлах мэргэжилтэн /зөвшилцсөнөөр/;
- Дулааны 3 дугаар цахилгаан станц ХК-ийн Техник, бодлогын хэлтсийн дарга /зөвшилцсөнөөр/;
- Дулааны 4 дүгээр цахилгаан станц ХК-ийн Судалгаа, хөгжлийн албаны дарга /зөвшилцсөнөөр/;
- Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга.

Нарийн бичгийн дарга:

2.Төслийн хэрэгжилтийг зохион байгуулж, нэгдсэн удирдлагаар хангаж, хяналт тавьж ажиллахыг Ажлын хэсэгт даалгасугай.

3.Энэ захирамж гарсантай холбогдуулан “Хамтарсан зохицуулах хороо байгуулах тухай” Нийслэлийн Засаг даргын 2018 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/1202 дугаар захирамжийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР
ХОТЫН ЗАХИРАГЧ

С.АМАРСАЙХАН

**БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД, НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР ХОТЫН ЗАХИРАГЧИЙН ХАМТАРСАН
ТУШААЛ, ЗАХИРАМЖ**

2019 оны 08 сарын 14 өдөр

Дугаар A/433-A/820

Улаанбаатар хот

**Агаарын чанарыг сайжруулах бүс,
түүнд мөрдөх журмыг шинэчлэн батлах тухай**

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2 дахь хэсэг, Агаарын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.2, 15.3, 15.4 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААН, ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1.Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг 1 дүгээр, бүсэд мөрдөх журмыг 2 дугаар хавсралт ёсоор тус тус шинэчлэн баталсугай.

2.Энэхүү тушаал, захирамжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар /Н.Цагаанхүү/, Цагдаагийн ерөнхий газар /С.Баатаржав/-т, нэгдсэн удирдлагаар ханган ажиллахыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны Ажлын албаны дарга /Ч.Гантулга/, Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч, Засаг даргын орлогч /Д.Мөнхжаргал/-д тус тус үүрэг болгосугай.

3.Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг шинэчлэн тогтоосон талаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон нийтэд зарлан мэдээлэхийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Хэвлэл мэдээллийн алба /Р.Сарангоо/, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Хэвлэл мэдээлэл, олон нийттэй харилцах хэлтэс /Ц.Мөнхбаатар/, дүүргүүдийн Засаг дарга нарт тус тус даалгасугай.

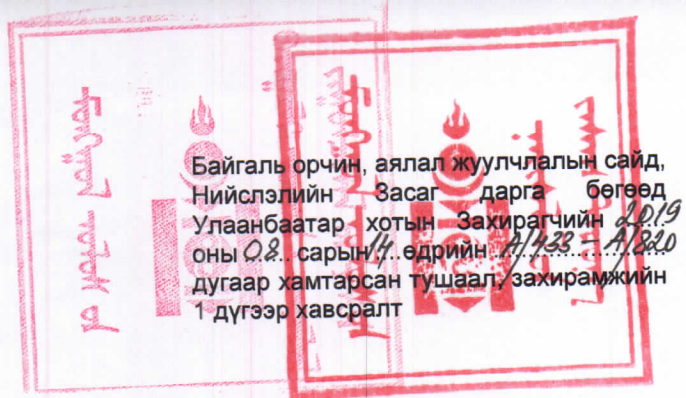
4.Энэхүү хамтарсан тушаал, захирамж гарсантай холбогдуулан “Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг шинэчлэн тогтоох тухай” Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2018 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдрийн А/226-А/619 дүгээр хамтарсан тушаал, захирамжийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
САЙД

Н.ЦЭРЭНБАТ

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР
ХОТЫН ЗАХИРАГЧ

С.АМАРСАЙХАН

НИЙСЛЭЛИЙН АГААРЫН ЧАНАРЫГ САЙЖРУУЛАХ БҮС

/2019-2020/

Дүүрэг	1 дүгээр бүс /Хороо/	2 Дугаар бүс /Хороо/	3 дугаар бүс /Хороо/	4 дүгээр бүс /Хороо/
Сонгинохайрхан	21	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32		12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 29
Баянзүрх	20	2, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 27, 28		1, 3, 6, 7, 15, 18, 25, 26
Чингэлтэй		7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19		1, 2, 3, 4, 5, 6
Сүхбаатар		9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Баянгол		9, 10, 11, 20, 21, 22, 23	16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19
Хан-Уул	12, 13, 14	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16		1, 2, 3, 15
Тайлбар		Сайжруулсан хатуу түлш хэрэглэнэ.		Бүх төрлийн хатуу түлш хэрэглэхийг хорих бүс

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд,
Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд
Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2019
оны 02 сарын 14 өдрийн 14.133-А/200
дугаар хамтарсан тушаал, захирамжийн
2 дугаар хавсралт

АГААРЫН ЧАНАРЫГ САЙЖРУУЛАХ БҮСЭД МӨРДӨХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Агаарын тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангуулах зорилгоор шинэчлэн тогтоосон нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүс /цаашид "бүс" гэх/-д мөрдөх дэглэм, түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох, түүхий нүүрс тээвэрлэх, ашиглах зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох, журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих орон тооны бус ажилтны болон төрийн бусад холбогдох байгууллага, иргэн, аж ахуйн нэгжүүдийн эрх, үүрэг, түүхий болон сайжруулсан хатуу түлшний хэрэглээнд хяналт тавихтай холбогдсон харилцааг энэхүү журмаар зохицуулна.

1.2. Бүсэд стандартын шаардлага хангасан дор дурдсан түлш, зуух, эрчим хүчний эх үүсвэр хэрэглэнэ.

- 1.2.1. "ахуйн хэрэглээний зуухны техникийн ерөнхий шаардлага" MNS5216:2016 стандартыг хангасан халаалтын зуух;
- 1.2.2. "4.2 МВт хүчин чадалтай ус халаах зуухны техникийн шаардлага" MNS5043:2016 стандартыг хангасан халаалтын зуух;
- 1.2.3. "сайжруулсан хатуу түлшний техникийн шаардлага" MNS5679:2019 стандартыг хангасан сайжруулсан хатуу түлш;
- 1.2.4. "шингэрүүлсэн нефтийн хий, ахуйн хэрэглээний түлшний техникийн шаардлага" MNS 5083:2001 стандартыг хангасан түлш;
- 1.2.5. нар, салхи, газрын гүний дулааныг ашиглан цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэх сэргээгдэх эрчим хүчний үүсвэр;
- 1.2.6. стандартын шаардлага хангасан, эрчим хүчний хэмнэлттэй, байгаль орчинд ээлтэй тоног төхөөрөмж.

Хоёр. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага, орон тооны бус ажилтны эрх үүрэг

2.1. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд орших иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагууд Агаарын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

2.1.1. Сайжруулсан хатуу түлш худалдан авахдаа түлш үйлдвэрлэгч байгууллагаас олгосон хяналтын картыг ашиглах;

2.1.2. Мэргэжлийн хяналтын болон цагдаагийн байгууллагын эрх бүхий албан хаагч, орон тооны бус ажилтныг шаардлагатай тохиолдолд өөрийн эзэмшилд нэвтрүүлж, түүний тавьсан хууль ёсны шаардлагыг биелүүлэх;

2.1.3. Сайжруулсан хатуу түлшний шаталтаас үүссэн үнсийг ахуйн хог хаягдлаас тусгайлан ангилж, битүүмжлэлтэй саванд хадгалах;

2.1.4. Бүсэд хяналт тавьж, илэрсэн зөрчлийн талаар харьяалах дүүрэг, хорооны Засаг дарга, эрх бүхий улсын байцаагчид мэдээлэх;

2.1.5. Агаарын бохирдлын сөрөг нөлөөллөөс эрүүл мэндээ хамгаалах зорилгоор дотоод орчны агаарын чанараа сайжруулах арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх;

2.1.6. Агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр зохион байгуулж байгаа сургалт, сурталчилгаанд оролцох;

2.1.7. Агаар хамгаалах талаар мэргэжлийн байгууллагаас арга зүйн туслалцаа, зөвлөгөө авах;

2.1.8. Хуульд заасан бусад эрх, үүрэг.

2.2. Төрийн байгууллагууд холбогдох хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ.

2.2.1. Сайжруулсан хатуу түлш үйлдвэрлэлийн үндсэн түүхий эдийг тээвэрлэх, бүсээр түүхий нүүрс тээвэрлэн дамжин өнгөрүүлэх, тусгай зориулалтаар ашиглах асуудлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо шийдвэрлэх;

2.2.2. Сайжруулсан хатуу түлшийг дундын агуулах, борлуулалтын цэгүүд рүү түгээх зардал, түүний борлуулалтын урамшуулалд шаардагдах хөрөнгийг улс, нийслэлийн жил бүрийн төсөвт тусгуулах ажлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо болон Нийслэлийн Засаг дарга хариуцан зохион байгуулах;

2.2.3. Сайжруулсан хатуу түлшийг дундын агуулах, борлуулалтын цэгүүд рүү түгээн тээвэрлэх ажлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо болон Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар тус тус хууль тогтоомжид зааснаар зохион байгуулах;

2.2.4. Сайжруулсан хатуу түлшний борлуулалтын урамшуулал олгох асуудлыг Засгийн газрын шийдвэрийн дагуу, энэхүү журмыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр идэвх санаачилга үр дүн гаргаж ажилласан орон тооны бус ажилтанд урамшуулал олгох асуудлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны шийдвэрийн дагуу тус тус Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар зохион байгуулах;

2.2.5. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах үүрэг бүхий орон тооны бус ажилтантай Дүүргийн Засаг дарга гэрээ байгуулж ажиллах;

2.2.6. Хяналтын картыг үйлдвэрлэх, түгээх, нөхөн олгох, хүчингүй болгох, картаар борлуулалт хийх хэмжээ, борлуулалтын давтамжийн хугацаа зэргийг түлш үйлдвэрлэгч хариуцан зохион байгуулах;

2.2.7. Энэхүү журмын 3.1.1, 3.1.2-д заасан үйл ажиллагааг зохион байгуулахад шаардлагатай маягтыг батлах, хэвлүүлэх асуудлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо хэлэлцэн шийдвэрлэх;

2.2.8. Хуульд заасан бусад эрх, үүрэг.

2.3. Орон тооны бус ажилтны эрх, үүрэг

2.3.1. Төрийн захиргааны төв байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллага, эрх бүхий улсын байцаагч, цагдаагийн байгууллагын эрх бүхий албан хаагч нарын шаардсан судалгааг цаг тухайд нь гаргаж өгөх;

2.3.2. Төрийн захиргааны төв байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллагаас хийж хэрэгжүүлж байгаа ажлыг иргэд, олон нийтэд сурталчилан таниулж, татан оролцуулах;

2.3.3. Сайжруулсан хатуу түлшний борлуулалтын цэг, хяналтын карт, галлагааны талаар иргэдэд мэдээлэл өгөх;

2.3.4. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд түүхий нүүрс хэрэглэсэн, шатаасан, худалдсан зэрэг зөрчил гаргасан аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний талаар мэргэжлийн хяналтын болон цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэх;

2.3.5. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад холбогдох хууль болон эрх зүйн актын хэрэгжилтийг хангах үүднээс шаардлага тавих, айл өрх, аж ахуйн нэгж байгууллагад саадгүй нэвтрэх;

- 2.3.6. Энэ журамд хяналт тавьж, хэрэгжилтийг хангасан ажлын гүйцэтгэлийн үр дүнгээр урамшуулал авах;
- 2.3.7. Хуульд заасан бусад эрх, үүрэг

Гурав. Түүхий нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох

- 3.1. Дараах эрх бүхий байгууллага зөвшөөрөл олгох асуудлыг зохион байгуулна.
- 3.1.1. Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй этгээдэд эрчим хүчний эх үүсвэрийн үйлдвэрийн нормативийн дагуу хэрэглээг нь тооцож, түүхий нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл олгох асуудлыг Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын албанаас зохион байгуулах;
- 3.1.2. Агаарын чанарыг сайжруулах 1 дүгээр бүсэд хамаарах иргэн, хуулийн этгээдийн хэрэглээний түүхий нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл олгох асуудлыг агаарын бохирдлын асуудал хариуцсан нутгийн захиргааны байгууллага зохион байгуулах;
- 3.1.3. Энэхүү журмын 3.1.1, 3.1.2-д заасан зөвшөөрөл олгох асуудлыг ажлын 5 хоногт багтаан шийдвэрлэх;
- 3.1.4. Энэхүү журмын 4 дүгээр зүйлд заасан хориглох үйл ажиллагаа явуулсан нь эрх бүхий байгууллагын хяналт, шалгалтаар илэрсэн тохиолдолд түүхий нүүрс тээвэрлэх, ашиглах зөвшөөрлийг хүчингүй болгох;
- 3.2. Түүхий нүүрс болон сайжруулсан хатуу түлшний түүхий эд тээвэрлэх зөвшөөрөл хүсэхдээ дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ.
- 3.2.1. Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй этгээд эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрлийн хуулбар, түүхий нүүрс худалдан авах гэрээ;
- 3.2.2. Тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ, вагон захиалгын хуудас;
- 3.2.3. Агаарын чанарыг сайжруулах 1 дүгээр бүсийн айл өрх, аж ахуйн нэгж байгууллагуудын хувьд Хорооны Засаг даргын тодорхойлолт;
- 3.3. Түүхий нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрлийн бичигт дараах мэдээллийг тусгана.
- 3.3.1. Эрхийн бичгийн хүчинтэй хугацаа;
- 3.3.2. Тээвэрлэх хэмжээ, тонн;
- 3.3.3. Тээврийн хэрэгслийн марк, улсын дугаар, зориулалт, даац;
- 3.3.4. Тээвэрлэлтийн маршрут;
- 3.3.5. Уурхайн нэр;
- 3.3.6. Олборлогч буй аж ахуйн нэгжийн нэр, талбайн байршил;
- 3.3.7. Буулгах байршлын мэдээлэл;
- 3.3.8. Эрхийн бичиг олгосон байгууллагын мэдээлэл, огноо;
- 3.3.9. Замын хяналтын постын баталгаажуулалтын хэсэг;

Дөрөв. Хориглох үйл ажиллагаа

- 4.1. Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд Агаарын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлд зааснаас гадна дараах үйл ажиллагааг хориглоно. Үүнд:
- 4.1.1. агаарын чанарыг сайжруулах 1 дүгээр бүсээс бусад бүсэд байрлаж байгаа дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлгүй аливаа этгээд түүхий нүүрс хэрэглэх;
- 4.1.2. Бүсэд эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий иргэн, хуулийн этгээд, зөвшөөрөгдсөн дүүрэг, хороодод түр болон байнга оршин суугч иргэн, хуулийн этгээд өөрийн хэрэгцээнд бэлтгэсэн түүхий нүүрсийг бусдад дамжуулах, худалдах.
- 4.1.3. Эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр түүхий нүүрс тээвэрлэх

Тав. Хяналт тавих

5.1. Бүх шатны Засаг дарга, эрх бүхий улсын байцаагч, цагдаагийн байгууллагын албан хаагч, орон тооны бус ажилтан дараах хяналтыг тавина.

5.1.1. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд стандартад нийцсэн ахуйн хэрэглээний зуух, бага чадлын дулаан үүсгүүр, сайжруулсан хатуу түлш хэрэглэгдэж байгаа эсэх;

5.1.2. Зөвшөөрөлгүй түүхий нүүрс нэвтрүүлж байгаа эсэх;

5.1.3. Сайжруулсан хатуу түлшний борлуулалтын үнэ, хүргэлт, түгээлт, сайжруулсан түлш болон түүхий эдийн нөөц бүрдүүлэлт, түлш борлуулах үйл ажиллагаа зохих хуваарь, төлөвлөгөөний дагуу явагдаж байгаа эсэх;

5.1.4. Агаарын тухай хуулийн 16-р зүйлд заасан эд зүйлс шатааж буй эсэх;

5.1.5. Улс, нийслэлийн төсөв болон олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллагын зүгээс зохих хөнгөлөлттэй үнээр эсвэл үнэ төлбөргүй олгосон цахилгаан халаагуур, гэрийн дулаалга, хийн халаагуур, сайжруулсан зуух хэрэглэж буй айл өрхийг тухайн авсан бараа бүтээгдэхүүнээ хэрэглэж байгаа эсэх;

5.1.6. Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд болон бусад аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн түүхий нүүрс нэвтрүүлэх, шатаах, бусдад дамжуулах, тээвэрлэх, худалдаалж байгаа эсэх;

5.1.7. Сайжруулсан хатуу түлшний борлуулалтыг түлш үйлдвэрлэгч хуулийн этгээдээс олгосон хяналтын картыг үндэслэн хийж байгаа эсэх;

Зургаа. Тайлан мэдээ

6.1. Энэ журмын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үүрэг бүхий дор дурдсан байгууллагууд хийж хэрэгжүүлсэн ажлын тайлан, мэдээг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газарт хүргүүлнэ.

6.1.1. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах эрх бүхий байгууллага хяналт шалгалтын чиглэлээр хэрэгжүүлсэн ажлын тайланг сар тутам;

6.1.2. Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй иргэн, хуулийн этгээдийн хэрэгцээний зориулалтаар тээвэрлэсэн, нөөцөлсөн, хэрэглэсэн түүхий нүүрсний мэдээллийг Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын алба нэгтгэж сар тутам;

6.1.3. Зөвшөөрөгдсөн дүүрэг, хороодын нутаг дэвсгэрт оршин суугч иргэн, хуулийн этгээдийн хэрэгцээний зориулалтаар тээвэрлэсэн, нөөцөлсөн, хэрэглэсэн түүхий нүүрсний мэдээллийг агаарын бохирдлын асуудал хариуцсан нутгийн захиргааны байгууллага нэгтгэж сар тутам;

6.1.4. Сайжруулсан хатуу түлшний түүхий эдийн нийлүүлэлт, нөөцлөлт, үйлдвэрлэл болон түгээлт, борлуулалттай холбоотой мэдээллийг түлш үйлдвэрлэх эрх бүхий хуулийн этгээд 14 хоног тутам;

6.1.5. Бүсэд сайжруулсан хатуу түлш болон түүхий нүүрсний тээвэрлэлт, хэрэглээний талаарх мэдээллийг орон тооны бус ажилтнууд тухай бүр

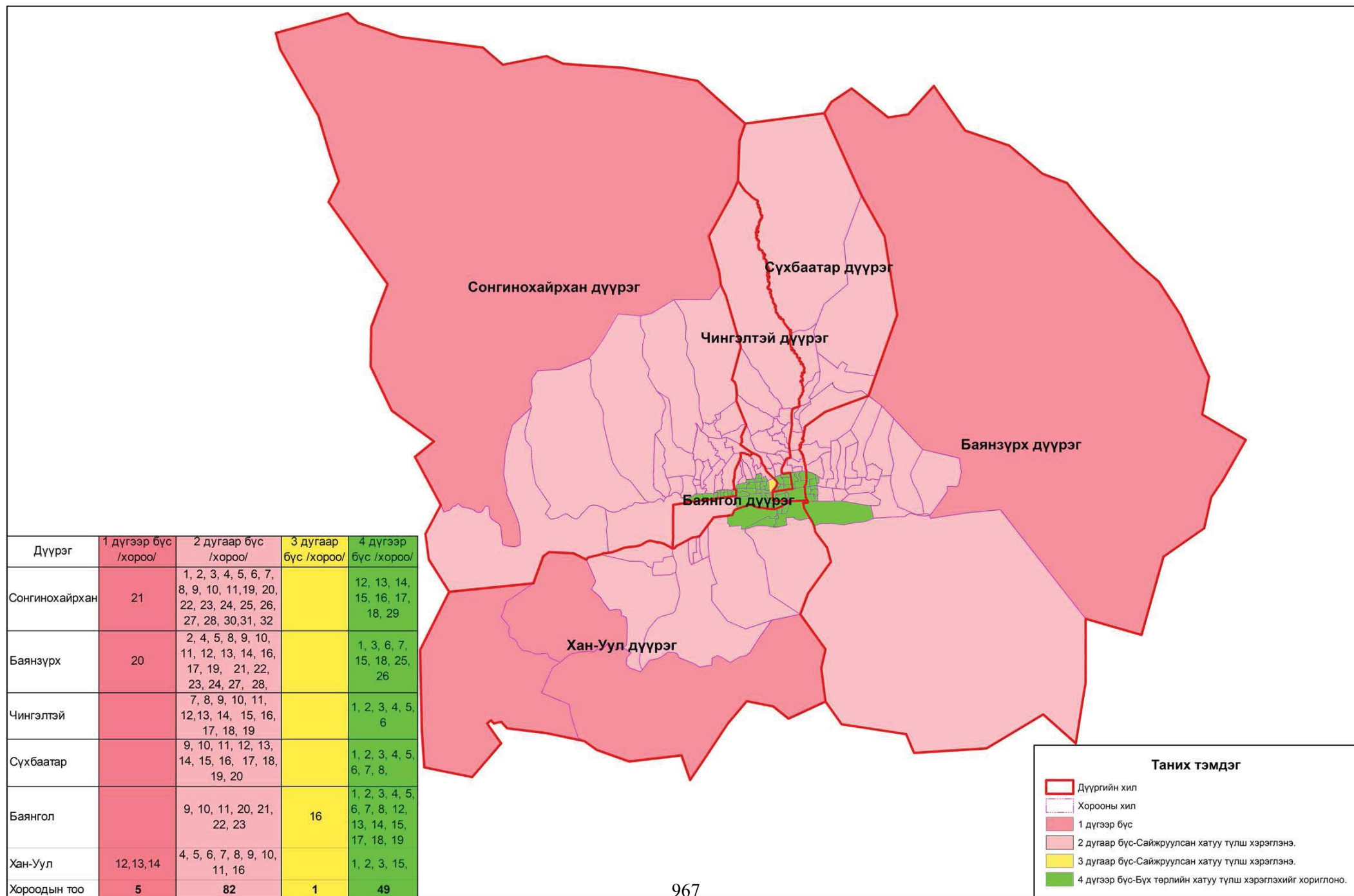
6.2. Энэ журмын хэрэгжилттэй холбогдуулан тайлагнах үүрэг бүхий байгууллагуудын ирүүлэх мэдээллийн хуудасны загварыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны дарга батална.

Долоо. Хүлээх хариуцлага

7.1. Энэ журмыг зөрчсөн иргэн, хуулийн этгээдэд Зөрчлийн тухай хууль, төрийн албан хаагчид Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага ногдуулна.

-oOo-

НИЙСЛЭЛИЙН АГААРЫН ЧАНАРЫГ САЙЖРУУЛАХ БҮС /2019-2020/

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2012 оны 5 дугаар сарын 17-
ны өдөр

Улаанбаатар хот

АГААРЫН ТУХАЙ /Шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь хүрээлэн байгаа агаарыг хамгаалах, бохирдохоос урьдчилан сэргийлэх, агаар бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулж хяналт тавихтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Агаарын тухай хууль тогтоомж

2.1.Агаарын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1.“хүрээлэн байгаа агаар” гэж байгаль орчны бүрэлдэхүүн хэсгийн нэг болох хийн мандлын байгалийн төлвөөрөө байгаа хийн хольцыг;

3.1.2.“агаарын бохирдол” гэж хүрээлэн байгаа агаарт шууд хаягдсан, эсхүл физик, химийн урвалын дүнд шинээр үүсэж бий болсон бохирдуулах бодисын агууламж нь агаарын чанарын стандартаас хэтрэхийг;

3.1.3.“агаарын чанар” гэж агаарын чанарын стандартад нийцэж байгаа эсэхийг илэрхийлэх агаарын физик, хими, биологийн цогц шинж чанарыг;

3.1.4. “агаарын чанарын хяналт-шинжилгээ” гэж агаарын чанарын төлөв байдал, түүний өөрчлөлтөд байнгын ажиглалт, хэмжилт, судалгаа, шинжилгээ хийж үнэлэх үйл ажиллагааг;

3.1.5. “агаарын чанарыг сайжруулах бүс” гэж агаарын бохирдлыг бууруулах зорилгоор тусгай дэглэм тогтоож, тодорхой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлж байгаа хилийн зааг бүхий нутаг дэвсгэрийг;

3.1.6. “агаар бохирдуулах бодис” гэж бохирдлын аливаа эх үүсвэр, эсхүл түүнээс хаягдаж хүрээлэн байгаа агаар бохирдуулж байгаа физик, хими, биологийн болон цацраг идэвхт бодис, тэдгээрийн хольцыг;

3.1.7. “аюултай бохирдуулах бодис” гэж байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан жагсаалтад орсон бохирдуулах бодисыг;

3.1.8. “агаарын бохирдлын эх үүсвэр” гэж хатуу түлш болон хүрээлэн байгаа агаарт бохирдуулах бодис гаргадаг, эсхүл физикийн сөрөг нөлөө үзүүлдэг аливаа объектыг;

3.1.9. “агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр” гэж хүрээлэн байгаа агаарт жилд 100 тонноос их аливаа бохирдуулах бодис, эсхүл таван тонноос их аюултай бохирдуулах бодис гаргадаг үйлдвэрлэл, үйлчилгээний болон бусад зориулалтын барилга байгууламжийг;

3.1.10. “хөдөлгөөнт эх үүсвэр” гэж дизель түлш, шатахуунаар ажилладаг бүх төрлийн автотээврийн хэрэгсэл, өөрөө явагч болон зөөврийн хөдөлгөөнт хэрэгслийг;

3.1.11. “агаар хамгаалах” гэж хүрээлэн байгаа агаар бохирдохоос урьдчилан сэргийлэх, бохирдлыг бууруулах, агаарын чанарын төлөв байдлыг зохих түвшинд байлгах, тэдгээрт хяналт тавих ажиллагааг;

3.1.12. “агаарын чанарын стандарт” гэж хүрээлэн байгаа агаар дахь бохирдуулах бодисын хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх хүлцэх хэм хэмжээг стандартын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталгаажуулсныг;

3.1.13. “бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт” гэж агаарын бохирдлын эх үүсвэрээс үргэлжилсэн хугацааны турш хүрээлэн байгаа агаарт гаргаж болох бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг стандартын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталгаажуулсныг;

3.1.14. “агаарын бохирдлын төлбөр” гэж түүхий нүүрс олборлогч, органик уусгагч үйлдвэрлэгч, импортлогч, автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл эзэмшигч, агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл эзэмшигч, агаарын бохирдлын эх үүсвэр хэрэглэж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний агаарт бохирдуулах бодисыг бохирдуулах бодисын хаягдлын стандартад заасан хэмжээнд гаргасан тохиолдолд төлөх төлбөрийг;

3.1.15. “агаарын бохирдлын нөхөн төлбөр” гэж хүрээлэн байгаа агаарт бохирдуулах бодисыг бохирдуулах бодисын хаягдлын стандартад заасан хэмжээнээс хэтрүүлэн гаргасан тохиолдолд төлөх төлбөрийг;

3.1.16. “зөвшөөрөгдөх хаягдал” гэж агаарын чанарын стандартаас хэтрэхгүй байхаар агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн хувьд тогтоосон бохирдуулах бодисын хүрээлэн байгаа агаарт гаргаж болох дээд хэмжээг;

3.1.17.“агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөлөл” гэж хүрээлэн байгаа агаарын дулаан, энерги, долгион, цацраг зэрэг физик шинж чанарыг өөрчилж улмаар хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд сөрөг нөлөө үзүүлж байгаа дуу чимээ, чичиргээ доргио, ионжуулагч цацраг, цахилгаан соронзон долгион зэрэг физикийн бусад хүчин зүйлийн үйлчлэлийг;

3.1.18.“физикийн сөрөг нөлөөллийн стандарт” гэж физикийн нөлөөллийн хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэхгүй байх хүлцэх хэм хэмжээг стандартын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталгаажуулсныг;

3.1.19.“физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ” гэж физикийн сөрөг нөлөөллийн стандартаас хэтрэхгүй байхаар тооцож агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн хувьд тогтоосон хүрээлэн байгаа агаарт үзүүлж болох физикийн сөрөг нөлөөллийн хэм хэмжээг;

3.1.20.“озоны үе давхарга” гэж дэлхийн гадаргаас дээш орших хийн мандлын озоны давхаргыг;

3.1.21.“хүлэмжийн хий” гэж хэт улаан туяаг шингээн авч буцаан туяаруулах шинж чанартай байгалийн буюу хүний үйл ажиллагааны гаралтай хийн мандлын бүрэлдэхүүн хэсгийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ АГААР ХАМГААЛАХ ТАЛААРХ ТӨРИЙН БОЛОН НУТГИЙН ӨӨРӨӨ УДИРДАХ БАЙГУУЛЛАГЫН БҮРЭН ЭРХ, АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГА, ИРГЭНИЙ НИЙТЛЭГ ЭРХ, ҮҮРЭГ

4 дүгээр зүйл. Улсын Их Хурлын бүрэн эрх

4.1. Агаар хамгаалах талаар Улсын Их Хурал дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

4.1.1. агаар хамгаалахтай холбогдсон хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих;

4.1.2. энэ хуулийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай төсвийг баталж, зарцуулалтад хяналт тавих;

4.1.3. хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

5 дугаар зүйл. Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн бүрэн эрх

5.1. Агаарын бохирдлыг бууруулах талаар Монгол Улсын Ерөнхийлөгч дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

5.1.1. агаарын бохирдлыг бууруулах бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах, үйл ажиллагааны харилцан уялдааг хангахад хяналт тавих үүрэг бүхий Үндэсний хөрөө байгуулж ажиллуулах;

5.1.2. хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

~~5.2.Энэ хуулийн 5.1.1-д заасан Үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Монгол Улсын Ерөнхийлөгч батална.~~

~~5.3.Энэ хуулийн 5.1.1-д заасан Үндэсний хороо нь ажлын албатай байх бөгөөд уг ажлын алба нь байнгын цахим мэдээллийн сүлжээг ажиллуулж, иргэд мэдээлэл тогтмол авах бөлөмжийг хангана.~~

~~5.4.Энэ хуулийн 5.3-т заасан ажлын албаны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.~~

/Энэ зүйлийг 2013 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

6 дугаар зүйл.Засгийн газрын бүрэн эрх

6.1.Засгийн газар хүрээлэн байгаа агаар /цаашид “агаар” гэх/ хамгаалах талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

6.1.1.агаар хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтийн үндэсний хөтөлбөрийг батлах, түүний хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

6.1.1¹.агаарын бохирдлыг бууруулах бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах, үйл ажиллагааны харилцан уялдааг хангахад хяналт тавих чиг үүрэг бүхий Үндэсний хороо байгуулж ажиллуулах;

/Энэ заалтыг 2013 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

6.1.2.уур амьсгалын өөрчлөлтийн тухай Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын суурь конвенц /цаашид “Конвенц” гэх/-ийг хэрэгжүүлэх, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох, экологийн эмзэг байдлыг болон уур амьсгалын өөрчлөлтийн сөрөг нөлөөллийг бууруулахтай холбогдсон арга хэмжээг улсын хэмжээнд зохион байгуулж, нэгдсэн удирдлагаар хангах үүрэг бүхий Уур амьсгалын үндэсний хороо байгуулах;

6.1.3.агаарын бохирдлыг бууруулахад шаардагдах төсвийн төслийг боловсруулж батлуулах;

6.1.4.агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө боловсруулан батлуулж, хэрэгжилтийг жил бүр Улсын Их Хуралд тайлагнах;

6.1.5.агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн гэр хорооллын цахилгаан дамжуулах, түгээх шугам сүлжээг өргөтгөх, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх ажлыг зохион байгуулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

6.1.6.энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан нөхцөл, шалгуурын аль нэгийг хангасан, агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн гэр хорооллын өрхөд үзүүлэх цахилгаан эрчим хүчний үнийн урамшууллын хэлбэр, хувь хэмжээг тогтоох, урамшууллыг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх;

/Энэ заалтыг 2015 оны 1 дүгээр сарын 23-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

6.1.7.гэр хорооллын өрхийг цахилгаан халаагуураар халаахад шаардлагатай цахилгаан эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх дэд бүтцийн найдвартай ажиллагааг хангах, сайжруулахад чиглэсэн багц арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

6.1.8.агаарын бохирдлыг бууруулах, дулаан алдагдлыг багасгах, цахилгаан эрчим хүч хэмнэх чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад урамшуулал олгох;

6.1.9.нийслэлийн хүн амын төвлөрлийг сааруулах зорилгоор хот орчмын суурьшлын бүс, алслагдсан дүүргийг хурдны авто зам, цахилгаан төмөр зам, гүүр, эрчим хүч, инженерийн шугам сүлжээ бүхий дэд бүтцийг бий болгох замаар хөгжүүлэх төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

6.1.10.агаарын бохирдлыг бууруулахад шаардагдах хөрөнгийн эх үүсвэрийг Засгийн газрын болон нийслэлийн бонд гаргах, бусад санхүүгийн эх үүсвэрийг дайчлах замаар шийдвэрлэх;

6.1.11.энэ хуулийн 6.1.6, 6.1.8-д заасан урамшууллыг олгох журам батлах;

6.1.12.гэр болон барилга байгууламжийн дулаалгын нэгдсэн стандарт боловсруулан батлуулж, мөрдүүлэх;

6.1.13.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

6.2.Энэ хуулийн 6.1.1¹-д заасан Үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн, ажиллах журмыг Монгол Улсын Ерөнхий сайд батална.

/Энэ хэсгийг 2013 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

~~6.3.Энэ хуулийн 6.1.1¹-д заасан Үндэсний хороо нь ажлын албатай байх бөгөөд уг ажлын алба нь байнгын цахим мэдээллийн сүлжээг ажиллуулж, иргэд мэдээлэл тогтмол авах боломжийг хангана.~~

/Энэ хэсгийг 2013 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн хуулиар нэмсэн ба 2015 оны 1 дүгээр сарын 23-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

~~6.4.Энэ хуулийн 6.3-т заасан ажлын албаны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.~~

/Энэ хэсгийг 2013 оны 12 дугаар сарын 12-ны өдрийн хуулиар нэмсэн ба 2015 оны 1 дүгээр сарын 23-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

7 дугаар зүйл.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх

7.1.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага /цаашид “төрийн захиргааны төв байгууллага” гэх/ агаар хамгаалах талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

7.1.1.агаар хамгаалах талаарх төрийн бодлого, үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;

7.1.2.агаар хамгаалахтай холбогдсон дүрэм, журам, аргачлал, зааврыг баталж, хэрэгжилтийг хангах;

7.1.3.энэ хуулийн 17 дугаар зүйлд заасан стандартыг боловсруулж эрх бүхий байгууллагаар батлуулах;

7.1.4.агаар хамгаалах талаарх энэ хуулийн 10.1-д заасан агаарын чанарын мэргэжлийн алба болон энэ хуулийн 24.1-д заасан Уур амьсгалын өөрчлөлтийн ажлын албаны дүрмийг баталж, үйл ажиллагааг удирдлагаар хангах;

7.1.5.агаарын чанарын хяналт-шинжилгээний ажлыг зохион байгуулж, хяналт-шинжилгээний арга зүйг батлан мэргэжлийн удирдлагаар хангах;

7.1.6.агаарын талаарх мэдээллийн сан бүрдүүлж, хэрэгжилтэд нь хяналт тавих;

7.1.7.озон задалдаг бодис болон бусад орлуулах бодисын хэрэглээг үе шаттайгаар бууруулах, хязгаар тогтооход хяналт тавих;

7.1.8.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг ашиглах зөвшөөрөл олгох, хугацааг сунгах, цуцлах, хүчингүй болгох, суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах зөвшөөрөгдөх хаягдлын хэмжээг тогтоох, түүнчлэн мэргэжлийн албаны дүгнэлт гаргуулах үйлчилгээний тарифыг тогтоох;

7.1.9.аюултай бохирдуулах бодисын жагсаалтыг батлах;

7.1.10.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

8 дугаар зүйл.Нутгийн өөрөө удирдах болон нутгийн захиргааны байгууллагын бүрэн эрх

8.1.Нутгийн өөрөө удирдах болон нутгийн захиргааны байгууллага агаар хамгаалах талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

8.1.1.агаарын тухай хууль тогтоомж, тэдгээрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан гаргасан шийдвэрийн биелэлтийг нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулж, хэрэгжилтэд хяналт тавих;

8.1.2.агаар хамгаалах, бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөн орон нутгийн төсвийн хөрөнгөөр санхүүжүүлэх;

8.1.3.агаарын чанарын улсын хяналт-шинжилгээний сүлжээний нэгжийн тасралтгүй ажиллагааг хангах;

8.1.4.агаар бохирдуулах бодисын хаягдал, агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөлөл, тэдгээрийн эх үүсвэрийн тооллогыг мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбартай хамтран нутаг дэвсгэртээ зохион байгуулах;

8.1.5.агаарын чанар, бохирдуулах бодисын хаягдал болон түүний эх үүсвэрийн тоо бүртгэл, тооллогын мэдээг мэргэжлийн албанд бүрдүүлж өгөх;

8.1.6.төрийн захиргааны төв байгууллагаас нутаг дэвсгэрийнх нь тодорхой хэсэгт тогтоосон агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд мөрдөх журмын хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

8.1.7.хот, тосгон, бусад суурин газрын нутаг дэвсгэрт ажиллаж байгаа нам даралтын зуухыг хэсэгчилсэн халаалтын системд холбох, цахилгаан эрчим хүч, хий, коксон түлшээр халаах технологи нэвтрүүлэх;

8.1.8.хот, тосгон, бусад суурин газрын агаарын бохирдлын хэмжээ, урьдчилсан мэдээг өдөр тутам нийтэд мэдээлэх;

8.1.9.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

8.2.Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал агаар хамгаалах талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

8.2.1.нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд зарцуулах тухайн жилийн орон нутгийн төсвийг батлах;

8.2.2.нийслэлийн агаарын бохирдлыг бууруулах талаарх нийслэлийн Засаг даргын ажилд хяналт тавих;

8.2.3.нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн амьжиргааны баталгаажих түвшингээс доогуур орлоготой өрхийг гэр, байшингийн дулаалга, сайжруулсан зуух, агаар бохирдуулдаггүй шахмал, хагас коксон болон шингэрүүлсэн хийн түлшээр хангах асуудлыг шийдвэрлэх;

8.2.4.хуульд заасан бусад бүрэн эрх.

9 дүгээр зүйл.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний эрх, үүрэг

9.1.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн дараах эрх, үүрэгтэй:

9.1.1.агаарын хууль тогтоомж, нутгийн өөрөө удирдах болон төрийн захиргааны байгууллага, Засаг даргын шийдвэр, улсын байцаагчийн шаардлагыг биелүүлэх;

9.1.2.агаар хамгаалахтай холбогдсон дүрэм, журам, бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт, хэм хэмжээний шаардлагыг хангах;

9.1.3.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхдээ тухайн эх үүсвэрийн хаягдал, нөлөөллийг хянах дотоод хяналтын багаж хэрэгслээр тоноглох;

9.1.4.аж ахуйн нэгж, байгууллага нь байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайланд тусгасан орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу дотоод хяналтыг явуулах;

9.1.5.аж ахуйн нэгж, байгууллага нь агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн дотоод хяналтын болон холбогдох бусад тайлан, мэдээг энэ хуулийн 12.5-д заасан журмын дагуу мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбарт гаргаж өгөх;

9.1.6.агаар хамгаалах талаар мэргэжлийн байгууллагаас арга зүйн туслалцаа, зөвлөгөө авах;

9.1.7.агаарын бохирдлыг бууруулах талаарх холбогдох хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөх;

9.1.8.агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд түүхий нүүрс болон агаар бохирдуулах бусад зүйл шатаахгүй байх;

9.1.9.агаарын бохирдлыг бууруулах техник, технологи, шингэрүүлсэн хийн түлш, бусад эх үүсвэрийг ашиглах;

9.1.10.иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын явуулж байгаа үйл ажиллагаа нь агаар бохирдуулж, улмаар хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх түвшинд хүрсэн бол холбогдох байгууллагад шаардлага тавих, гомдол мэдүүлэх, мэдэгдэх;

9.1.11.хуульд заасан бусад эрх, үүрэг.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ АГААРЫН ЧАНАРЫН ХЯНАЛТ, МЭДЭЭЛЭЛ

10 дугаар зүйл.Мэргэжлийн алба

10.1.Агаарын чанарыг тодорхойлох, хяналт-шинжилгээ хийх, холбогдох мэдээ, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий мэргэжлийн алба /цаашид “мэргэжлийн алба” гэх/-ыг төрийн захиргааны төв байгууллага зохион байгуулж ажиллуулна.

10.2.Мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбар байгуулах асуудлыг тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль, цаг уурын онцлог, үйлдвэржилтийн түвшинтэй уялдуулан төрийн захиргааны төв байгууллага шийдвэрлэж, тэдгээрийг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангана.

10.3.Мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбар нь тухайн шатны Засаг даргын удирдлага дор төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан дүрмийн дагуу ажиллана.

10.4.Озоны үе давхаргыг хамгаалах талаарх олон улсын гэрээгээр хүлээсэн үүргийг биелүүлэх, холбогдох үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлыг мэргэжлийн алба зохион байгуулна.

10.5.Мэргэжлийн албаны ажилтан хэмжилт, судалгаа, шинжилгээ хийхээр аж ахуйн нэгж, байгууллагад нэвтрэн орох эрхтэй.

11 дүгээр зүйл.Агаарын чанарын хяналт-шинжилгээ

11.1.Төрийн захиргааны төв байгууллага нь агаарын чанар, агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөлөл, хүчиллэг тунадас, давхраат мандлын озон, хүлэмжийн хийн агууламжийн өөрчлөлтөд байнгын ажиглалт, хэмжилт, судалгаа, шинжилгээ хийж үнэлгээ өгөх, мэдээллээр хангах зорилго бүхий хяналт-шинжилгээний улсын нэгдсэн сүлжээг зохион байгуулж ажиллуулна.

11.2.Хяналт-шинжилгээний улсын нэгдсэн сүлжээ нь дараах хэсгээс бүрдэнэ:

11.2.1.олон улсын хяналт-шинжилгээний сүлжээний Монгол Улс дахь нэгж;

11.2.2.улсын хяналт-шинжилгээний сүлжээ;

11.2.3.орон нутгийн хяналт-шинжилгээний нэгж;

11.2.4.агаарт бохирдуулах бодис гаргадаг, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагын дотоод хяналтын цэг.

11.3.Энэ хуулийн 11.2.1, 11.2.2-т заасан сүлжээ, нэгжийг хот, тосгон, бусад суурин газрын хэмжээ, хүн амын нягтрал, газар нутгийн тогтоц, үйлдвэржилтийн түвшин зэргийг харгалзан төрийн захиргааны төв байгууллага тогтоож, тэдгээрийг байгуулж тоноглох болон ажиллуулах үйл ажиллагааны зардлыг улсын төсвөөс санхүүжүүлнэ.

12 дугаар зүйл. Агаарын чанарын тухай мэдээлэл

12.1. Мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбар нь агаарын чанарын тухай мэдээг гаргаж зохих шатны Засаг дарга, мэргэжлийн албанд ирүүлнэ.

12.2. Мэргэжлийн алба нь агаарын чанарын тухай мэдээг нэгтгэн дүгнэж төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ.

12.3. Мэргэжлийн алба нь агаар бохирдуулах бодисын агууламж, физикийн сөрөг нөлөөллийн түвшин стандартад заасан зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтэрсэн тохиолдолд холбогдох байгууллага, олон нийтэд шуурхай мэдээлж, эрүүл мэндийн зөвлөгөө өгнө.

12.4. Аж ахуйн нэгж, байгууллага нь агаарын чанарт нөлөөлж байгаа өөрийн үйл ажиллагааны тухай болон дотоод хяналтын мэдээг гаргаж, мэргэжлийн албаны орон нутаг дахь салбарт тогтоосон хугацаанд ирүүлнэ.

12.5. Агаарын чанарын мэдээ гаргах журмыг төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ АГААР ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

13 дугаар зүйл. Агаарын бохирдлыг бууруулах үйл ажиллагаа, үндсэн зарчим

13.1. Агаарын бохирдлыг бууруулахад дараах үйл ажиллагааг тодорхой үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ:

13.1.1. эрчим хүчний эх үүсвэр, гэр хорооллын цахилгаан дамжуулах болон түгээх сүлжээг өргөтгөх, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх;

13.1.2. гэр хороололд агаарын чанарыг сайжруулах бүс тогтоож, эрчим хүчний үнийг урамшууллын хэлбэрээр зохицуулах;

13.1.3. гэр хорооллын өрхөд шаардлагатай эрчим хүчний болон бусад хөнгөлөлт, үйлчилгээг хүргэх ажлыг нэн тэргүүнд авч хэрэгжүүлэх;

13.1.4. агаарын бохирдлыг бууруулахад дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлсэн, шинэ санаачилга гаргасан өрх, аж ахуйн нэгж, байгууллагад дэмжлэг үзүүлэх;

13.1.5. гэр хорооллын өрхийн газрыг барьцаалах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулах замаар уул уурхайн баялгаас бий болох хөрөнгөөс урт хугацаатай, бага хүүтэй зээлийг олгож үл хөдлөх эд хөрөнгө, барилга, орон сууц барих бололцоо, нөхцөл бүрдүүлэх;

13.1.6. орон нутагт хөрөнгө оруулалт, ажлын байр нэмэгдүүлэх, бүсийн нэмэгдлийг бий болгож өрх, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг нийслэлээс орон нутагт шилжих таатай нөхцөл бүрдүүлэх;

13.1.7.бүсчилсэн хөгжлийн тулгуур төв болон нийслэлийн алслагдсан дүүргийг хөгжүүлэх бодлогыг эрчимтэй хэрэгжүүлж, нийслэлийн хүн амын төвлөрлийг сааруулах.

13.2.Агаарын бохирдлыг бууруулах үйл ажиллагаанд дараах үндсэн зарчим баримтална:

13.2.1.түүхий нүүрсийг ахуйн зориулалтаар хэрэглэхээс татгалзаж, цахилгаан, газрын гүний дулаан, хагас коксон болон хийн түлшийг ашиглах;

13.2.2.хууль тогтоомж зөрчсөн албан тушаалтан, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнд хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэх;

13.2.3.агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг төр, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдийн нэгдмэл үйл ажиллагаагаар хэрэгжүүлэх.

14 дүгээр зүйл.Агаарын бохирдлыг бууруулахад иргэний оролцоо, урамшуулал

14.1.Дараах нөхцөл, шалгуурын аль нэгийг хангасан өрхөд энэ хуулийн 6.1.6-д заасны дагуу урамшуулал олгоно:

14.1.1.стандартын шаардлага хангасан дулаалгатай гэр, амины орон сууцтай;

14.1.2.цахилгаан дамжуулах, түгээх шугам сүлжээнд холбогдож цахилгаан халаагуур хэрэглэж байгаа;

14.1.3.бүх төрлийн хийн түлшээр ажилладаг халаалттай;

14.1.4.газрын гүний дулаан, нар, салхины болон бусад сэргээгдэх эрчим хүчийг ашиглаж байгаа;

14.1.5.стандартын шаардлага хангасан шахмал болон хагас коксон түлш, сайжруулсан зуух, яндангийн шүүлтүүр хэрэглэж байгаа;

14.1.6.байгаль орчинд ээлтэй эрчим хүчний хэмнэлттэй байшин, амины орон сууцтай;

14.1.7.түлш хэмнэх замаар хүлэмжийн хийн ялгарлыг багасгаж, энэ чиглэлийн дотоод, гадаадын хөнгөлөлттэй зээл, тусламж, төсөл, хөтөлбөрт хамрагдаж байгаа;

14.1.8.бусад.

15 дугаар зүйл.Агаарын чанарыг сайжруулах бүс

15.1.Төрийн захиргааны төв байгууллага нь нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран агаарын бохирдлыг бууруулах зорилгоор агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг тогтоож, тухайн бүсэд мөрдөх журмыг батална.

15.2.Энэ хуулийн 15.1-д заасны дагуу тогтоосон агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн талаар нийтэд мэдээлнэ.

15.3.Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг жил бүр шинэчлэн тогтооно.

15.4.Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн хилийн зааг, байршлыг харуулсан 1:25000-аас доошгүй масштаб бүхий газрын зургийг тухайн нутгийн захиргааны байгууллага үйлдэж, нийтэд нээлттэй байлгана.

15.5.Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд хамаарах газар нутгийн хэмжээнд аливаа бохирдуулах бодисын хамгийн их агууламж нь агаарын чанарын стандартаас хэтрэхгүй байвал зохино.

15.6.Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээг тухайн бүсэд мөрдөх журам, энэ хуульд заасны дагуу зохицуулна.

15.7.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг нутаг дэвсгэрийнхээ хэмжээнд зохион байгуулах, хэрэгжилтийг тайлагнах үүрэг бүхий албыг байгуулж ажиллуулна.

[/Энэ хэсгийг 2018 оны 01 дүгээр сарын 12-ны өдрийн хуулиар нэмсэн./](#)

16 дугаар зүйл. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд хориглох зүйл

16.1.Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд дараах үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

16.1.1.зориулалтын бус газарт хог хаягдал хаях, ил задгай шатаах;

16.1.2.агаар бохирдуулах бодис ялгаруулдаг үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх;

16.1.3.энэ хуулийн 6.1.6-д заасан урамшуулал бүхий цахилгаан эрчим хүчийг ахуйн зориулалтаас бусад хэлбэрээр ашиглах;

16.1.4.стандартын шаардлага хангаагүй цахилгаан халаах хэрэгсэл ашиглах;

16.1.5.түүхийн нүүрс болон агаар бохирдуулах бусад хаягдал зүйлс шатаах.

17 дугаар зүйл. Агаар хамгаалахтай холбогдолтой хэм хэмжээ

17.1.Агаар бохирдуулах бодисын болон агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх хэм хэмжээг тогтоох агаарын чанарын стандарт, физикийн сөрөг нөлөөллийн стандарт, хог хаягдлыг зориулалтын байгууламжид шатаах, устгах үйл ажиллагааны улмаас агаарт ялгарах хаягдлын стандартыг төрийн захиргааны төв байгууллага боловсруулж, эрх бүхий байгууллагаар батлуулна.

17.2.Төрийн захиргааны төв байгууллага дараах стандартыг холбогдох салбарын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран боловсруулж эрх бүхий байгууллагаар батлуулна:

17.2.1.бүх төрлийн зуухнаас агаарт гаргах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг тогтоох, агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийн хаягдлын стандартыг түлш, эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран;

17.2.2.агаарын бохирдлын хөдөлгөөнт эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт, хэмжилтийн аргачлалыг тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран;

17.2.3.нүүрсийг гүн боловсруулах замаар гаргах шинэ түлшний стандартыг түлшний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран;

17.2.4.автобензин, дизель түлш, шингэрүүлсэн шатдаг хий зэрэг түлш, шатахууны стандартыг автотээврийн болон газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран.

17.3.Шаардлагатай тохиолдолд төрийн захиргааны төв байгууллага нь дангаараа, эсхүл холбогдох төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран агаарын бохирдлыг бууруулах, хянах чиглэлээр бусад стандартыг боловсруулж батлуулна.

18 дугаар зүйл.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл

18.1.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглаж үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхдээ мэргэжлийн албаар дүгнэлт гаргуулан сум, дүүргийн Засаг даргаас зөвшөөрөл авна.

18.2.Энэ хуулийн 18.1-д заасан зөвшөөрөлд тухайн эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх хаягдал, үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг зааж, агаар хамгаалах талаар авах арга хэмжээ, хууль тогтоомжид заасан бусад шаардлагыг тусгана.

18.3.Төрийн захиргааны төв байгууллага нь энэ хуулийн 18.2-т заасан бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх хаягдлын хэмжээг тогтоох журмыг батална.

19 дүгээр зүйл.Агаарын бохирдол, физикийн сөрөг нөлөөлөл ноцтой нэмэгдсэн үед авах арга хэмжээ

19.1.Гэнэтийн аюул, үйлдвэрлэлийн осол болон бусад шалтгаанаар агаар дахь бохирдуулах бодисын агууламж, физикийн сөрөг нөлөөллийн түвшин нэмэгдэж, стандартад заасан хүлцэх хэм хэмжээнээс хэтэрсэн нь хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд аюул учруулахаар болсон бол тухайн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага, мэргэжлийн алба энэ тухай аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга болон хүн амд шуурхай мэдээлнэ.

19.2.Агаарын бохирдол, физикийн сөрөг нөлөөлөл нэмэгдсэн шалтгааныг тогтоох, хохирлыг арилгах арга хэмжээг аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага, мэргэжлийн алба, бүх шатны Засаг дарга, холбогдох эрүүл ахуйн болон бусад байгууллага хамтран яаралтай авч хэрэгжүүлнэ.

19.3.Энэ хуулийн 19.1-д заасан аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн, албан тушаалтан агаарын бохирдол, физикийн сөрөг нөлөөллийг багасгах зорилгоор аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажилд тусгай горим тогтоох, тэдгээрийн үйл ажиллагааг түр зогсоох, шаардлагатай тохиолдолд хүн амыг хамгаалах, нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээг Гамшгаас хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу авч хэрэгжүүлнэ.

20 дугаар зүйл.Агаарт бохирдуулах бодис гаргах, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхийг хязгаарлах

20.1.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн байгаль, цаг уурын нөхцөлөөс шалтгаалан агаарын бохирдол ихсэж болзошгүй тухай мэдээг мэргэжлийн албанаас хүлээн авмагц өөрийн эзэмшлийн агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодис, үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөллөө багасгах талаар энэ хуулийн 19.2-т заасны дагуу арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

20.2.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргаж байгаа бохирдуулах бодис, үзүүлж байгаа физикийн сөрөг нөлөөлөл нь тогтоосон стандартаас хэтэрсэн, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд аюул учруулах нөхцөл байдал бий болсон нь тогтоогдсон тохиолдолд байгаль орчны болон эрүүл ахуйн улсын байцаагч Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд заасан журмын дагуу уг зөрчлийг арилгах хүртэл тухайн аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний үйл ажиллагааг хязгаарлах буюу түр зогсоож болно.

/Энэ хэсэгт 2017 оны 5 дугаар сарын 18-ны өдрийн хуулиар нэмэлт оруулсан/

20.3.Агаарт стандартаас хэтрүүлэн бохирдуулах бодис гаргаж, физикийн сөрөг нөлөөлөл үзүүлж байгаа, хөдөлгөөнт эх үүсвэрийн ашиглалтыг байгаль орчны улсын байцаагч болон цагдаагийн байгууллагын эрх бүхий албан хаагч Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд заасан журмын дагуу хязгаарлаж болно.

/Энэ хэсэгт 2017 оны 5 дугаар сарын 18-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

~~20.4.Агаар бохирдуулах бодисын хаягдлын стандарт, физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, зөвшөөрөлд заасан нөхцөл, шаардлагыг удаа дараа зөрчсөн аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааг зогсоож буюу үйлдвэрлэлийн чиглэлийг нь өөрчлөх саналыг байгаль орчны болон эрүүл ахуйн улсын байцаагч зөвшөөрөл олгосон эрх бүхий байгууллагад тавих бөгөөд уг саналыг эрх бүхий байгууллага 30 хоногийн дотор хянан шийдвэрлэнэ.~~

/Энэ хэсгийг 2017 оны 5 дугаар сарын 18-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

20.5.Агаар хамгаалах зорилгоор нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайд тодорхой төрлийн тээврийн хэрэгсэл нэвтрэн орохыг сум, дүүргийн Засаг даргын шийдвэрээр хориглох буюу хязгаарлаж болно.

20.6.Зориулалтын бус газарт хог хаягдал хаях, ил задгай шатаах болон хог хаягдал устгах стандартын шаардлага хангаагүй аливаа үйл ажиллагааг хориглоно.

21 дүгээр зүйл.Барилга байгууламж барих, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхэд агаар хамгаалах талаар тавигдах шаардлага

21.1.Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний болон бусад зориулалттай барилга байгууламжийн байршлыг сонгох, зураг төсөл зохиох, барих, өргөтгөл, шинэчлэл, засварын ажил гүйцэтгэх, ашиглалтад оруулах, технологи, тоног төхөөрөмж суурилуулах, тэдгээрийг өөрчлөх, шинэчлэхэд агаарын чанарын стандарт болон физикийн сөрөг нөлөөллийн стандартыг үндэслэнэ.

21.2.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийн барилга байгууламжийг барьж байгуулахад байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийлгэнэ.

21.3.Агаарт онцгой хортойгоор нөлөөлж болзошгүй үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалттай барилга байгууламж барих асуудлыг зохих шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн

Хурлын санал, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний дүгнэлтийг үндэслэн барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага шийдвэрлэнэ.

21.4.Суурин газрын агаар хамгаалах зорилгоор үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалттай барилга байгууламжид ариун цэврийн хамгаалалтын бүс тогтоож хүн амын суурьшлын бүсээс зааглах бөгөөд уг бүсийн хэмжээг үйлдвэрлэл, үйлчилгээний салбар, төрөл бүрээр тогтоосон жагсаалтыг эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

21.5.Агаар хамгаалах шаардлага хангаагүй техник, технологи нэвтрүүлэх, материал, бодис, бүтээгдэхүүнийг хэрэглэх, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл ашиглахыг хориглоно.

22 дугаар зүйл.Суурин газар барьж байгуулахад агаар хамгаалах талаар тавих шаардлага

22.1.Эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан нь хот, тосгон, бусад суурин газрын байршил, хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг боловсруулахдаа агаарын төлөв байдалд гарч болох өөрчлөлт, болзошгүй сөрөг нөлөөллийг харгалзана.

22.2.Энэ хуулийн 22.1-д заасан төлөвлөгөөг төрийн захиргааны төв байгууллагаар хянуулан зөвшөөрөл авна.

23 дугаар зүйл.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг тоноглох

23.1.Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн нь агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэхдээ эх үүсвэр нэг бүрээ хянах дотоод хяналтын багаж хэрэгсэл болон агаар бохирдуулах бодисыг саармагжуулах, цэвэрлэх, физикийн сөрөг нөлөөллийг бууруулах тоног төхөөрөмжөөр тоноглоно.

23.2.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг энэ хуулийн 23.1-д заасан багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжөөр тоноглох, тэдгээрийн ашиглалтын байдалд тухайн салбарыг харьяалах төрийн захиргааны төв байгууллага, сум, дүүргийн Засаг дарга, байгаль орчны улсын байцаагч хяналт тавина.

24 дүгээр зүйл.Уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицох, түүний сөрөг нөлөөллийг бууруулах

~~24.1.Конвенц болон холбогдох үндэсний хөтөлбөр, үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах, уур амьсгалын өөрчлөлтөд дасан зохицлын сан, цэвэр хөгжлийн механизмын төслийн үйл ажиллагааг зохицуулах, үнэлгээ өгөх, тайлан мэдээ гаргах үүрэг бүхий Уур амьсгалын өөрчлөлтийн ажлын албыг төрийн захиргааны төв байгууллага зохион байгуулж ажиллуулна.~~

/Энэ хэсгийг 2015 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

24.2.Хүлэмжийн хийн ялгарал болон шингээлтийн улсын тооллогыг Конвенцын талуудын бага хурлаар баталсан арга зүйн дагуу ажлын алба зохион байгуулж явуулна.

24.3.Аж ахуйн үйл ажиллагааны явцад хүлэмжийн хийг ихээр ялгаруулах эх үүсвэрээс ялгарах хүлэмжийн хийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг төрийн захиргааны төв байгууллага холбогдох бусад байгууллагатай хамтран батална.

25 дугаар зүйл.Озоны үе давхаргыг хамгаалах

25.1.Озон задалдаг бодис болон бусад орлуулах бодис, тэдгээрийг агуулсан тоног төхөөрөмжийн жагсаалт болон тэдгээрийг импортлох, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгох журмыг Засгийн газар батална.

25.2.Тухайн жилд импортлох озон задалдаг бодис болон бусад орлуулах бодис, тэдгээрийг агуулсан тоног төхөөрөмжийн тоо хэмжээг төрийн захиргааны төв байгууллага жил бүр тогтоож, эдгээр бодис, тоног төхөөрөмжийг импортлох, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл олгоно.

25.3.Энэ хуулийн 25.1-д заасан жагсаалтад орсон бодис, тоног төхөөрөмжийн импорт, худалдаа, үйлдвэрлэлийн тухай мэдээллийг гаалийн байгууллага болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээ явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн энэ хуулийн 12.5-д заасан журмын дагуу мэргэжлийн албанд гаргаж өгнө.

25.4.Озон задалдаг бодис болон бусад орлуулах бодисыг юүлэх, дахин боловсруулах, тоног төхөөрөмжийг дахин цэнэглэх үйл ажиллагааг төрийн захиргааны төв байгууллагаас эрх авсан мэргэжлийн байгууллага гүйцэтгэнэ.

25.5.Озон задалдаг бодис болон бусад орлуулах бодис, тэдгээрийг агуулсан тоног төхөөрөмж болон хураагдсан бодисыг устгах, зайлуулах, нөөцөлж хадгалах асуудлыг холбогдох хуулиар зохицуулна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

26 дугаар зүйл.Хяналтын тогтолцоо

26.1.Энэ хуулийн хэрэгжилт, агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр батлагдсан нэгдмэл стандартын хэрэгжилтэд мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хяналт тавина.

27 дугаар зүйл.Агаар бохирдуулах бодисын хаягдал, физикийн сөрөг нөлөөлөл, тэдгээрийн эх үүсвэрийн улсын нэгдсэн тоо бүртгэл

27.1.Агаар бохирдуулах бодисын хаягдал, физикийн сөрөг нөлөөлөл, тэдгээрийн эх үүсвэрийн төрөл, тоо, хэмжээг улсын нэгдсэн тоо бүртгэлд хамруулна.

27.2.Улсын нэгдсэн тоо бүртгэл, агаар бохирдуулах бодисын хаягдал, агаарт үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөлөл, тэдгээрийн эх үүсвэрийн улсын тооллогыг төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталсан журмын дагуу бүх шатны Засаг дарга мэргэжлийн албатай хамтран гүйцэтгэнэ.

[/Энэ хэсэгт 2018 оны 01 дүгээр сарын 12-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан./](#)

28 дугаар зүйл.Агаарын төлөв байдал, цаг уурын үзэгдэлд зориуд нөлөөлөх

28.1.Агаарын төлөв байдал, цаг уурын үзэгдэлд зориуд нөлөөлөх шаардлага гарсан тохиолдолд уг ажиллагааг гүйцэтгэх байгууллагад төрийн захиргааны төв байгууллага мэргэжлийн албаны дүгнэлтийг үндэслэн зөвшөөрөл олгоно.

28.2.Зориуд нөлөөлөх нь агаарын төлөв байдал, уур амьсгалд сөрөг нөлөөлөхгүй байвал зохино.

29 дүгээр зүйл. Агаарын бохирдлын төлбөр

29.1. Агаарын бохирдлын эх үүсвэр бүхий аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн агаарын бохирдлын төлбөр төлнө.

29.2. Энэ хуулийн 29.1-д заасан агаарын бохирдлын төлбөрийн хэмжээ, түүнийг төлөх журмыг хуулиар тогтооно.

29¹ дүгээр зүйл. Агаарын бохирдлын эсрэг сан

/Энэ зүйлийг 2019 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон./

30 дугаар зүйл. Цэвэр агаарын сан

~~30.1. Цэвэр агаарын сангийн үйл ажиллагааг Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулиар зохицуулна.~~

~~30.2. Цэвэр агаарын сангийн төсвийн ерөнхийлөн захирагч нь байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн байна.~~

~~30.3. Цэвэр агаарын сан нь түүний үйл ажиллагааг зохицуулах олон талын оролцоог хангах орон тооны бус Удирдах зөвлөлтэй байна.~~

~~30.4. Энэ хуулийн 30.3-т заасан Удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг Монгол Улсын Ерөнхий сайд томилно.~~

~~30.5. Энэ хуулийн 30.3-т заасан Удирдах зөвлөлийн ажиллах журмыг Засгийн газар батална.~~

/Энэ зүйлийг 2015 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

31 дүгээр зүйл. Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

31.1. Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

31.2. Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

/Энэ зүйлийг 2015 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2010 оны 6 дугаар сарын 24-ны
өдөр

Улаанбаатар хот

АГААРЫН БОХИРДЛЫН ТӨЛБӨРИЙН ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь агаар бохирдуулагч этгээдэд агаарын бохирдлын төлбөр ногдуулах, төлөхтэй холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль тогтоомж

2.1.Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль тогтоомж нь Агаарын тухай хууль, Татварын ерөнхий хууль^[1], энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараахь нэр томъёог дор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1.“агаар бохирдуулах бодис” гэж Агаарын тухай хуулийн 3.1.6-д заасныг;

[/Энэ заалтад 2012 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/](#)

3.1.2.“агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр” гэж Агаарын тухай хуулийн 3.1.9-д заасныг;

[/Энэ заалтад 2012 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/](#)

3.1.3.“агаарын бохирдлын төлбөр” гэж Агаарын тухай хуулийн 3.1.14-т заасныг;

[/Энэ заалтад 2012 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/](#)

3.1.4.“органик уусгагч” гэж ердийн агаарын хэм, даралтын нөхцөлд их хэмжээгээр агаарт уурших органик бодисыг;

3.1.5.”автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл” гэж дизель түлш, шатахуунаар ажилладаг бүх төрлийн автомашин, автобус, мотоцикл, трактор, өөрөө явагч бусад хэрэгслийг;

3.1.6.“агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл эзэмшигч” гэж Агаарын тухай хуулийн 18.1-д заасан зөвшөөрөл авсан этгээдийг.

/Энэ заалтад 2012 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

4 дүгээр зүйл. Агаарын бохирдлын төлбөр төлөгч, түүнийг бүртгэх

4.1.Дор дурдсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага агаарын бохирдлын төлбөр төлөгч байна:

4.1.1.түүхий нүүрс олборлогч;

4.1.2.органик уусгагчийг үйлдвэрлэгч;

4.1.3.органик уусгагчийг импортлогч;

4.1.4.автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл эзэмшигч;

4.1.5.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл эзэмшигч;

4.1.6.агаарт бохирдол гаргах эх үүсвэр хэрэглэж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага.

4.2.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон харилцааг Агаарын тухай хуулиар зохицуулна.

4.3.Аймаг, нийслэл, дүүргийн татварын газар, хэлтэс, сумын татварын тасаг, татварын улсын байцаагч нь агаарын чанарын мэргэжлийн албатай хамтран төлбөр төлөгчийн ашиглаж байгаа агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн нэр, байршил, улсын бүртгэлийн дугаар, төрөл, тоног төхөөрөмжийн хүчин чадал, ашиглалтын хугацаа болон бусад шаардлагатай гэж үзсэн мэдээллийн бүртгэл хөтөлнө.

4.4.Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл эзэмшигчийг бүртгэхтэй холбогдсон харилцааг Монгол Улсын автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татварын хуулиар^[2] зохицуулна.

4.5.Энэ хуулийн 4.1.6-д заасан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас төлбөр авах журам, төлбөрийн хувь, хэмжээг Засгийн газар тогтооно.

5 дугаар зүйл. Агаарын бохирдлын төлбөр ногдох зүйл

5.1.Олборлосон түүхий нүүрс, үйлдвэрлэсэн болон импортлосон органик уусгагч, автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэл, агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах хаягдалд агаарын бохирдлын төлбөр /цаашид “төлбөр” гэх/ ногдуулна.

5.2.Төлбөр ногдуулах органик уусгагчийн жагсаалтыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

5.3.Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн нэгж километр зайд явахад ялгарах нүүрсхүчлийн хийн хэмжээгээр нь бүлэглэх ангиллыг суудлын автомашины хөдөлгүүрийн багтаамж, автобус, ачааны автомашины даацаас хамааруулан тогтоох журмыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батална.

5.4.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодисын жагсаалтыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

5.5.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт бохирдуулах бодисыг бохирдуулах бодисын хаягдлын стандартад заасан хэмжээнээс хэтрүүлэн гаргасан тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн байгаль орчны байцаагч, холбогдох сум, дүүргийн Засаг дарга учирсан хохирлыг арилгуулж, хохирлын хэмжээг гурав дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээгээр агаарын бохирдлын нөхөн төлбөр ногдуулан, төлөлтөд нь хяналт тавина.

[/Энэ хэсгийг 2012 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/](#)

5.6.Агаарын бохирдлын нөхөн төлбөрийг холбогдох аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн Байгаль орчин, уур амьсгалын санд төлнө.

[/Энэ хэсгийг 2012 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/](#)

[/Энэ хэсэгт 2015 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/](#)

[/Энэ хэсэгт 2018 оны 01 дүгээр сарын 12-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан./](#)

[/Энэ хэсэгт 2019 оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан./](#)

5.7.Гэм буруутай этгээд энэ хуулийн 5.5-д заасан хохиролд агаарын бохирдлын нөхөн төлбөр төлсөн нь түүнд холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэхээс чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

[/Энэ хэсгийг 2012 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/](#)

[/Энэ хэсэгт 2015 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/](#)

6 дугаар зүйл.Төлбөр ногдуулах биет нэгж

6.1.Төлбөрийг тооцоход дараахь биет нэгжийг үндэслэл болгоно:

6.1.1.түүхий нүүрсийг олборлоход килограммаар;

6.1.2.органик уусгагчийг үйлдвэрлэх, импортлоход килограммаар;

6.1.3.автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслээс нэгж километр зайд явахад ялгарах нүүрсхүчлийн хийн хэмжээг граммаар;

6.1.4.агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах хаягдлыг килограммаар.

7 дугаар зүйл.Төлбөрийн хувь, хэмжээ

7.1.Олборлосон түүхий нүүрсний төлбөрийн хувь, хэмжээг нүүрсний килограмм тутамд 1-2 төгрөгийн хязгаарт багтаан Засгийн газар тогтооно.

7.2.Үйлдвэрлэсэн болон импортолсон органик уусгагчийн төлбөрийн хувь, хэмжээг органик уусгагчийн килограмм тутамд 10-30 төгрөгийн хязгаарт багтаан Засгийн газар тогтооно.

7.3.Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслээс ялгарах нүүрсхүчлийн хийн төлбөрийг тэдгээрийн ангиллаас хамаарсан хувь, хэмжээгээр дараахь байдлаар тогтооно:

Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн ангилал	CO ₂ хийн ялгарал (г/км)	Жилд ногдуулах төлбөр /төгрөгөөр/
А	121-180	1800
Б	181-250	2100
В	251-350	3500
Г	351-500	5000
Д	501-750	7500
Е	751-ээс дээш	9500

7.4.Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гаргах хаягдлын бохирдуулах бодисын төлбөрийн хувь, хэмжээг килограмм тутамд 1-10 төгрөгийн хязгаарт багтаан Засгийн газар тогтооно.

8 дугаар зүйл.Төлбөрөөс чөлөөлөх, хөнгөлөх

8.1.Түүхий нүүрсийг гүн боловсруулах замаар үйлдвэрлэсэн, стандартын шаардлага хангасан шинэ төрлийн түлш үйлдвэрлэсэн тохиолдолд боловсруулсан нүүрсний хэмжээгээр төлбөрөөс чөлөөлнө.

8.2.Нэгж километр зайд явахад 120 грамм болон түүнээс бага хэмжээний нүүрсхүчлийн хий ялгаруулдаг автотээврийн хэрэгслийг төлбөрөөс чөлөөлнө.

8.3.Энэ хуулийн 7.3-т заасан А-Б ангилалд хамаарах автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн төлбөрийг тухайн автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийг үйлдвэрлэснээс хойшхи эхний 4 жилд чөлөөлнө.

8.4.Үр тарианы комбайн, хөдөө аж ахуйн зориулалттай гинжит тракторыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

8.5.Үндэсний аюулгүй байдлыг хангах, нийтийн эрх ашгийг хамгаалах зорилгоор түүхий нүүрс олборлодог болон эрчим хүч үйлдвэрлэдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төлбөрөөс чөлөөлж, хөнгөлж болно.

8.6.Энэ хуулийн 8.5-д заасан аж ахуйн нэгж, байгууллагын жагсаалт болон төлбөрөөс чөлөөлөх, хөнгөлөх журмыг Засгийн газар батална.

9 дүгээр зүйл.Төлбөр төлөх, тайлагнах

9.1.Төлбөр төлөгч нь тухайн улиралд олборлосон түүхий нүүрсэнд ногдох төлбөрийг дараа улирлын эхний сарын 20-ны дотор харьяалах татварын албанд төлнө.

9.2.Төлбөр төлөгч нь үйлдвэрлэх, импортлох органик уусгагчид ногдох төлбөрийг химийн хорт болон аюултай бодис импортлох, үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл авахын өмнө харьяалах татварын албанд төлнө.

9.3.Төлбөр төлөгч нь автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгсэлд ногдох жилийн төлбөрийг жилд нэг удаа тухайн жилийн 6 дугаар сарын 01-ний өдрөөс өмнө харьяалах татварын албанд төлөх бөгөөд автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн техникийн үзлэгийн гэрчилгээ нь агаарын бохирдлын төлбөр төлсөн тухай тэмдэглэлтэй байна.

9.4.Төлбөр төлөгч нь Агаарын тухай хуулийн 10.1-д заасан агаарын чанарын мэргэжлийн албаны дүгнэлтийг үндэслэн агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрээс тухайн жилд агаарт гаргах хаягдлын бохирдуулах бодисд ногдох төлбөрийг дараа оны 2 дугаар сарын 10-ны дотор харьяалах татварын албанд төлнө.

/Энэ хэсэгт 2012 оны 05 дугаар сарын 17-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

9.5.Татварын алба төлбөрийн жилийн тайланг дор дурдсан хугацаанд гаргана:

9.5.1.сум, дүүргийн татварын алба төлбөрийн жилийн тайланг дараа оны 02 дугаар сарын 10-ны дотор аймаг, нийслэлийн татварын албанд;

9.5.2.аймаг, нийслэлийн татварын алба төлбөрийн жилийн тайланг дараа оны 3 дугаар сарын 01-ний дотор татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад;

9.5.3.татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага төлбөрийн нэгдсэн тайланг дараа оны 3 дугаар сарын 15-ны дотор гаргаж агаарын чанарын мэргэжлийн албанд ирүүлнэ.

9.6.Төлбөрийн тайлангийн маягтын загварыг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батална.

10 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

10.1.Энэ хуулийн 5.5-д заасан үүргийг биелүүлээгүй албан тушаалтанд Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

10.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

/Энэ зүйлийг 2015 оны 12 дугаар сарын 04-ний өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

МОНГОЛ УЛСЫН

ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Д.ДЭМБЭРЭЛ

[1] Татварын ерөнхий хууль – “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 2008 оны 22 дугаарт нийтлэгдсэн.

[2] Монгол Улсын автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татварын хууль – “Төрийн мэдээлэл” эмхтгэлийн 1993 оны 3 дугаарт нийтлэгдсэн.

МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ХӨГЖЛИЙН
САЙДЫН ТУШААЛ

2019 оны 11 сарын 13 өдөр

Дугаар 346

Улаанбаатар хот

Ажлын хэсэг байгуулах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2017 оны 98 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр", Засгийн газрын 2018 оны 43 дугаар тогтоол, Засгийн газрын 2018 оны 15, 18 дугаар хуралдааны тэмдэглэл, Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны 2018 оны 18/03-1, 2019 оны 19/03 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах ажлын хүрээнд автотээврийн хэрэгслээс ялгарах утаанд шалгалт, хэмжилт хийх, утааг багасгах ажлыг судлан санал боловсруулах, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг нэгдүгээр хавсралтаар, ажлын хэсгийн удирдамжийг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.

2. Ажлын хэсгийн тайлан, үр дүнг 2019 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн дотор танилцуулахыг Ажлын хэсгийн ахлагч /Л.Халтар/-д даалгасугай.

3. Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод аудитын газар /М.Энхболд/-т үүрэг болгосугай.

САЙД

Б.ЭНХ-АМГАЛАН

081024

Зам, тээврийн хөгжлийн байсын 2019
оны 11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн 316
дугаар тушаалын нөддүгээр хавсралт

Автотээврийн хэрэгслээс ялгарах утаанд шалгалт, хэмжилт хийх
утааг багасгах ажлыг судлан санал боловсруулах,
дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий ажлын хэсэг

1118748063 4919487 0679517

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Л.Халтар

Зам, тээврийн хөгжлийн яамны Дэд
сайд

Нарийн бичгийн дарга:

П.Мөнхбат

Зам, тээврийн хөгжлийн яамны
Автотээврийн бодлогын хэрэгжилтийг
зохицуулах газрын мэргэжилтэн

Ажлын хэсгийн гишүүд:

Г.Гантулга

Зам, тээврийн хөгжлийн яамны
Автотээврийн бодлогын хэрэгжилтийг
зохицуулах газрын дарга

Э.Оюунтунгалаг

Зам, тээврийн хөгжлийн яамны
Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, дотоод
аудитын газрын Зам, тээврийн
хяналтын хэлтсийн ахлах мэргэжилтэн

Д.Даваабаяр

Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны
Хүнд үйлдвэр, газрын тосны
бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах
газрын ахлах мэргэжилтэн
/зөвшилцсөнөөр/

Н.Энхцогт

Ашигт малтмал, газрын тосны газрын
Газрын тосны бүтээгдэхүүний
хэлтсийн дарга
/зөвшилцсөнөөр/

Д.Булганмаа

Ашигт малтмал, газрын тосны газрын
Уул уурхай, газрын тосны төв
лабораторийн эрхлэгч
/зөвшилцсөнөөр/

Д.Мөнхжаргал

Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын
асуудал хариуцсан төслүүдийн
удирдагч /зөвшилцсөнөөр/

Ч.Сайханбаяр

Нийтийн тээврийн үйлчилгээний
газрын дарга
/зөвшилцсөнөөр/

Х.Энхням	Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газрын Агаарын чанарын хэлтсийн Тээвэр (авто, усан)-ийн хяналтын улсын байцаагч /зөвшилцсөнөөр/
Д.Дашдорж	Тээврийн цагдаагийн албаны Замын цагдаагийн газрын дарга, цагдаагийн хурандаа /зөвшилцсөнөөр/
Ч.Жаргалсайхан	Тээврийн цагдаагийн албаны Замын цагдаагийн газрын Техник, замын хяналтын хэлтсийн дарга цагдаагийн хурандаа /зөвшилцсөнөөр/
Б.Гүрсоронзон	"Автотээврийн үндэсний төв" ТӨҮГ-ын захирал
М.Эрдэнэдалай	"Автотээврийн үндэсний төв" ТӨҮГ-ын Техник технологийн хэлтсийн дарга
О.Алтангэрэл	Нийслэлийн агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын Хөдөлгөөнт эх үүсвэрийн хэмжилт хариуцсан ахлах мэргэжилтэн /зөвшилцсөнөөр/

---oOo---

Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2019 оны
11 дүгээр сарын 13-ны өдрийн 346 дугаар
тушаалын хоёрдугаар хэсэгт

АЖЛЫН ХЭСГИЙН УДИРДАМЖ

1. **Зорилго:** Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг бууруулах ажлын хүрээнд автотээврийн хэрэгслээс ялгарах хорт утааг багасгах ажлыг судлан санал боловсруулж, дүгнэлт гаргахад оршино.

2. **Хугацаа:** Ажлын хэсэг 2019 оны 11 дүгээр сарын ... -ны өдрөөс 2019 оны 11 дүгээр сарын ... -ны өдөр хүртэл ажиллана.

3. **Хамрах хүрээ:** Улаанбаатар хот дахь автотээврийн хэрэгслийн техникийн хяналтын үзлэгийн төв, нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ эрхлэгч болон хот дотор түгээлтийн үйлчилгээ эрхэлж буй аж ахуйн нэгж, байгууллага, шатахуун түгээх салбар.

4. **Оролцогч байгууллага:** Зам, тээврийн хөгжлийн яам, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар, Ашигт малтмал, газрын тосны газар, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Нийслэлийн Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар, Нийслэлийн Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газар, Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газар, Тээврийн цагдаагийн алба, "Автотээврийн үндэсний төв" ТӨҮГ болон бусад холбогдох байгууллагын улсын байцаагч нар.

5. Гүйцэтгэх ажил:

1. Зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс илүү бохирдуулагч бодис ялгаруулж байгаа нийтийн тээврийн автобус, дизель хөдөлгүүртэй ачааны автомашин болон түгээлтийн тээврийн хэрэгсэлд замын хөдөлгөөнд оролцохоос өмнө утааны хэмжилт хийх, замын хөдөлгөөнд оролцуулахгүй байх арга хэмжээг тодорхой үе шаттай хэрэгжүүлэх;
2. Дизель хөдөлгүүртэй автобус, ачааны автомашинд утааны шүүлтүүр суурилуулаагүй бол замын хөдөлгөөнд оролцуулахгүй байх талаар тодорхой үе шаттай авч хэрэгжүүлэх;
3. Улаанбаатар хотын автотээврийн хэрэгслийн техникийн хяналтын үзлэгийн төвүүдийн үйл ажиллагаатай танилцах болон холбогдох хууль тогтоомж, стандарт, журмын дагуу техникийн хяналтын үзлэг хийж буй байдалд санал, дүгнэлт гаргах;
4. Тээврийн хэрэгслээс ялгарч буй утааг бууруулах талаар нэмэлт тоног төхөөрөмж болон бусад төрлийн бүтээгдэхүүнийг турших, утааны хор уршиг, сөрөг үр дагаврын талаар хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр

сурталчлах, иргэдээс санал, мэдээллийг тогтмол хүлээн авах талаар арга хэмжээ зохион байгуулж ажиллах;

5. Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа явуулж буй шатахуун түгээх станцуудаар худалдаалж буй автобензин, дизель түлшний стандартын шаардлага хангаж буй байдалд хяналт шалгалт хийх;
6. Шинэ техник технологи нэвтрүүлэх замаар тээврийн хэрэгслийн хөдөлгүүрээс ялгарч буй хорт утааг бууруулах чиглэлээр бусад орны туршлагаас судлах, нэвтрүүлэх зэрэг болно.
6. **Тайлан:** Ажлын хэсгийн дүгнэлтийг Засгийн газарт танилцуулах.

---oOo---

**ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ТОГТООЛ**2020 оны 01 сарын 24 өдөрДугаар 20/01

Улаанбаатар хот

**Үндэсний хорооны ажлын төлөвлөгөөг
батлах тухай**

Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлийн 2017 оны 03-03 дугаар зөвлөмж, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны 2019 оны 19/04 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны ажиллах журам"-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийг үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. "Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөр"-ийн хүрээнд 2020 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг 1 дүгээр хавсралтаар баталсугай.

2. Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, 2020 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангаж, зохион байгуулж ажиллахыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны Нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга /Ч.Гантулга/-д даалгасугай.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
САЙД, ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ДАРГА

Н.ЦЭРЭНБАТ

Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны
2020 оны 1 сарын 24-ны /нийл өдрийн 20/ дугаар дүгээр тогтоолын хавсралт

Орчны бохирдлыг бууруулахад 2020 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

Анхны үйлдвэр Туснаар	Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний заалт	Д/д	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хүрэх үр дүн	Хугацаа/сар	Хариуцах хяналт/хяналт	Эх үүсвэр	Хөрөнгө /сар төгрөг	Нэмэлт тайлбар
4.2.4, т2.4.1	Гэр хорооллын айл өрхийг шөнийн тарифын хөнгөлөлтөд хамруулах	1	Гэр хорооллын айл өрхөд шөнийн цахилгааны үнийн урамшуулал олгох	Хоёр тарифт тоолууртай гэр хорооллын айл өрхөд шөнийн цахилгааны үнийн урамшуулал олгосон байна.	I-XII	ЭХЯ	УТ	12,140.0	ЗГ 2017 оны 199 дүгээр тогтоолын дагуу хөнгөлөлт үзүүлэх
4.2.7	Бага, дунд оёрын халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулахад дэмжлэг үзүүлэх	2	Халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулах	Халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулж хагдлыг бууруулсан байна.	II-X	ОБҮХ, НЗДТГ	УТ	2,150.0	2019 оны үлдэгдэл санхүүжилт
4.2.3, т2.3.1	Сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хангалтыг нэмэгдүүлэх	3	Аймгуудын халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулж, хягдлыг бууруулах	13 аймгийн халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулж, агаарт ялгарах хягдлын хэмжээ буурсан байна.	III-X	ОБҮХ, БОАЖЯ	УТ	3,000	13 аймгийн халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулах
4.2.11, 4.5.3, т5.3.1, 2.11.3	Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт агаарын бохирдлын хяналт, мониторинг явуулах	7	Хог хаягдал бууруулах, сайжруулсан шахмал түлшний хэрэглээнд хяналт тавих	Тавантөгрөг түлш компанийн зүүн бүсийн үйлдвэрийг байгуулахад дэмжлэг үзүүлж нөөц бүрдүүлсэн байна.	I-XII	ОБҮХ, ЭХЯ, НЗДТГ, Таван Төгрөг түлш ХХК	УТ	10,000.0 13,000.0	
4.2 т2.2.2	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд түүхий нүүрс дамжин өнгөрөөс сэржлэх арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх	6	Налайхын дулааны станц ТӨХК-руу технологийн түүхий нүүрсийг буулгах, ачих, тээвэрлэх арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх	Налайхын дулааны станц ТӨХК-руу технологийн түүхий нүүрсийг буулгах, ачих, тээвэрлэхэд гарах зардалд дэмжлэг үзүүлэх	I-XII	Налайхын ДЦС	УТ	180.0	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд түүхий нүүрсний ачилт, буулгалтын ажиллагаа хийж бүсээс гарахыг хориглосонтой холбоотой тээвэрлэлтэд дэмжлэг
4.1.8, т2.15.2	Төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдоогүй төрийн байгууллагын дулаан хангамжийг сэргээгдэх эрчим хүч болон бусад үр ашигтай технологийг ашиглан шийдэх	9	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн цэцэрлэг, сургууль, төрийн байгууллагын нам даралтын зуухыг эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан зуух, хийн зуух, дулааны насосоор солих	Нийслэлийн төвийн 6 дүүрэгт хяналтын багийг 6 сарын хугацаанд ажиллуулж, хууль тогтоомжийн зөрчил гарахаас сэргийлнэ.	I-XII	НЗДТГ	УТ, ОТ	6,500.0	
4.1.6, т1.6.4	Гэр хорооллын айл өрхийг цахилгаан халаагуураар халаах техникийн боломжийг бүрдүүлэх	10	Айл өрхийн цахилгаан хангамж техникийн боломж бүрдүүлэх	Түүхий нүүрсийг ахуйн хэрэгцээний зориулалтаар хот руу оруулах, сайжруулсан түлшийг бүсээс гаргах, зөрчил гарахаас сэргийлнэ.	I-XII	МХЕГ	УТ	907.9	
				Улаанбаатар хотын агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн цэцэрлэг, сургууль, өрхийн эмнэлэг, терийн байгууллагын 20 барилгын халаалтыг цахилгаан болон бусад дэвшилтэд технологийн халаалтаар шийдэж, бохирдлын эх үүсвэрийн тоог бууруулсан байна.	V-X	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	2,600.0	
				Газар чөлөөлөлт, дэд станцын барилга угсралтын ажил явагдаж, техникийн нөхцөл бүрдсэн байна.	I-III	ЭХЯ	УТ, ОТ	2,000.0	

4.2, т1.10.1, 2.9.1	Агаар, ус, хөрсний бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник, технологийг дэмжих, урамшуулах	11	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник, технологийг туршин нэвтрүүлэх	Агаар, орны бохирдлыг бууруулах байгальд эзлэгч дэвшилтэт техник, технологийг туршсан байна.	II-X	ОБЕУХ, БОАЖЯ	УТ	1,000.0	
		12	Орон нутагт хаягдал хувиар сав пресслэх төхөөрөмж суурилуулж хог хаягдлын зохистой менежментийг дэмжих	21 аймаг, дүүргийн хувиар савны хаягдлыг бууруулах, дахин боловсруулах боломжийг нэмэгдүүлсэн байна.	II-XII	БОАЖЯ, АЗДТГ	УТ	800.0	
		13	Агаар, ус, хөрсний бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник технологи, инновацийн судалгаа хийж, судалгаа шинжилгээг дэмжих	Орчны бохирдлын судалгаа, бууруулах шийдэл техник технологи, шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулсан байна.	III-XII	ОБЕУХ, БОАЖЯ	УТ	100.0	
		14	Эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгасан хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх туршилтын систем ажиллуулах	Эх үүсвэр дээр ангилан ялгасан хог хаягдлын систем нэвтэрсэн байна.	II-XII	ОБЕУХ, БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	500.0	
4.2.11, 2.11.3, т3.5.2	Хог хаягдлын ЗГ зохистой менежментийг нэвтрүүлэх, хог хаягдлыг дахин боловсруулж эдийн засгийн эргэлтэд оруулахыг дэмжих	15	Аюултай хог хаягдлын хадгалах, агуулахын жишиг зураг, төсөв боловсруулж батлуулах; Стандартын шаардлага хангасан аюултай хог хаягдлын агуулахыг аймгуудад байгуулах	Орчны бохирдуулахгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлж, хаягдлын дахин боловсруулалтыг дэмжсэн байна.	II-X	ОБЕУХ, БОАЖЯ	УТ	2,000.0	
4.2.17, т2.17.2	Ногоон эзлэйн үйл ажиллагааны хүрээнд агаар, орчны бохирдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй ногоон төсөл, санаачилгыг дэмжих	16	Хаягдал дугуй, боловсруулах боломжтой бусад хаягдлыг худалдан авах, дахин боловсруулах төслийг дэмжих	Хаягдал дугуй зэрэг хаягдлыг шатаахгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлж, дахин боловсруулалтыг дэмжиж эдийн засгийн эргэлтэд оруулсан байна.	II-X	ОБЕУХ, БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	600.0	
		17	Ногоон эзлэйн бүтээгдэхүүн бий болгоход дэмжлэг үзүүлж, эзлэйн хүүгийн зардлыг хөнгөлөх татаас олгох	Цахилгаан халаагуур, дулаалгын материал, эко ариунцарийн байгууламж, стандартын шаардлага хангасан зуух зэрэг бараа бүтээгдэхүүн худалдан авах хөнгөлөлттэй эзлэйн бүтээгдэхүүний хэрэглээг дэмжсэн байна.	I-XII	БОАЖЯ, банкууд	УТ	1,000.0	
		18	Олон нийт рүү чиглэсэн мэдээлэл, сургалт сурталчилгаа явуулах, мэдээллийн төв ажиллуулах	Олон нийтийн мэдлэг, мэдээлэл, хандлага, оролцоо сайжирсан байна.	I-XII	ОБЕУХ, БОАЖЯ	УТ, ОТ	500.0	
4.5.1, т5.1.1, 5.2.1, 2.16.1	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах чиглэлээр олон нийт рүү чиглэсэн мэдээлэл, сургалт сурталчилгаа	19	Гарын авлага, сурталчилгааны болон холбогдох материал хэвлүүлэх	Сургалт сурталчилгаа, тараах материал, хяналтын хуудас, падан зэргийг хэвлэж ашигласан байна.	I-XII	ОБЕУХ, БОАЖЯ	УТ	250.0	
		20	Хог хаягдлын менежментийг сайжруулах үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулж, Хогийн цэвэрхэн Монгол аяныг өрнүүлэх	Хогийн цэвэрхэн Монгол аяны хүрээнд сайн туршлагыг түгээх, цэвэрлэх, сургалт, сурталчилгаа явуулах зэрэг арга хэмжээг улсын хэмжээнд зохион байгуулж, хог хаягдлыг бууруулсан байна.	I-XII	БОАЖЯ, АНЗДТГ	УТ	2,000.0	
4.5.9, т5.9.1	Томоохон хотууд, аймгийн төв сууринг РМ10, РМ2.5 тоосонцор хэмжих автомат, анализатор багажаар тоноглох, хяналт-шинжилгээний сулжээг бэхжүүлэх, туршилт судалгаа хийх	21	Улаанбаатар хотод агаарын бохирдлыг хянах 2 иж бүрэн автомат ажиллагаатай станцыг байгуулах, хяналт-шинжилгээний сулжээг бэхжүүлж 3 харуулын байр, 4 аймгийг РМ10/РМ2.5 тоосонцор хэмжих автомат багаж, бусад шаардлагаатай багажаар тоноглох	Агаар, орчны чанарын хяналт шинжилгээний сулжээний нэгдмэл, тасралтгүй ажиллагаа хангагдана.	III-XII	ОБЕУХ, БОАЖЯ, ЦУОШГ	УТ	1,900.0	2 автомат харуул, 3 харуулын байр, 4 РМ10/РМ2.5 тоосонцор хэмжигч, бусад шаардлагаатай тоног төхөөрөмж авч суурилуулсан байна

4.4.3 5.4.2	Аймгуудын орчны бохирдлыг бууруулахад дэмжлэг үзүүлэх	22	Аймгийн төвүүдийн хог хаягдлыг бууруулах арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх	Аймгийн төвүүдийн хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, хог хаягдлын менежмент боловсронгуй болсон байна.	II-XII	АЗДТГ	УТ, ОТ	1,050.0	21 аймгийн хог хаягдлыг бууруулахад дэмжлэг
4.5.10, т5.10.1	Бохирдлын эх үүсвэрийн цахим мэдээллийн технологийг хөгжүүлэх	24	Зарим аймгийн төвүүдийн агаарын бохирдлыг бууруулах арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх	Гагарзүйн мэдээллийн системд суурилсан бохирдлын суурин эх үүсвэрийн бүртгэл мэдээллийн цахим сан бүрдсэн байна.	II-XII	АЗДТГ	УТ, ОТ	2,350.0	
4.3.4, т3.3.3	Нийтийн тээврийн автобуснаас ялгарах утаа, тортгийг бууруулах арга хэмжээ авах	25	Нийтийн тээврийн автобусны утааг багасгах арга хэмжээ авах	Автобусанд утаа багасгагч авч суурилуулах, шатахууны нэмэлт бүтээгдэхүүн туршсан байна.	I-IV	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	130.0	
		26	Гэр хорооллын нүхэн жорлонг шинэчлэх	Гэр хорооллын нүхэн жорлон стандартын дагуу шинэчлэгдсэн байна.	II-X	БОАЖЯ, НЗДТГ	УТ	350	
4.1.10 т1.10.1	Гэр хорооллын айл өрхүүдийн нүхэн жорлонг шинэчлэх, хөрсөнд учруулж буй бохирдлыг бууруулах	27	Гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламж, цэвэрлэх байгууламжийн лаг хаягдлыг байгальд халгүй аргаар шатааж устгах туршилтын төсөл хэрэгжүүлэх	Зориулалтын тоног төхөөрөмж нийлүүлэгдэж, хаягдлыг хал багатай аргаар устгах хөрс хамгааллын жишиг туршилтын төсөл хэрэгжсэн байна.	I-X	ОББҮХ, БОАЖЯ	УТ	2,500.0	
		28	Төв цэвэрлэх байгууламжаас гарсан хаягдал усыг биотехнологийн аргаар цэвэрлэх	Төв цэвэрлэх байгууламжаас гарсан хаягдал усыг хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх хаягдал усны стандартад нийцүүлсэн байна	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ	УТ	2,433.2	
	Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны үйл ажиллагааны зардал	29	Үндэсний хороо, Ажлын албаны өдөр тутмын үйл ажиллагааг хангах	Үндэсний хороо, Ажлын албаны тасралтгүй ажиллагаа хангагдана.	I-XII	ОББҮХ	УТ	380.0	
НИЙТ								75,221.1	

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРОО

**НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН
ЗАХИРАМЖ**2020 оны 03 сарын 10 өдөрДугаар Б/47

Улаанбаатар хот

Ц.Цолмонг түр орлон гүйцэтгэгчээр
томилох тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2, Төрийн албаны тухай хуулийн 43 дугаар зүйлийн 43.3.2, 43.4, 2019 оны Засгийн газрын "Төрийн албан хаагчийн албан тушаалын цалингийн сүлжээ, хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай" 472, "Журам батлах тухай" 9 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

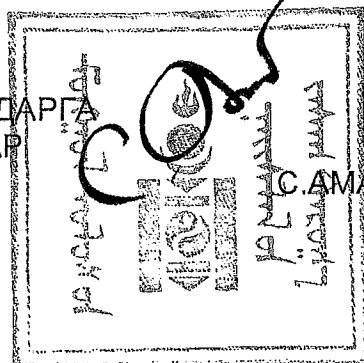
1.Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын Бодлогын хэрэгжилтийн хэлтсийн дарга Цогбадрахын Цолмонг Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгчээр 2020 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрөөс томилсугай.

2.Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын даргын ажлыг хүлээлцүүлэх ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг хавсралт ёсоор баталсугай.

3.Ц.Цолмонд албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэсний цалин, урамшууллыг холбогдох журмын дагуу тооцож олгохыг нийслэлийн Нийтлэг үйлчилгээний газрын агентлаг хариуцсан Ахлах нягтлан бодогч Б.Байгалмаад зөвшөөрсүгэй.

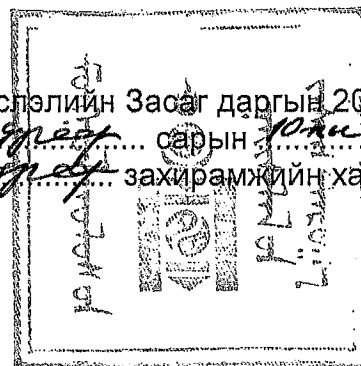
4.Энэхүү захирамж гарсантай холбогдуулан Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 09 дүгээр сарын 04-ний өдрийн "Х.Галымбекийг түр орлон гүйцэтгэгчээр томилох тухай" Б/155 дугаар захирамжийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР
ХОТЫН ЗАХИРАГЧ

С.АМАРСАЙХАН

Нийслэлийн Засаг даргын 2020 оны
03 дугаар сарын 10-ны өдрийн
Б/477/ДЗ захирамжийн хавсралт

АЖИЛ ХҮЛЭЭЛЦҮҮЛЭХ АЖЛЫН
ХЭСГИЙН БҮРЭЛДЭХҮҮН

Ажлын хэсгийн ахлагч:

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын
Хууль, эрх зүйн хэлтсийн дарга
А.Даваажаргал

Гишүүд:

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын
Төрийн захиргааны удирдлагын хэлтсийн
Хүний нөөцийн удирдлагын тасгийн дарга
Ц.Уртнасан

Нийслэлийн Архивын газрын орлогч дарга
З.Алтанцэцэг

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын
Санхүү, төрийн сангийн хэлтсийн
мэргэжилтэн Б.Төгслхам

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын
Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтсийн
мэргэжилтэн Г.Мөнхнаран

Нарийн бичгийн дарга:

Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын
Төрийн захиргааны удирдлагын хэлтсийн
Хүний нөөцийн удирдлагын тасгийн
мэргэжилтэн Н.Батбаяр

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2020 оны 5 дугаар сарын 27-ны өдөр

Улаанбаатар хот

Дугаар 189

ТОГТООЛД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

Агаарын тухай хуулийн 16.1.5-д заасныг үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

“Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай” Засгийн газрын 2018 оны 2 дугаар сарын 28-ны өдрийн 62 дугаар тогтоолын 2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

У.ХҮРЭЛСҮХ

Байгаль орчин, аялал

жуулчлалын сайд

Н.ЦЭРЭНБАТ

**ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ТОГТООЛ****2020** оны **09** сарын **04** өдөрДугаар **20/03**

Улаанбаатар хот

**Үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн шинэчлэх
тухай**

Монгол Улсын Засгийн газрын бүрэлдэхүүний тухай хууль, Монгол Улсын Засгийн газрын 2019 оны 100 дугаар тогтоол, Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны 2019 оны 19/04 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны ажиллах журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийг үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны бүрэлдэхүүнийг хавсралтаар шинэчлэн байгуулсугай.
2. Тогтоолын хэрэгжилтийг хангаж ажиллахыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга /Л.Эрдэнэбулган/-д үүрэг болгосугай.
3. Энэхүү тогтоол гарсантай холбогдуулан Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны 2018 оны 18/04 дүгээр тогтоолын “Үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн” гэсэн 3 дугаар хавсралтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
САЙД, ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ДАРГА

Д.САРАНГЭРЭЛ

Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны
2020 оны 9 дугаар сарын 1-ны өдрийн
20/03 дугаар тогтоолын 1 хавсралт

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ БҮРЭЛДЭХҮҮН

Дарга: Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд
Гишүүд: Ерөнхийлөгчийн Байгаль орчин, хөдөө аж ахуйн хөгжлийн бодлогын зөвлөх
Ерөнхий сайдын Орчны бохирдол, нийгмийн асуудал хариуцсан зөвлөх
Шадар сайдын ахлах зөвлөх
Улсын Их Хурлын Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны ажлын албаны ахлах зөвлөх
Барилга, хот байгуулалтын дэд сайд
Батлан хамгаалах дэд сайд
Боловсрол, шинжлэх ухааны дэд сайд
Гадаад харилцааны дэд сайд
Зам, тээврийн хөгжлийн дэд сайд
Сангийн дэд сайд
Соёлын дэд сайд
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн дэд сайд
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын дэд сайд
Хууль зүй, дотоод хэргийн дэд сайд
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн дэд сайд
Эрүүл мэндийн дэд сайд
Эрчим хүчний дэд сайд
Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч
Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч
БОАЖЯ-ны Хүрээлэн буй орчин, байгалийн нөөцийн удирдлагын газрын дарга
Цагдаагийн Ерөнхий газрын дарга
Мэргэжлийн хяналтын Ерөнхий газрын дарга
Онцгой байдлын Ерөнхий газрын дарга
Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газрын дарга
Нийслэлийн Агаарын бохирдолтой тэмцэх газрын дарга
“Монголын байгаль орчны иргэний зөвлөл” ТББ-ын тэргүүн
“Утааны эсрэг ээж аавууд” ТББ-ын тэргүүн
“Брийт Монголиа” ТББ-ын тэргүүн
НҮБ-ийн хүүхдийн сангийн суурин төлөөлөгч /ажиглагч статустайгаар/
Нарийн бичгийн Ажлын албаны дарга
дарга:

МОНГОЛ УЛС ШАДАР САЙДЫН ТУШААЛ

20 20 оны 10 дугаар
сарын 08 -ны өдөр

Дугаар 123

Улаанбаатар
хот

Усан халаалтын болон уурын зуухыг дэвшилтэт
технологид шилжүүлэх тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Засгийн газрын 2018 оны 62 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрт технологийн зориулалтаар уур үйлдвэрлэн үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгж, байгууллагуудын уурын зуухыг 2021 оны 5 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн, II, III, IV дүгээр цахилгаан станц болон Амгалан, Сэлбэ дэд төвийн дулааны станцаас бусад эрчим хүчний тусгай зөвшөөрөлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын усан халаалтын зуухыг 2022 оны 5 дугаар сарын 15-ны өдрөөс эхлэн тус тус түүхий нүүрс болон хагас боловсруулсан нүүрс түлэхийг хориглосугай.

2. Эрчим хүчний тусгай зөвшөөрөлтэй иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын усан халаалтын зуухыг татан буулгаж, төвийн дулаанд холбох, цахилгаан болон хийн түлшний халаалтад шилжүүлэх ажлыг 2022 оны 9 дүгээр сарын 1-ний өдрийн дотор зохион байгуулахыг Сангийн сайд /Ч.Хүрэлбаатар/, Эрчим хүчний сайд /Н.Тавинбэх/, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч /Ж.Батбаясгалан/ нарт тус тус даалгасугай.

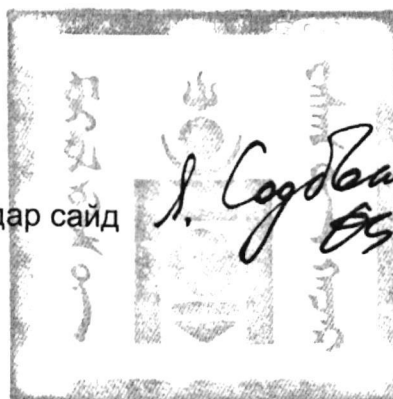
3. Улаанбаатар хотын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй усан халаалтын болон уурын зуухны хаяг, байршил, зуухны марк нэр төрөл, тоо, зарцуулах түлшний хэмжээ, утааны шүүлтүүртэй эсэх талаарх мэдээлэл агуулсан дэлгэрэнгүй бүртгэл мэдээллээр Мэргэжлийн хяналтын болон Цагдаагийн байгууллагыг хангаж ажиллахыг Улаанбаатар хотын Ерөнхий менежер бөгөөд Захирагчийн ажлын алба /Т.Гантөмөр/-нд үүрэг болгосугай.

4. Баянзүрх дүүргийн 10, 12, 19 дүгээр хорооны нутаг дэвсгэр дэх түүхий нүүрсээр ажиллах 67 халаалтын зуухны үйл ажиллагааг зогсоож, төвлөрсөн дулааны шугамд холбох ажлын хүрээнд хэрэгжиж буй Цагдаагийн академийн өргөн чөлөөнөөс Гачууртын гудамж хүртэл дулааны шугам барих ажлын зөрүү төлбөр, Газарчин дээд сургууль орчмын ус дулаан дамжуулах төв, инженерийн

шугам сүлжээний хүчин чадлыг өргөтгөх болон Хан-Уул дүүргийн 4 дүгээр хороо, 60, 118 дугаар сургууль, 73 дугаар цэцэрлэгийг төвлөрсөн дулаан хангамжид холбох зэрэг шаардлагатай хөрөнгийг Орчны бохирдол бууруулах Үндэсний хорооноос гаргаж санхүүжүүлэхийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд /Д.Сарангэрэл/, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагч /Ж.Батбаясгалан/ нарт үүрэг болгосугай.

5. Энэхүү тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар /Т.Гантулга/, Цагдаагийн ерөнхий газар /Ж.Болд/, нэгдсэн удирдлагаар ханган ажиллахыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны дарга /Д.Сарангэрэл/, Нийслэлийн Засаг дарга /Ж.Батбаясгалан/ нарт тус тус хариуцуулсугай.

Монгол Улсын Шадар сайд

Я.СОДБААТАР

**БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН САЙД,
НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА БӨГӨӨД УЛААНБААТАР ХОТЫН
ЗАХИРАГЧИЙН ХАМТАРСАН
ТУШААЛ, ЗАХИРАМЖ**

2020 оны 10 дугаар сарын 12

№ А/604, А/1112

Улаанбаатар хот

Агаарын чанарыг сайжруулах бүс,
бүсэд мөрдөх журмыг шинэчлэн батлах тухай

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2 дахь хэсэг, Агаарын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.2, 15.3 дахь хэсэг, Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 62, 2020 оны 189 дүгээр тогтоолыг тус тус үндэслэн ТУШААН, ЗАХИРАМЖЛАХ нь:

1. Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг 1 дүгээр, бүсэд мөрдөх журмыг 2 дугаар хавсралт ёсоор тус тус шинэчлэн баталсугай.

2. Энэхүү тушаал, захирамжийн хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар /Т.Гантулга/, Цагдаагийн ерөнхий газар /Ж.Болд/, нэгдсэн удирдлагаар ханган ажиллахыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны Ажлын алба /Л.Эрдэнэбулган/, Нийслэлийн Агаар, орчны бохирдлын асуудал хариуцсан төслүүдийн удирдагч, Засаг даргын орлогч /Д.Мөнхжаргал/-д тус тус үүрэг болгосугай.

3. Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг шинэчлэн тогтоосон талаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр олон нийтэд зарлан мэдээлэхийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны Хэвлэл мэдээллийн алба /Т.Амаржаргал/-нд, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын Хэвлэл мэдээлэл, олон нийттэй харилцах хэлтэс /М.Батбаатар/-т, дүүргүүдийн Засаг дарга нарт тус тус даалгасугай.

4. Энэхүү хамтарсан тушаал, захирамж гарсантай холбогдуулан "Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийг шинэчлэн тогтоох тухай" Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2019 оны 08 дугаар сарын 14-ний өдрийн А/433-А/820 дугаар хамтарсан тушаал, захирамжийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
САЙД

Д.САРАНГЭРЭЛ

НИЙСЛЭЛИЙН ЗАСАГ ДАРГА
БӨГӨӨД УЛААНБААТАР ХОТЫН
ЗАХИРАГЧИЙН ҮҮРЭГ ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Ж.БАТБАЯСГАЛАН

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын
сайд, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд
Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2020
оны 10 дугаар сарын 12-ны өдрийн
дугаар хамтарсан тушаал, захирамжийн
1 дүгээр хавсралт

НИЙСЛЭЛИЙН АГААРЫН ЧАНАРЫГ САЙЖРУУЛАХ БҮС

/2020-2021/

Дүүрэг	1 дүгээр бүс /Хороо/	2 дугаар бүс /Хороо/	3 дугаар бүс /Хороо/	4 дүгээр бүс /Хороо/
Сонгинохайрхан	1, 2, 3, 4, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 32, 33, 34, 35, 36, 39, 40, 41, 42, 43	5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 23, 28, 30, 31		12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 29, 37, 38
Баянзүрх	4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 22, 23, 24, 28	2, 21, 25, 27		1, 3, 6, 7, 15, 18, 26
Чингэлтэй	17, 18, 19	7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16		1, 2, 3, 4, 5, 6
Сүхбаатар	9, 17, 18, 19, 20	11, 12, 13, 14, 15, 16		1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10
Баянгол	11, 20	9, 10, 21, 22, 23	16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19
Хан-Уул	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 21			1, 2, 3, 15, 17, 18, 19, 20
Хороодын тоо	62	36	1	55
Өрхийн тоо	171482	87790	1637	131559
Тайлбар	Сайжруулсан хатуу түлш хэрэглэнэ.	Цахилгаан болон бусад эх үүсвэрээр үе шаттайгаар холбох бүс		Бүх төрлийн хатуу түлш хэрэглэхийг хориглох бүс

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд,
Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд
Улаанбаатар хотын Захирагчийн 2020 оны
10 дугаар сарын 20-ны өдрийн 100/А/112
дугаар хамтарсан тушаал, захирамжийн
2 дугаар хавсралт

НИЙСЛЭЛИЙН АГААРЫН ЧАНАРЫГ САЙЖРУУЛАХ БҮСЭД МӨРДӨХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Агаарын тухай хуулийг хэрэгжүүлэх, Монгол Улсын Засгийн газрын "Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" тогтоол, шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангах зорилгоор шинэчлэн тогтоосон нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүс /цаашид "бүс" гэх/-д мөрдөх дэглэм, түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох, түүхий нүүрс тээвэрлэх, ашиглах зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох, журмын хэрэгжилтэд хяналт тавих төрийн холбогдох байгууллага, иргэн, аж ахуйн нэгж, орон тооны бус ажилтны эрх, үүрэгтэй холбогдсон харилцааг энэхүү журмаар зохицуулна.

1.2. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд дараах стандартын шаардлага хангасан түлш, зуух, эрчим хүчний эх үүсвэр хэрэглэнэ. Үүнд:

- 1.2.1. "Ахуйн хэрэглээний зуухны техникийн ерөнхий шаардлага" MNS5216:2016 стандартыг хангасан халаалтын зуух;
- 1.2.2. "4.2 МВт хүчин чадалтай ус халаах зуухны техникийн шаардлага" MNS5043:2016 стандартыг хангасан халаалтын зуух;
- 1.2.3. Сайжруулсан хатуу түлшний техникийн шаардлага" MNS5679:2019 стандартыг хангасан сайжруулсан түлш;
- 1.2.4. "Шингэрүүлсэн нефтийн хий, ахуйн хэрэглээний түлшний техникийн шаардлага" MNS 5083:2001 стандартыг хангасан түлш;
- 1.2.5. Нар, салхи, газрын гүний дулааныг ашиглан цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэх сэргээгдэх эрчим хүчний үүсвэр;
- 1.2.6. Стандартын шаардлага хангасан, эрчим хүчний хэмнэлттэй, байгаль орчинд ээлтэй тоног төхөөрөмж;
- 1.2.7. "Нүүрс нүүрсэн бүтээгдэхүүний ангилал" MNS 6457:2014 стандартын 4.6-д заасан баяжуулсан нүүрс.

Хоёр. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага, орон тооны бус ажилтны эрх, үүрэг

2.1. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд орших иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага Агаарын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

- 2.1.1. Сайжруулсан хатуу түлш худалдан авахдаа түлш үйлдвэрлэгч байгууллагаас олгосон хяналтын картыг ашиглах;
- 2.1.2. Мэргэжлийн хяналтын болон цагдаагийн байгууллагын эрх бүхий албан хаагч, орон тооны бус ажилтны тавьсан хууль ёсны шаардлагыг биелүүлэх;
- 2.1.3. Сайжруулсан хатуу түлшний шаталтаас үүссэн үнсийг ахуйн хог хаягдлаас тусгайлан ангилж, битүүмжлэлтэй саванд хадгалж, зөөвөрлүүлэх;

2.1.4. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд хяналт тавьж, илэрсэн зөрчлийн талаар харьяалах дүүрэг, хорооны Засаг дарга, эрх бүхий улсын байцаагчид мэдээлэх;

2.1.5. Гадаад орчны болон орон байрны доторх агаарын бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх, эрүүл мэндээ хамгаалах, зуух, яндангийн цэвэрлэгээ, засвар үйлчилгээг тогтмол хийх;

2.1.6. Агаарын бохирдлыг бууруулах чиглэлээр зохион байгуулж байгаа аян, сургалт, сурталчилгаанд идэвхтэй оролцох;

2.1.7. Агаар хамгаалах талаар төрийн захиргааны төв байгууллага, нутгийн захиргааны байгууллагаас мэргэжил арга зүйн туслалцаа, зөвлөгөө авах;

2.1.8. Хуульд заасан бусад эрх, үүрэг.

2.2. Төрийн байгууллага холбогдох хууль тогтоомжид зааснаас гадна дараах эрх, үүргийг хэрэгжүүлнэ:

2.2.1. Сайжруулсан хатуу түлш үйлдвэрлэлийн үндсэн түүхий эдийг тээвэрлэх, агаарын чанарыг сайжруулах бүсээр түүхий нүүрс тээвэрлэн дамжин өнгөрүүлэх асуудлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо шийдвэрлэх;

2.2.2. Сайжруулсан хатуу түлшийг дундын агуулах, борлуулалтын цэгүүд рүү түгээх, тээвэрлэх, борлуулалтын урамшуулал олгох, түүнд шаардагдах хөрөнгийг нийслэлийн жил бүрийн төсөвт тусган ажиллахыг Нийслэлийн Засаг дарга хариуцан зохион байгуулах;

2.2.3. Сайжруулсан хатуу түлшний борлуулалтын урамшуулал олгох асуудлыг Засгийн газрын шийдвэрийн дагуу, энэхүү журмыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр идэвх санаачилга үр дүн гаргаж ажилласан орон тооны бус ажилтны урамшуулал олгох асуудлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны шийдвэрийн дагуу тус тус Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар зохион байгуулах;

2.2.4. Энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах үүрэг бүхий орон тооны бус ажилтантай дүүрэг, хорооны Засаг дарга гэрээ байгуулж ажиллах;

2.2.5. Хяналтын картыг үйлдвэрлэх, түгээх, нөхөн олгох, хүчингүй болгох, картаар борлуулалт хийх хэмжээ, борлуулалтын давтамжийн хугацаа зэргийг түлш үйлдвэрлэгч хариуцан зохион байгуулах;

2.2.6. Энэхүү журмын 3.1.1-д заасан үйл ажиллагааг зохион байгуулахад шаардлагатай маягыг батлах, хэвлүүлэх асуудлыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо хэлэлцэн шийдвэрлэх;

2.2.7. Хуульд заасан бусад эрх, үүрэг.

2.3. Орон тооны бус ажилтны эрх, үүрэг:

2.3.1. Төрийн захиргааны төв байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллага, эрх бүхий улсын байцаагч, цагдаагийн байгууллагын эрх бүхий албан хаагч нарын шаардсан судалгааг цаг тухайд нь гаргаж өгөх;

2.3.2. Төрийн захиргааны төв байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах болон захиргааны байгууллагаас хийж хэрэгжүүлж байгаа ажлыг иргэд, олон нийтэд сурталчлан таниулж, татан оролцуулах;

2.3.3. Гэр хорооллын айл өрх бүрд сайжруулсан түлшний борлуулалтын цэгийн байршил, хяналтын картыг ашиглах заавар, орон байрны доторх агаарын бохирдлоос өөрийн эрүүл мэндийг хэрхэн хамгаалах, гэрийн дулаан алдагдлыг хэрхэн багасгах, сайжруулсан түлшний зөв галлагаа, яндангаа хэрхэн зөв хөөлөх, ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний талаар иргэдэд мэдээлэл өгөх;

2.3.4. Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд түүхий нүүрс тээвэрлэсэн, хэрэглэсэн, шатаасан, худалдсан, агаар бохирдуулсан зэрэг зөрчил гаргасан

- аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэний талаар мэдээллийг Мэргэжлийн хяналт болон Цагдаагийн байгууллагад мэдэгдэх;
- 2.3.5.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад холбогдох хууль, эрх зүйн актын хэрэгжилтийг хангуулах үүднээс шаардлага тавих;
- 2.3.6.Энэхүү журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьсан ажлын гүйцэтгэлийн үр дүнгээр урамшуулал авах;
- 2.3.7.Хуульд заасан бусад эрх, үүрэг.

Гурав. Нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох

3.1.Дараах эрх бүхий байгууллага зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох асуудлыг зохион байгуулна:

- 3.1.1.Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй болон энэхүү журмын 1.2.7-д заасан баяжуулсан нүүрс хэрэглэх хуулийн этгээдэд эрчим хүчний хэрэглээг нормативийн дагуу тооцож, нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох асуудлыг Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын албанаас зохион байгуулах;
- 3.1.2.Энэхүү журмын 3.1.1-д заасан зөвшөөрөл олгох асуудлыг ажлын 5 хоногт багтаан шийдвэрлэх;
- 3.1.3.Энэхүү журмын 4 дүгээр зүйлд заасан хориглох үйл ажиллагаа явуулсан нь эрх бүхий байгууллагын хяналт, шалгалтаар илэрсэн тохиолдолд нүүрс тээвэрлэх, ашиглах зөвшөөрлийг хүчингүй болгох.

3.2.Нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл хүсэхдээ дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

- 3.2.1.Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй этгээд эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээний хуулбар, түүхий нүүрс худалдан авах гэрээ;
- 3.2.2.Тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ;
- 3.2.3.Энэхүү журмын 1.2.7-д заасан баяжуулсан нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрөл хүсэхдээ Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын алба болон нүүрс тээвэрлэгч байгууллагатай хийх гурвалсан гэрээний хавсралтад дурьдсан бүрдүүлэх материал.

3.3.Нүүрс тээвэрлэх зөвшөөрлийн бичигт дараах мэдээллийг тусгана.

- 3.3.1. Эрхийн бичгийн хүчинтэй хугацаа;
- 3.3.2. Тээвэрлэх хэмжээ, тонн;
- 3.3.3. Тээврийн хэрэгслийн марк, улсын дугаар, зориулалт, даац;
- 3.3.4. Тээвэрлэлтийн маршрут;
- 3.3.5. Уурхайн нэр;
- 3.3.6. Олборлогч аж ахуйн нэгжийн нэр, талбайн байршил;
- 3.3.7. Буулгах байршлын мэдээлэл;
- 3.3.8. Эрхийн бичиг олгосон байгууллагын мэдээлэл, огноо;
- 3.3.9. Замын хяналтын постын баталгаажуулалтын хэсэг;

Дөрөв. Хориглох үйл ажиллагаа

4.1.Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд Агаарын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлд зааснаас гадна дараах үйл ажиллагааг хориглоно. Үүнд:

- 4.1.1.Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлгүй аливаа этгээд түүхий нүүрс тээвэрлэх, хэрэглэх, худалдах;
- 4.1.2.Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий иргэн, хуулийн этгээд өөрийн хэрэгцээнд бэлтгэсэн түүхий нүүрсийг бусдад дамжуулах, худалдах;

4.1.3.Эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр түүхий нүүрсийг агаарын чанарыг сайжруулах бүсээр дамжин өнгөрүүлэх, тээвэрлэх, хэрэглэх, худалдах;

4.1.4.Энэхүү журмын 1.2.7-д заасан баяжуулсан нүүрсийг зөвхөн уур үйлдвэрлэх зөвшөөрөл бүхий зуухнаас бусад зууханд хэрэглэх, уур үйлдвэрлэхээс бусад зориулалтаар ашиглах, дамжуулах, худалдах;

Тав. Хяналт тавих

5.1.Бүх шатны Засаг дарга, эрх бүхий улсын байцаагч, Мэргэжлийн хяналт, Цагдаагийн байгууллагын албан хаагч, орон тооны бус ажилтан дараах хяналтыг тавина. Үүнд:

5.1.1.Агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд стандартад нийцсэн ахуйн хэрэглээний зуух, бага чадлын дулаан үүсгүүр, сайжруулсан хатуу түлш хэрэглэгдэж байгаа эсэх;

5.1.2.Зөвшөөрөлгүй түүхий нүүрс хэрэглэх, хадгалах, худалдах, тээвэрлэх, нэвтрүүлж байгаа эсэх;

5.1.3.Сайжруулсан хатуу түлшний борлуулалтын үнэ, хүргэлт, түгээлт, сайжруулсан түлш болон түүхий эдийн нөөц бүрдүүлэлт, түлш борлуулах үйл ажиллагааны зохих хуваарь, төлөвлөгөөний дагуу явагдаж байгаа эсэх;

5.1.4.Агаарын тухай хуулийн 16-р зүйлд заасан эд зүйлс шатааж байгаа эсэх;

5.1.5.Улс, нийслэлийн төсөв болон олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллагын зүгээс зохих хөнгөлөлттэй үнээр эсвэл үнэ төлбөргүй олгосон цахилгаан халаагуур, гэрийн дулаалга, хийн халаагуур, сайжруулсан зуух хэрэглэж буй айл өрхийг тухайн авсан бараа бүтээгдэхүүнээ хэрэглэж байгаа эсэх;

5.1.6.Эрчим хүч үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд болон бусад аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэн түүхий нүүрс нэвтрүүлэх, шатаах, бусдад дамжуулах тээвэрлэх худалдаалж байгаа эсэх;

5.1.7.Сайжруулсан хатуу түлшний борлуулалтыг түлш үйлдвэрлэгч хуулийн этгээдээс олгосон хяналтын картыг үндэслэн хийж байгаа эсэх.

Зургаа. Тайлан мэдээ

6.1.Энэхүү журмын хэрэгжилтийг хангаж ажиллах үүрэг бүхий дор дурдсан байгууллагууд хийж хэрэгжүүлсэн ажлын тайлан, мэдээг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газарт хүргүүлнэ.

6.1.1.Журмын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах эрх бүхий байгууллага хяналт, шалгалтын чиглэлээр хэрэгжүүлсэн ажлын тайланг сар тутам;

6.1.2.Энэхүү журмын 3.1.1-д заасан зөвшөөрөлтэй иргэн, хуулийн этгээдийн тээвэрлэсэн, нөөцөлсөн, хэрэглэсэн нүүрсний мэдээллийг Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын алба нэгтгэж сар тутам;

6.1.3.Сайжруулсан түлшний түүхий эдийн нийлүүлэлт, нөөцлөлт, үйлдвэрлэл болон түгээлт, борлуулалттай холбоотой мэдээллийг түлш үйлдвэрлэх эрх бүхий хуулийн этгээд 14 хоног тутам;

6.1.4.Сайжруулсан түлшний тээвэрлэлт, хэрэглээний талаарх мэдээллийг орон тооны бус ажилтнууд тухай бүр.

6.2.Энэхүү журмын хэрэгжилтийг тайлагнах үүрэг бүхий байгууллага, ажилтны ирүүлэх мэдээллийн хуудасны загварыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны дарга батална.

Долоо. Хүлээх хариуцлага

7.1.Энэхүү журмыг зөрчсөн иргэн, хуулийн этгээдэд Зөрчлийн тухай болон Эрүүгийн тухай хууль (Байгаль хамгаалах журмын эсрэг гэмт хэрэг), төрийн албан хаагчид Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага ногдуулна.

-o0o-

**ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ТОГТООЛ**2021 оны 01 сарын 19 өдөрДугаар 21/04

Улаанбаатар хот

**Үндэсний хорооны 2021 онд хэрэгжүүлэх
ажлын төлөвлөгөөг батлах тухай**

Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны 2019 оны 19/04 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны ажиллах журам”-ын 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийг үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Орчны бохирдлыг бууруулахад 2021 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг хавсралтаар баталсугай.
2. Тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж, 2021 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулан ажиллахыг Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны нарийн бичгийн дарга бөгөөд Ажлын албаны дарга /Б.Алтанзул/-д даалгасугай.

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
САЙД, ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ
ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ ДАРГА

Д.САРАНГЭРЭЛ

Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны
2021 оны 1 дүгээр сарын 19-ны өдрийн
21/04 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХАД 2021 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Д/Д	АОББУХ-ийн арга хэмжээний дугаар	Үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний дугаар, түүний заалт, МУ-ын ЗГ-ын шийдвэр	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хүрэх үр дүн	Хугацаа/сар	Хариуцах /хамтрах газар	Төсөв, /сая төгрөг/
1	4.2.4	Гэр хорооллын 2 тарифт тоолууртай айл өрхийн шөнө хэрэглэсэн цахилгаан эрчим хүчний үнийг 50-100 хувь хөнгөлөх	- Төлөвлөгөөний 2.4.1. Улаанбаатар хотын гэр хорооллын айл өрхийн шөнийн цахилгаан эрчим хүчийг хөнгөлөх; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. - Засгийн газрын 2017 оны 199, 2020 оны 115 дугаар тогтоол, - Эрчим хүчний Зохицуулах хорооны 433, 434 дүгээр тогтоол, - Засгийн газрын 2019 оны 52 дугаар тэмдэглэл; (Аймгийн төв, 10000-с дээш хүн амтай сум, суурин газрын хэрэглэгчдийн орой, шөнийн цагт хэрэглэсэн цахилгааны тарифийн хөнгөлөлтийг 100 хувь болгох)	2017-2025	Гэр хорооллын айл өрхөд шөнийн цахилгааны үнийн хөнгөлөлт олгох	Хоёр тарифт тоолууртай гэр хорооллын айл өрхөд шөнийн цахилгааны үнийн хөнгөлөлт олгосон байна.	I-XI	ЭХЯ	15,853.10

2	4.2.7	Хот, суурин газрын дулааны хангамж, шугам сүлжээг өргөтгөх, шинээр дулааны эх үүсвэр барих ажлыг үе шаттай хэрэгжүүлэх, нүүрсний хэрэглээ, хаягдлыг бууруулахад чиглэсэн технологийн шинэчлэл хийх	- Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. - Алсын хараа-2050: I үе шатны Зорилт 9.2.2. Байгальд ээлтэй, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэн бохирдол үүсгэгчийг багасгаж, агаар, хөрс болон орчны бохирдлыг бууруулсан байна.	2017-2021	Нам даралтын уурын зуухны утаа шүүгчийг шилжүүлэн суурилуулах	ОББҮХ-ны санхүүжилтээр халаалтын зуухнуудад суурилуулсан утаа шүүх шүүлтүүрийг орон нутагт шилжүүлэн суурилуулж ялгарлыг 20% хүртэлх хэмжээгээр бууруулсан байна.	III-X	ОББҮХ, АНЗДТГ	400.0
3					Аймгуудын нам даралтын зууханд утаа шүүгч суурилуулах	Аймгуудын нам даралтын уурын зуухнуудын янданд шинээр утаа шүүгч суурилуулж ялгарлыг 20% хүртэлх хэмжээгээр бууруулсан байна.	III-X	ОББҮХ, АНЗДТГ	2,500.0
4					Аймгуудын дулааны станцын зуухны янданд утаа шүүгч суурилуулах	Аймгуудын дулааны станцын янданд шинээр утаа шүүгч суурилуулж ялгарлыг 20% хүртэлх хэмжээгээр бууруулсан байна.	III-X	ОББҮХ, АНЗДТГ	3,000.0
5	4.2.3	Гэр хорооллын айл өрхийг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэлийг дэмжин түүхий нүүрсний хэрэглээг орлуулах	- Төлөвлөгөөний 2.3.1. Нийслэлийн гэр хорооллын айл өрх, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлш үйлдвэрлэх үйл ажиллагааг дэмжин хөгжүүлэх; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. - Засгийн газрын 2019 оны 8-р тэмдэглэлийн 6 дугаар хэсэгт заасны дагуу Таван толгой түлш ХХК-д дэмжлэг үзүүлэх	2017-2025	Шаардлага хангасан сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэлд дэмжлэг үзүүлэх	Таван толгой түлш компанийн түлш үйлдвэрлэлд дэмжлэг үзүүлж нөөц бүрдүүлэн, Улаанбаатар хотын гэр хорооллын хэрэглэгчдийг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр бүрэн хангасан байна.	I-XI	ОББҮХ, НЗДТГ, Таван толгой түлш ХХК	26,012.2

6	4.2.3	Гэр хорооллын айл өрхийг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэлийг дэмжин түүхий нүүрсний хэрэглээг орлуулах	- Төлөвлөгөөний 2.3.2. Сайжруулсан түлш нөөцлөх цэг, борлуулалтын сүлжээ байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	2017-2025	Сайжруулсан түлш нөөцлөх цэгт хүргэх тээвэрлэлтэд дэмжлэг үзүүлэх	Нийслэлийн төвийн 6 дүүргийн гэр хороололд сайжруулсан түлшийг хүргэх, нөөцлөх ажил шийдвэрлэсэн байна.	I-XI	ОББҮХ, НЗДТГ	511.9
7	4.5.3	Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт агаарын бохирдлын хяналт явуулж, хог хаягдал шатаах явдлыг зогсоож, энэ чиглэлээр зорилтот бүлэгт дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	- Төлөвлөгөөний 5.3. Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт агаарын бохирдлын хяналт явуулж, хог хаягдал шатаах явдлыг зогсоож, энэ чиглэлээр зорилтот бүлэгт дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.		Орчны бохирдол бууруулах ажилд иргэдийн оролцоог нэмэгдүүлэх, сайжруулсан шахмал түлшний хэрэглээнд хяналт тавих 4500 хүнийг 8 сарын турш ажиллуулах урамшуулал олгох	Нийслэлийн төвийн 6 дүүрэгт орон тооны бус 4500 хүн, багийг ажиллуулж, хууль тогтоомжийн зөрчил гарахаас сэргийлж, аюулгүй ажиллагаа хангах нөхцөл бүрдэнэ.	I-XI	НЗДТГ, ОББҮХ	2,700.0
8	4.5.7, 4.5.8	Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт агаарын бохирдлын хяналт явуулж, хог хаягдал шатаах явдлыг зогсоож, энэ чиглэлээр зорилтот бүлэгт дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	- Төлөвлөгөөний 5.3.1. Мэргэжлийн лабораторийг стандартын шаардлагад нийцүүлэн шинэчлэх, багаж тоног төхөөрөмжөөр хангах; Агаар, орчны чанарын хяналтыг өргөжүүлэн, гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт "Агаарын бохирдлын хяналт" мониторинг явуулах, иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтарч хэрэгжүүлэх; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	2017-2021	Түүхий нүүрсийг хориглох шийдвэрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд Улаанбаатар хот руу орох гол чиглэлийн замууд дээр хяналт тавих, агаар бохирдуулах эх үүсвэрт хяналт тавихад дэмжлэг үзүүлэх	Нийслэлийн мэргэжлийн хяналтын газрын харьяа албан хаагчийн хяналтын постуудад ажиллуулах зардал, лабораториудад хэмжилтийн багаж худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх	I-XI	ОББҮХ, МХЕГ, НЗДТГ	1,139.96

9	4.1.9	Улаанбаатар хотод ажиллаж байгаа халаалтын зуухыг буулгаж, хэрэглэгчийг төвлөрсөн болон хэсэгчилсэн инженерийн хангамжид үе шаттайгаар холбох	- Төлөвлөгөөний 2.15.2. Төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдоогүй төрийн байгууллагын дулаан хангамжийг сэргээгдэх эрчим хүч болон бусад үр ашигтай технологи ашиглан шийдэх; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	2017-2021	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн цэцэрлэг, сургууль, төрийн байгууллагын нам даралтын зуухыг эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан халаагуур, хийн зуух, сэргээгдэх эрчим хүчний үүсгүүрээр солих	Улаанбаатар хотын агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн цэцэрлэг, сургууль, өрхийн эмнэлэг, төрийн байгууллагын тодорхой тооны барилгын халаалтыг цахилгаан болон бусад дэвшилтэд технологийн халаалтаар шийдэж, бохирдлын эх үүсвэрийн тоог бууруулсан байна.	V-XI	ОББҮХ, БОАЖЯ, НЗДТГ	1,000.0
10	4.2.17	"Ногоон зээлийн сан" байгуулах асуудлыг судалж, иргэд, хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгальд ээлтэй, агаар, орчны бохирдол болон дулааны алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, цахилгаан халаагуур худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх, хүү багатай зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгох	- Төлөвлөгөөний 2.17.2. Монгол орны нөхцөлд тохирсон ногоон зээлийн сан байгуулах холбогдох судалгааны ажлуудыг хийж, сангийн үндэслэл, дизайн, бизнес төлөвлөгөөг боловсруулах; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. - "Алсын хараа-2050": 4.3.15.Бичил санхүүгийн зах зээлд байгаль орчинд ээлтэй ногоон зээл, санхүүжилтийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг нэвтрүүлж, санхүүгийн байгууллагуудад байгаль, орчин, нийгмийн эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог нэвтрүүлнэ.	2017-2025	Ногоон зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгоход дэмжлэг үзүүлж, зээлийн хүүгийн зардлыг хөнгөлөх татаас олгох	Цахилгаан халаагуур, дулаалгын материал, эко ариун цэврийн байгууламж, стандартын шаардлага хангасан зуух, жорлон зэрэг бараа бүтээгдэхүүн худалдан авах хөнгөлөлттэй зээлийн бүтээгдэхүүний хэрэглээг дэмжсэн байна.	I-XI	ОББҮХ, БОАЖЯ, банкууд	200.0

11	4.5. 4.5.8	- Агаар, орчны чанарын хяналтыг өргөжүүлэн энэ чиглэлийн хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх, - Орчны бохирдлыг бууруулахад иргэд, олон нийтийн оролцоо, үүрэг хариуцлагыг нэмэгдүүлж, эрүүл амьдрах зөв дадлыг төлөвшүүлэх, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг бэхжүүлэн судалгаа, шинжилгээний ажлыг өргөжүүлэх,	- Төлөвлөгөөний 5.3.1. Мэргэжлийн лабораторийг стандартын шаардлагад нийцүүлэн шинэчлэх, багаж тоног төхөөрөмжөөр хангах; Агаар, орчны чанарын хяналтыг өргөжүүлэн, гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт "Агаарын бохирдлын хяналт" мониторинг явуулах, иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтарч хэрэгжүүлэх; - Алсын хараа 2050: Хавсралт №2 2021-2030 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хүрээнд: 6.2.17. Байгаль орчны шинжилгээний лабораторийг шинэчилж, орчны бохирдлын хяналт-шинжилгээний сүлжээг өргөжүүлэн чадавхжуулна.	2017-2021	Орчны чанарын хяналтыг сайжруулах, чадавхыг бэхжүүлэх, судалгаа, шинжилгээний ажлыг өргөжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх	БОАЖЯ-ны харьяа орчны шинжилгээний газрууд болон хамгаалалтын захиргаадад 4 цилиндртэй, 10 хүний суудалтай, хөдөлгүүрийн багтаамж 2693сс, 5 шатлалт механик хурдны хайрцаг бүхий фургон автомашин олгож, техникээр хангасан байна.	I-XI	ОББҮХ, БОАЖЯ	1,110.0
12	4.2.10	Аюултай хог хаягдлын түр хадгалах, устгах зориулалтын байгууламж байгуулж, аюултай хог хаягдал хяналтгүй тархах байдлыг хумих	- Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.9. Байгальд ээлтэй, нөөцийн хэмнэлттэй, үр ашигтай хэрэглээ, үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хог хаягдлыг дахин боловсруулж, эрчим хүч үйлдвэрлэх, аюултай хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэр байгуулна.	2018-2021	Стандартын шаардлага хангасан аюултай хог хаягдлын агуулахыг аймгуудад байгуулах	Орчны бохирдуулахгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлж, аюултай хог хаягдлыг байгальд сөрөг нөлөө багатай аргаар хадгалах байгууламжийг 6 аймагт барьж ашиглалтад оруулсан байна.	II-X	ОББҮХ, БОАЖЯ	2,292.0

13	4.2.9, 4.2.11	Гэр хорооллын айл өрхийн үнс, хог хаягдлыг хадгалах зориулалтын цэг болон хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх машин механизмын тоог нэмэгдүүлж, хог хаягдлын менежментийг боловсронгуй болгох, хог хаягдлыг ашиглах, дахин боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэмжих; Ашиглалтаас гарсан сав, баглаа боодол, зай хураагуур, аккумулятор, өдрийн гэрлийн шил, элэгдсэн дугуй, ажилласан тос зэрэг хог хаягдлыг үйлдвэрлэгч, импортлогч, борлуулагч нь хариуцаж эргүүлэн татах зохицуулалт болон тэдгээр хаягдлыг дахин боловсруулж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн тохиолдолд олгох урамшууллын тогтолцоог бий болгох	- Төлөвлөгөөний 2.9.1. Гэр хорооллын айл өрхийн үнс, хатуу хог хаягдлыг ангилан ялгах, цуглуулах, тээвэрлэх дэд бүтцийн байгууламж, машин механизмыг хүртээмжтэй болгох; - Төлөвлөгөөний 2.9.2. Хог хаягдлыг дахин боловсруулж, эрчим хүч үйлдвэрлэх дулааны цахилгаан станц барих; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.9. Байгальд ээлтэй, нөөцийн хэмнэлттэй, үр ашигтай хэрэглээ, үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хог хаягдлыг дахин боловсруулж, эрчим хүч үйлдвэрлэх, аюултай хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэр байгуулна.	2017-2021	Шил, шилэн бүтээгдэхүүний хог хаягдлыг дахин боловсруулах технологи туршин нэвтрүүлэх	Шил, шилэн бүтээгдэхүүний хог хаягдлыг дахин боловсруулах үйлдвэр ашиглалтанд орж хаягдлыг бууруулсан байна.	II-X	ОББҮХ, БОАЖЯ, АНЗДТГ	500.0
14	4.1.10	Хот, суурин газрын гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламжийг эрүүл ахуйн шаардлагад нийцүүлэх замаар боловсронгуй болгох	- Төлөвлөгөөний 1.10.2. Инженерийн дэд бүтцийн хангамжид холбогдох боломжгүй айл өрхийн нүхэн жорлон, угаадасны нүхний байгууламжид MNS5924:2015 стандартыг мөрдүүлэх; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.4. Гэр хороолол болон аялал жуулчлалын бүсэд "Эко жорлон" арга хэмжээг хэрэгжүүлж, хөрсний бохирдлыг бууруулна.	2017-2025	Гэр хорооллын нүхэн жорлонг шинэчлэх	Гэр хорооллын 4200 ширхэг нүхэн жорлон стандартын дагуу шинэчлэгдсэн байна.	II-XI	ОББҮХ, БОАЖЯ	7,560.0

15	4.5.1	Агаар, орчны бохирдлыг эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамж үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	- Төлөвлөгөөний 2.14.3. Орчны бохирдол, хог хаягдлыг бууруулах, байгальд ээлтэй дэвшилтэд техник, технологи, стандартын чиглэлээр сургалт зохион байгуулах; - Төлөвлөгөөний 5.1.1. Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэд техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар болон агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургахад чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. - "Алсын хараа-2050": 6.2.14.Хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан байгаль орчны хууль тогтоомжийг сурталчлах, байгаль хамгаалах уламжлалт ёс заншлыг таниулах мэдээллийг тогтмол түгээж, байгаль хамгаалах үйлсэд иргэдийн оролцоог хангана.	2017-2021	Олон нийт рүү чиглэсэн мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа явуулах, гарын авлага, сурталчилгааны болон холбогдох материал хэвлүүлэх	Сургалт сурталчилгаа, тараах материал, хяналтын хуудас зэргийг хэвлэж, тарааж, олон нийтийн мэдлэг, мэдээлэл, хандлага, оролцоо сайжирсан байна.	I-XI	ОББҮХ, БОАЖЯ	350.0
16				2017-2021	Олон нийт рүү чиглэсэн сургалт явуулах, гарын авлага, сурталчилгааны болон холбогдох материал бэлтгэх, хэвлүүлэх, түгээх	Сургалт явуулж, тараах материал, хяналтын хуудас зэргийг хэвлэж, тарааж, олон нийтийн мэдлэг, мэдээлэл, хандлага, оролцоо сайжирсан байна.	I-XI	ОББҮХ, БОАЖЯ	290.0

17	4.5.9	Хот, суурин газарт агаарын бохирдлыг хянах суурин автомат харуулын тоог нэмэгдүүлж, тасралтгүй ажиллагааг нь хангах	- Төлөвлөгөөний 5.9.1. Томоохон хотууд, аймгийн төв, үйлдвэрийн хотхонд PM10, PM2.5 тоосонцор хэмжих автомат багажаар тоноглох; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. -"Алсын хараа-2050": I үе шатны Зорилт 9.2.8. Агаар, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг олон улсын түвшинд хүргэнэ.	2018-2025	Нийслэл, орон нутагт агаарын чанарыг хянах 2 иж бүрэн автомат ажиллагаатай станцыг байгуулах, хяналт-шинжилгээний сүлжээг бэхжүүлж 2 харуулын байр, 2 аймгийг PM10/PM2.5 тоосонцор хэмжих автомат багаж, бусад шаардлагатай багажаар тоноглох	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний сүлжээний нэгдмэл, тасралтгүй ажиллагаа хангагдсан байна.	III-X	ОББҮХ, БОАЖЯ	1,840.0
18	4.3	Автотээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулагч бодисын хэмжээг бууруулах цогц арга хэмжээ авах зорилтын хүрээнд дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх	- Төлөвлөгөөний 3.1.2. Замын хөдөлгөөнд оролцож байгаа тээврийн хэрэгсэлд шугам замын хэмжилт, хяналт зохион байгуулах; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. - "Алсын хараа-2050": 6.4.4. Бохирдол, хаягдлыг бууруулах, нөөцийн хэмнэлттэй байгальд ээлтэй дэвшилтэт техник, технологийг нэвтрүүлж, цэвэр үйлдвэрлэл, хэмнэлттэй хэрэглээг эдийн засгийн хөшүүргээр дэмжинэ. I үе шатны Зорилт 9.2.2. Байгальд ээлтэй, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэн бохирдол үүсгэгчийг багасгаж, агаар, хөрс болон орчны бохирдлыг бууруулсан байна.	2017-2021	Нийтийн тээврийн автобусны утааг багасгах арга хэмжээ авах зорилгоор дэвшилтэд техник, технологийг туршин нэвтрүүлэх	Нийтийн тээвэр, автомашинаас ялгарах утааны хэмжээг бууруулах туршилт хийж, арга хэмжээ авсан байна.	I-XI	ОББҮХ, БОАЖЯ, ЗТХЯ	1,100.0
19	4.3			2017-2021	Автотээврийн хэрэгслээс ялгарах бохирдуулагч бодисын хэмжээг бууруулах зорилгоор технологийн туршилт хийх	Туршилт, судалгааны дүнг тодорхой гаргасан байна.	I-XI	ОББҮХ, БОАЖЯ	300.0
20	-	2020 онд төлөвлөсөн ажлын үргэлжлэл	Он дамнасан ажлуудын санхүүжилт	2021	Он дамнасан ажлуудын санхүүжилтийг олгох	Өмнөх оны ажлуудын үлдэгдэл санхүүжилт олгогдсон байна.	I-V	ОББҮХ	12,598.0

21	-	Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хороо, Ажлын албаны үйл ажиллагаа	Орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хорооны үйл ажиллагааны зардал; "Алсын хараа-2050": Зорилт 5.3.Хүний хөгжлийг дэмжсэн, үр дүн, үр нөлөөтэй цахим засаглалыг төлөвшүүлнэ.	2021	Үндэсний хороо, Ажлын албаны өдөр тутмын үйл ажиллагааг хангах	Үндэсний хороо, Ажлын албаны тасралтгүй ажиллагаа хангагдсан байна. ОББҮХ-ны хурал цахим хэлбэрээр явагдах нөхцөл бүрдсэн байна.	I-XII	ОББҮХ	488.4
22	-	Нийслэлийн хэмжээнд ногоон мод тарих	Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.5. Ойгоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээг 8.6 хувьд хүргэж, мод тарьж ногоон хөгжилд хувь нэмэр оруулсан иргэд, аж ахуйн нэгжид мөнгөн урамшуулал олгох хууль, эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.	2021	Нийслэлийн хэмжээнд ногоон мод тарих	Нийслэлийн хэмжээнд ногоон модоор бүрхэгдсэн талбайн хэмжээ нэмэгдсэн байна.	II-XII	ОББҮХ, НЗДТГ	200.0
									81,945.5

23	-	Орчны бохирдлыг бууруулахад 2021 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хүрээнд Олон Улсын байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлэх ажлууд	- Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ - Алсын хараа-2050: Зорилт 2.5.2 Агаар, ус, хөрс, дуу чимээний бохирдлыг багасгаж, цэвэр, ногоон байгууламж бүхий орчинтой болно. - Зорилт 2.5.3.Эрүүл мэндийн болон орчны тандалт, нөлөөллийн үнэлгээ хийх тогтолцоог бий болгож бэхжүүлнэ.	2021	- www.agaar.mn платформыг хөгжүүлэх, үүнд онлайн чат, blog зэрэг олон нийттэй харилцах систем, виртуал сургалт, судалгаа авах боломж зэрэг нэмэлт систем, контентийг хөгжүүлэх, түгээх, - Аймгийн төвүүдэд агаарын чанарын суурин станц байгуулах, туршилтын ажлыг хийх, түгээн дэлгэрүүлэх, - Хөтөлбөрийн үнэлгээг хийлгэх, орон тооны бус эрдэмтдийн зөвлөл ажиллуулах, - Мэргэжлийн түвшний уулзалт, хэлэлцүүлгүүд хийгдэж, мэдээлэл, зөвлөмж, зөвлөгөөгөө солилцон, нэгдсэн ойлголтод хүрэх, - Эрдэмтэн мэргэжилтний уулзалт хэлэлцүүлгүүд хийх, арга хэмжээ зохион байгуулах -Цэвэр агаар, уур аймсгалын өөрчлөлтийг бууруулах хүүхэд, залуучуудын санаачлагыг дэмжих, -Эрдэм шинжилгээ, судалгааны тэргүүлэх, чиглэл, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө батлагдсаны дагуу тэргүүлэх судалгааны ажлыг дэмжих, - Хүүхэд агаарын бохирдолгүй эрүүл орчинд байх асуудлыг	Сайтаар дамжуулан мэдлэг мэдээлэл түгээж, иргэд олон нийтийн оролцоо нэмэгдэж, харилцах систем нээлттэй болсон байна. - 2 аймагт агаарын чанарын хяналтын станц байгуулж, туршилт хийн, үр дүнг түгээсэн байна. Бодлогын нэн тэргүүний асуудлаар ухуулга, нөлөөллийн стратеги боловсруулах, баримт нотолгоо бүрдүүлэх, зардал үр ашгийн дүн шинжилгээ хийх, бодлогыг баримт бичиг, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах, чадавх нэмэгдсэн байна. Орон тооны бус эрдэмтдийн зөвлөл ажиллаж Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 1-р үе шатны ажилд үнэлгээ хийгдсэн байна. Эрдэмдийн зөвлөл байгуулагдаж, үйл ажиллагаа төлөвлөн, хэрэгжүүлж эхэлсэн байна	I-XI		ОББУХ, НҮБ-ын Хүүхдийн сан / UNICEF	394.0 /мянган ам.доллар/
----	---	---	---	------	--	--	------	--	-------------------------------------	--------------------------

24	4.5.9	Хот, суурин газарт агаарын бохирдлыг хянах суурин автомат харуулын тоог нэмэгдүүлж, тасралтгүй ажиллагааг нь хангах	- Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ Томоохон хотууд, аймгийн төв, үйлдвэрийн хотхонд PM10, PM2.5 тоосонцор хэмжих автомат багажаар тоноглох; - Алсын хараа-2050: I үе шатны Зорилт 9.2.8. Агаар, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг олон улсын түвшинд хүргэнэ.	2018-2025	Нийслэл, орон нутагт агаарын чанарыг хянах 26 иж бүрэн автомат ажиллагаатай станцыг байгуулах, хяналт шинжилгээний сүлжээг бэхжүүлж агаарын чанарыг 5-аас доошгүй үзүүлэлт (NO2, SO2, PM2.5, PM10, CO, O3 болон цаг уурын үзүүлэлт)-ээр тасралтгүй, автоматаар хянах боломжийг бүрдүүлсэн байна.	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний сүлжээний нэгдмэл, тасралтгүй ажиллагаа хангагдсан байна	I-XII	ОББҮХ, АНУ-ын Элчин сайдын яам, АНУ-ын Олон улсын хөгжлийн агентлаг / USAID	Санхүүжилт тухай бүрт шийдвэрлэгдэнэ.
25	4.2.17	"Ногоон зээлийн сан" байгуулах асуудлыг судалж, иргэд, хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгальд ээлтэй, агаар, орчны бохирдол болон дулааны алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, цахилгаан халаагуур худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх, хүү багатай зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгох.	- Агаар орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний Зорилт №2. Байгальд ээлтэй, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэх замаар бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, түүхий нүүрсний хэрэглээг үе шаттайгаар хориглож, бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулах, - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ	2017-2025	Ногоон зээлийн асуудлын хүрээнд олон нийтэд чиглэсэн арга хэмжээ, хурал семинар зохион байгуулах, барилгын дулаан хадгалах будаг туршин нэвтрүүлэх	Олон нийт мэдээллээр хангагдаж, иргэд, аж ахуйн нэгжийн зээл авах тааламжтай нөхцлийг илүү боловсронгуй болгож, цаашид хүртээмжтэй, үр ашиг сайтай байлгана. Дулаан хадгалах будгийг технологийн дагуу нэвтрүүлсэн байна.	I-XII	ОББҮХ, Жайка-ийн Монгол дахь суурин төлөөлөгч ийн газар / JICA	Санхүүжилт тухай бүрт шийдвэрлэгдэнэ.
394.0 /мянган ам.доллар/									

26	4.2.14 4.4.2 4.5.1 4.5.8 4.5.9	Орчны бохирдлыг бууруулахад 2021 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны хүрээнд эрх зүйн талаас тусгагдсан ажлууд	2.14.3, 5.1.1, 2.1, 5.8.2, 5.9.1 Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний заалтууд, Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	2021	БОАЖЯ-тай хамтран агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх	БОАЖЯ-тай хамтран төлөвлөгөөний 3 дугаар хавсралтад заагдсан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлсэн байна.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ	Олон улсын байгууллагын санхүүжилтээр шийдвэрлэгдэнэ.
27	4.2.10	Аюултай хог хаягдлын түр хадгалах, устгах зориулалтын байгууламж байгуулж, аюултай хог хаягдал хяналтгүй тархах байдлыг хумих	- Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.9. Байгальд ээлтэй, нөөцийн хэмнэлттэй, үр ашигтай хэрэглээ, үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хог хаягдлыг дахин боловсруулж, эрчим хүч үйлдвэрлэх, аюултай хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэр байгуулна. Аюултай хог хаягдлын түр хадгалах, устгах зориулалтын байгууламж байгуулах	2018-2021	Аюултай хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэрийн газар олголтын ажилд дэмжлэг үзүүлэх	Аюултай хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэрийн газар олголт шийдвэрлэгдсэн байна.	II-XII	ОББҮХ, АНЗДТГ	-

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХАД 2021 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНД ТУСГАГДСАН ОН ДАМЖИН ХИЙГДЭХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Д/Д	АОББҮХ-ийн арга хэмжээний дугаар	Үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	АОББҮХ-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний дугаар, түүний заалт, МУ-ын ЗГ-ын шийдвэр	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хүрэх үр дүн	Хугацаа/сар	Гэрээний дугаар	Гэрээ байгуулсан байгууллага	Гэрээний нийт дүн:	Урьдчилгаа олгосон байдал:	Үлдэгдэл санхүүжилт:
1	4.2.7	Хот, суурин газрын дулааны хангамж, шугам сүлжээг өргөтгөх, шинээр дулааны эх үүсвэр барих ажлыг үе шаттай хэрэгжүүлэх, нүүрсний хэрэглээ, хаягдлыг бууруулахад чиглэсэн технологийн шинэчлэл хийх	2.7.1. Бага, дунд оврын халаалтын зууханд утаа шүүх фильтр суурилуулахад дэмжлэг үзүүлэх	2017- 2021	Аймгуудын дулааны станцад утаа шүүх фильтр суурилуулах	Аймгуудын дулааны станцын янданд шинээр 14 ширхэг утаа шүүгч суурилуулж ялгарлыг бууруулсан байна.	III-X	ОББҮХ/2020-08	Кан мэй хуан бао ХХК	3,000,000,000	1,800,000,000	1,200,000,000
2	4.4.3	Бүсчилсэн хөгжлийн бодлогыг хэрэгжүүлж, бүсийн тулгуур төв, аймгийн төвүүдийг хөгжүүлэх замаар агаар, орчны бохирдлыг бууруулах	5.4.2. Ил задгай зориулалтын бус газарт хаясан хур хог хаягдлыг цэвэрлэж зайлуулах	2017- 2020	Аймгийн төвүүдийн хог хаягдлыг бууруулах арга хэмжээнд дэмжлэг үзүүлэх	Аймгийн төвүүдийн хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, хог хаягдлын менежмент боловсронгүй болсон байна.	II-XII	ОББҮХ/2020-10	Архангай АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	9,999,654
3								ОББҮХ/2020-11	Баян-Өлгий АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	9,891,189
4								ОББҮХ/2020-12	Баянхонгор АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
5								ОББҮХ/2020-13	Булган АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	9,461,708
6								ОББҮХ/2020-14	Говь-Алтай АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
7								ОББҮХ/2020-15	Говьсүмбэр АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	9,928,283
8								ОББҮХ/2020-16	Дархан-Уул АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
9								ОББҮХ/2020-17	Дорноговь АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	8,589,250
10								ОББҮХ/2020-18	Дорнод АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
11								ОББҮХ/2020-19	Дундговь АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	8,589,250
12								ОББҮХ/2020-20	Завхан АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
13								ОББҮХ/2020-21	Орхон АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
14								ОББҮХ/2020-22	Ховд АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
15								ОББҮХ/2020-23	Өмнөговь АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	8,407,711
16								ОББҮХ/2020-24	Сүхбаатар АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
17								ОББҮХ/2020-25	Хэнтий АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
18								ОББҮХ/2020-26	Төв АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
19								ОББҮХ/2020-27	Увс АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	9,000,000
20								ОББҮХ/2020-28	Өвөрхангай АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	9,800,000
21								ОББҮХ/2020-29	Хөвсгөл АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	9,978,207
22								ОББҮХ/2020-30	Сэлэнгэ АЗДТГ	50,000,000	40,000,000	10,000,000
23								ОББҮХ/2020-58	Увс 150 АЗДТГ	150,000,000	60,000,000	86,800,000
24	4.2	Байгальд ээлтэй дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэх замаар бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулах	2.9.1. Агаар, хөрс, усны бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник, технологи, инновацийн дэмжих, урамшуулах	2017- 2021	Аялал жуулчлалын гол чиглэлийн авто зам дагуу байгальд ээлтэй ариун цэврийн байгууламж байгуулах	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах байгальд ээлтэй дэвшилтэт техник, технологийг туршсан байна	II-XII	ОББҮХ/2020-66	Бөөрөг дэлийн элс ХХК	58,580,000	46,860,555	11,719,445

25	4.1.10	Хот, суурин газрын гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламжийг эрүүл ахуйн стандартын шаардлагад нийцүүлэх замаар боловсронгуй болгох	1.10.1. Гэр хорооллын айл өрхүүдийн нүхэн жорлонг шинэчлэх, хөрсөнд учруулж буй бохирдлыг бууруулах	2017-2021	Гэр хорооллын нүхэн жорлонг шинэчлэх	Нийслэлийн гэр хорооллын 2000 нүхэн жорлон стандартын дагуу шинэчлэгдсэн байна	II-XII	ОББҮХ/2020-67	Дархан нэгдэл ХХК	1,445,432,040	1,300,888,816	144,543,224
26								ОББҮХ/2020-75	Хэмжил зүй ХХК	1,406,520,000	703,260,000	703,260,000
27	4.5.1	Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	5.1.1. Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэд техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар болон агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургахад чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	2017-2021	Угаарын хийн хордлогын болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах	Олон нийт мэдлэг, мэдээлэл, хандлага оролцоо сайжирсан байна	I-XII	ОББҮХ/2020-86	Таван толгой түлш ХХК	140,000,000	98,000,000	42,000,000
28	4.1.8	Төвлөрсөн дэд бүтцийн системд холбогдох боломжгүй хэрэглэгчийг хэсэгчилсэн инженерийн хангамжид холбох, дэд төвүүдийг байгуулах, сэргээгдэх эрчим хүчний технологи нэвтрүүлэх	2.15.2. Төвлөрсөн дулаан хангамжийн нэгдсэн системд холбогдоогүй алслагдсан төрийн байгууллагын дулаан хангамжийг сэргээгдэх эрчим хүч болон бусад үр ашигтай технологи ашиглан шийдэх	2017-2021	Агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн цэцэрлэг, сургууль, төрийн байгууллагын нам даралтын зуухыг эрчим хүчний хэмнэлттэй цахилгаан зуух, хийн зуух, дулааны насосоор солих	Улаанбаатар хотын агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн цэцэрлэг, сургуулийн 10 барилгын халаалтыг хийн халаалтын технологиор шийдэж, бохирдлын эх үүсвэрийн тоог бууруулсан байна	V-XII	ОББҮХ/2020-89	"Юнигаз" ХХК	1,670,800,000	664,318,895	1,006,481,105

29	4.5.1	Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	5.1.1. Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэд техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар болон агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургахад чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	2017-2021	Угаарын хийн хордлогын болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх гарын авлага, зааварчилгаа, зурагт хуудас, стикерийг бэлтгэн тараах	Олон нийт мэдлэг, мэдээлэл, хандлага оролцоо сайжирсан байна	I-XII	ОББҮХ/2020-90	НЗДТГ	25,000,000	17,500,000	7,500,000
30	4.5.1	Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	5.1.1. Олон нийт рүү чиглэсэн мэдээлэл, сургалт сурталчилгаа явуулах, мэдээллийн төв ажиллуулах	2017-2021	Хустайн байгалийн цогцолборт газар болон орчны бүсийн хог хаягдлыг бууруулах, иргэдийн хог хаягдлын талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх үйл ажиллагаа зохион байгуулах	Орчны хог хаягдал буурч, олон нийтийн мэдлэг, мэдээлэл, хандлага, оролцоо сайжирсан байна	I-XII	ОББҮХ/2020-96	Хустайн байгалийн цогцолборт газар төв ТТБ	5,000,000	3,500,000	1,500,000
31	4.2.3	Гэр хорооллын айл өрхийг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэлийг дэмжин түүхий нүүрсний хэрэглээг орлуулах	2.3.1. Нийслэлийн гэр хорооллын айл өрх, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг стандартын шаардлага хангасан сайжруулсан түлшээр хангах, сайжруулсан түлш үйлдвэрлэх үйл ажиллагааг дэмжин хөгжүүлэх	2017-2025	Шаардлага хангасан сайжруулсан түлшний үйлдвэрлэлд дэмжлэг үзүүлэх	Угаарын хийн мэдрэгчийн систем боловсронгуй болсон байна	I-XII	ОББҮХ/2020-97	Таван толгой түлш ХХК	2,900,000,000	2,030,000,000	870,000,000

32	4.5.1	Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	5.1.1. Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэд техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар болон агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургахад чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	2017-2021	Сайжруулсан шахмал түлшний зөв хэрэглээг хэвшүүлэхэд олон нийтэд мэдлэг, мэдээлэл түгээх, үйл ажиллагаа зохион байгуулах	Олон нийт мэдлэг, мэдээлэл, хандлага оролцоо сайжирсан байна	I-XII	ОББҮХ/2020-98	Таван толгой түлш ХХК	100,000,000	70,000,000	30,000,000
33	4.2	Байгальд ээлтэй дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэх замаар бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулах	2.9.1. Агаар, хөрс, усны бохирдлыг бууруулах дэвшилтэт техник, технологи, инновацийн дэмжих, урамшуулах	2017-2021	1500 цэгт хөрсний үржил шим, бохирдол, цөлжилтийг хянах сорьц авч шинжлэх, хөрсний үржил шим, бохирдлын динамикийн мэдээллийн сан бүрдүүлэх талаар үйл ажиллагаа зохион байгуулах	Орчны бохирдлын судалгаа хийх, бууруулах шийдэл, техник технологи, шалгуур үзүүлэлтийг боловсруулсан байна	III-XI	ОББҮХ/2020-100	ЦУОШГ	73,600,000	51,520,000	22,080,000
34	4.1.6	Цахилгаан дамжуулах, түгээх сүлжээ, дэд станцыг өргөтгөн хүчин чадлыг нь нэмэгдүүлж, гэр хорооллын айл өрх 2.5-4кВт хүчин чадалтай цахилгаан халаагуур ашиглах техникийн боломжийг бүрдүүлэх	1.6.4. Улаанбаатар хотын гэр хорооллын 68 000 хэрэглэгчдийг 4,0 кВт чадалтай цахилгаан халаагуур ашиглах техникийн боломж бүрдүүлэх	2018-2021	Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд түүхий нүүрс хэрэглэдэг халаалтын зуухыг буулгаж, төвлөрсөн дулааны хангамжинд холбох техникийн боломж бүрдүүлэх	Эрчим хүч, инженерийн техникийн боломж бүрдсэн байна	V-XII	ОББҮХ/2020-101	НЗДТГ	3,500,000,000		3,500,000,000
35	4.1.10	Хот, суурин газрын гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламжийг эрүүл ахуйн стандартын шаардлагад нийцүүлэх замаар боловсронгуй болгох	1.10.1. Гэр хорооллын айл өрхүүдийн нүхэн жорлонг шинэчлэх, хөрсөнд учруулж буй бохирдлыг бууруулах	2017-2021	Гэр хорооллын ариун цэврийн байгууламж, цэвэрлэх байгууламжийн лаг хаягдлыг байгальд халгүй аргаар шатааж устгах туршилтын төсөл хэрэгжүүлэх	Зориулалтын тоног төхөөрөмж нийлүүлэгдэж, хаягдлыг хал багатай аргаар устгах хөрс хамгааллын жишиг туршилтын төсөл хэрэгжсэн байна	I-XII	ОББҮХ/2020-112	Чингэлтэй дүүргийн засаг даргын тамгын газар	1,012,382,777		1,012,382,777

36	4.2.11	Ашиглалтаас гарсан сав, баглаа боодол, зай хураагуур, аккумулятор, өдрийн гэрлийн шил, элэгдсэн дугуй, ажилласан тос зэрэг хог хаягдлыг үйлдвэрлэгч, импортлогч, борлуулагч нь хариуцаж эргүүлэн татах зохицуулалт болон тэдгээр хаягдлыг дахин боловсруулж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэсэн тохиолдолд олгох урамшууллын тогтолцоог бий болгох	2.11.3. Хог хаягдлын 3R зохистой менежментийг нэвтрүүлэх, хог хаягдлыг дахин боловсруулж, эдийн засгийн эргэлтэд оруулахыг дэмжих	2017-2021	Аюултай хог хаягдлын хадгалах агуулахын жишиг зураг, төсөв боловсруулан батлуулах, Стандартын шаардлага хангасан аюултай хог хаягдлын агуулахыг аймгуудад байгуулах	Орчныг бохирдуулахгүй байх нөхцлийг бүрдүүлж, аюултай хог хаягдлыг хадгалах агуулах байгууламж байгуулсан байна	II-XII	ОББҮХ/2020-123	Мөнх-Өргөө ХХК	925,251,866	370,100,495	555,151,371
37								ОББҮХ/2020-124	Цонбонтоосго ХХК	949,095,131	379,638,052	569,457,079
38	4.5.1	Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	5.1.1. Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэд техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар болон агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургахад чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	2017-2021	Угаарын хийн хордлогын болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх гарын авлага, зааварчилгаа, зурагт хуудас, стикерийг бэлтгэн тараах ажилд хяналт тавих	Олон нийт мэдлэг, мэдээлэл, хандлага оролцоо сайжирсан байна	I-XII	ОББҮХ/2020-125	ЦЕГ	25,000,000		25,000,000

39	4.5.1	Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	5.1.1. Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэд техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар болон агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургахад чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах	2017-2021	Дотоод орчны агаарын бохирдлоос хүн амыг сэргийлэхэд чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны үйл ажиллагаа зохион байгуулах	Олон нийт мэдлэг, мэдээлэл, хандлага оролцоо сайжирсан байна	I-XII	ОББҮХ/2020-126	НЭМҮТ	300,000,000	210,000,000	90,000,000
40	4.5.3	Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт агаарын бохирдлын хяналт явуулж, хог хаягдал шатаах явдлыг зогсоож, энэ чиглэлээр зорилтот бүлэгт дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	5.3.1. Гэр хорооллын нутаг дэвсгэрт "Агаарын бохирдлын хяналт" мониторинг явуулах	2017-2018	Түүхий нүүрсийг хориглох шийдвэрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд Улаанбаатар хот руу гол чиглэлийн замууд дээр хяналт тавих боломжийг хангаж, дэмжлэг үзүүлэх	Түүхий нүүрсийг ахуйн хэрэгцээний зориулалтаар хот руу оруулах, сайжруулсан түлшийг бүсээс гаргах, зөрчил гарахаас сэргийлэхэд ажилтнуудын цалин, техник, тоног төхөөрөмж худалдан авахад дэмжлэг үзүүлсэн байна	I-XII	ОББҮХ/2020-134	Төв АЗДТГ	800,000,000	300,000,000	500,000,000
41	4.1.6	Цахилгаан дамжуулах, түгээх сүлжээ, дэд станцыг өргөтгөн хүчин чадлыг нь нэмэгдүүлж, гэр хорооллын айл өрх 2.5-4кВт хүчин чадалтай цахилгаан халаагуур ашиглах техникийн боломжийг бүрдүүлэх	1.6.4. Улаанбаатар хотын гэр хорооллын 68 000 хэрэглэгчдийг 4,0 кВт чадалтай цахилгаан халаагуур ашиглах техникийн боломж бүрдүүлэх	2018-2021	Айл өрхийн цахилгаан хангамжийн техникийн боломж бүрдүүлэх	Эрчим хүч, инженерийн техникийн боломж бүрдсэн байна	V-XII	ОББҮХ/2020-136	ЭХЯ	2,000,000,000	-	2,000,000,000

42	4.5.10	Агаар, орчныг бохирдуулж байгаа эх үүсвэр, хаягдлын тооллого явуулж, бүртгэл, мэдээллийн санг шинэчлэн бүрдүүлэх	5.10.1. Агаарын бохирдлын эх үүсвэрийн бүртгэл, тооллого явуулж, бүртгэл мэдээллийн цахим санг бүрдүүлэх	2017- 2021	Бохирдлын эх үүсвэр, хаягдлын тооллого явуулж, цахим бүртгэл мэдээллийн системийг боловсронгуй болгох	Газарзүйн мэдээллийн системд суурилсан бохирдлын суурин эх үүсвэрийн бүртгэл мэдээллийн цахим сан бүрдсэн байна	I-XII	ОББҮХ/2019-132	Акиба Фүжи ХХК	325,000,000	308,500,000	16,500,000	
								НИЙТ			21,861,661,814	9,254,086,813	12,598,020,253

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА

Орчны бохирдлыг бууруулахад
2021 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны
төлөвлөгөөний 2 дугаар хавсралт

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХАД 2021 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХҮРЭЭНД
ОЛОН УЛСЫН БАЙГУУЛЛАГУУДАЙ ХАМТРАН ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ АЖЛУУД

Д/Д	АОБҮХ-ийн арга хэмжээний дугаар	Үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний заалт, МУ-ын ЗГ-ын шийдвэр	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хүрэх үр дүн	Хугацаа/сар	Хариуцах /хамтрах газар	Төсөв, /ам.доллар/
1	-	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндэд агаарын бохирдлоос үүсч буй нөлөөллийн талаарх тоо, мэдээлэл, баримт нотолгоог бүрдүүлэх	-	жилдээ	Эрдэм шинжилгээ, судалгааны тэргүүлэх чиглэл, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө батлагдсаны дагуу тэргүүлэх судалгааны ажлыг дэмжих	Үйл ажиллагааны төлөвлөгөө батлагдсаны дагуу эх, хүүхдийн эрүүл мэндэд агаарын бохирдлоос үүсч буй нөлөөллийн хүрээнд тоо мэдээлэл бүрдэнэ	I-XI	ОББҮХ/ НҮБ-ын Хүүхдийн сан /UNICEF	150,000.00
2	-	Эх, хүүхдийн эрүүл мэндэд агаарын бохирдлоос үүсч буй эрсдлийн талаарх мэдээлэл, удирдамж зөвлөмж боловсруулах, түгээх Засгийн газрын чадавхыг дээшлүүлэх	Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. www.agaar.mn платформыг сайжруулж хөгжүүлэх, үүнд онлайн чат, blog зэрэг олон нийттэй харилцах систем, виртуал сургалт, судалгаа авах боломж зэрэг нэмэлт систем, контентийг хөгжүүлэх, түгээх	жилдээ	www.agaar.mn платформыг хөгжүүлэх, үүнд онлайн чат, blog зэрэг олон нийттэй харилцах систем, виртуал сургалт, судалгаа авах боломж зэрэг нэмэлт систем, контентийг хөгжүүлэх, түгээх	Сайтаар дамжуулан мэдлэг мэдээлэл түгээж, иргэд олон нийтийн оролцоо нэмэгдэж, харилцах систем нээлттэй болсон байна.	I-XI	ОББҮХ/ НҮБ-ын Хүүхдийн сан /UNICEF	30,000.0

3	-	-	-	жилдээ	Цэвэр агаар, уур амьсгалын өөрчлөлтийг бууруулах хүүхэд, залуучуудын санаачлагыг дэмжих	-	I-XI	ОББҮХ/НҮБ-ын Хүүхдийн сан /UNICEF	10,000.0
4	Алсын хараа 2050: Зорилт 2.5.3.Эрүүл мэндийн болон орчны тандалт, нөлөөллийн үнэлгээ хийх тогтолцоог бий болгож бэхжүүлнэ. Алсын хараа-2050: Зорилт 2.5.2 Агаар, ус, хөрс, дуу чимээний бохирдлыг багасгаж, цэвэр, ногоон байгууламж бүхий орчинтой болно	Цэцэрлэг, амаржих газар ба хүүхдийн эмнэлгүүдийн дотор агаарын чанарыг сайжруулах	Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. Аймгийн төвүүдэд агаарын чанарын хяналтын суурин станц байгуулах, бага үнэтэй тоосонцор хэмжигч ашиглах туршилтын ажлыг хийх, үр дүнг түгээн дэлгэрүүлэх, ЦУОШГ-ын чадавхыг бэхжүүлэх	жилдээ	Аймгийн төвүүдэд агаарын чанарын суурин станц байгуулах, туршилтын ажлыг хийх, түгээн дэлгэрүүлэх	2 аймагт агаарын чанарын хяналтын станц байгуулж, туршилт хийн, үр дүнг түгээсэн байна.	I-XI	ОББҮХ/ЦУОШГ/НҮБ-ын Хүүхдийн сан /UNICEF	114,000.0
5		Бодлогын нэн тэргүүний асуудлаар ухуулга, нөлөөллийн стратеги боловсруулах, баримт нотолгоо бүрдүүлэх, зардал үр ашгийн дүн шинжилгээ хийх, бодлогыг баримт бичиг, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах, чадавхыг туслалцаа үзүүлэх	Бүх шатны шийдвэр гаргагчид, олон нийтэд чиглэсэн ухуулга, нөлөөллийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх	жилдээ	Бүх шатны шийдвэр гаргагчид, олон нийтэд чиглэсэн ухуулга, нөлөөллийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх	Бодлогын нэн тэргүүний асуудлаар ухуулга, нөлөөллийн стратеги боловсруулах, баримт нотолгоо бүрдүүлэх, зардал үр ашгийн дүн шинжилгээ хийх, бодлогыг баримт бичиг, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө боловсруулах, чадавх нэмэгдсэн байна.	I-XI	ОББҮХ БОАЖЯ/НҮБ-ийн Хүүхдийн сан/ UNICEF	30,000.0
6	-	-	Хүүхэд агаарын бохирдолгүй эрүүл орчинд байх асуудлыг боловсруулах бодлогын баримт бичигт тусгах	жилдээ	Эрүүл аюулгүй орчин амьдрах бодлогын асуудлыг бий болгох	Хүүхдийн таатай орчин бий болсон байна	I-XI	ОББҮХ БОАЖЯ/НҮБ-ийн Хүүхдийн сан/ UNICEF	15,000.0

7	Алсын хараа 2050: Зорилт 2.5.3.Эрүүл мэндийн болон орчны тандалт, нөлөөллийн үнэлгээ хийх тогтолцоог бий болгож бэхжүүлнэ. Алсын хараа-2050: Зорилт 2.5.2 Агаар, ус, хөрс, дуу чимээний бохирдлыг багасгаж, цэвэр, ногоон байгууламж бүхий орчинтой болно	Агаарын бохирдлоос шалтгаалсан эх, хүүхдийн эрүүл мэнд учирч болзошгүй эрсдэлийг шийдвэрлэхэд Орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хорооны чадавхийг сайжруулах	Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 1-р үе шатны ажилд үнэлгээ хийж, шинэчлэх, техникийн туслалцаа үзүүлэх	жилдээ	Хөтөлбөрийн үнэлгээг хийлгэх, орон тооны бус эрдэмтдийн зөвлөл ажиллуулах	Орон тооны бус эрдэмтдийн зөвлөл ажиллаж Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийн төлөвлөгөөний 1-р үе шатны ажилд үнэлгээ хийгдсэн байна.	I-XI	ОББҮХ/ НҮБ-ийн Хүүхдийн сан/ UNICEF	30,000.0
8			Агаар, ус, хөрс, хог хаягдал зэрэг чиглэлээр эрдэмтдийн зөвлөл байгуулах, зөвлөлийн үйл ажиллагааг төлөвлөх, арга хэмжээг зохион байгуулах	жилдээ	Эрдэмтэн мэргэжилтний уулзалт хэлэлцүүлгүүд хийх, арга хэмжээ зохион байгуулах	Эрдэмтдийн зөвлөл байгуулагдаж, үйл ажиллагаа төлөвлөн, хэрэгжүүлж эхэлсэн байна	I-XI	ОББҮХ/ НҮБ-ийн Хүүхдийн сан/ UNICEF	15,000.0
Нийт									394,000.0
9	4.5.9	Хот, суурин газарт агаарын бохирдлыг хянах суурин автомат харуулын тоог нэмэгдүүлж, тасралтгүй ажиллагааг нь хангах	Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. Томоохон хотууд, аймгийн төв, үйлдвэрийн хотхонд PM10, PM2.5 тоосонцор хэмжих автомат багажаар тоноглох; "Алсын хараа-2050": I үе шатны Зорилт 9.2.8.Агаар, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг олон улсын түвшинд хүргэнэ.	2018-2025	Нийслэл, орон нутагт агаарын чанарыг хянах 26 иж бүрэн автомат ажиллагаатай станцыг байгуулах, хяналт-шинжилгээний сүлжээг бэхжүүлж агаарын чанарыг 5-аас доошгүй үзүүлэлт (NO2, SO2, PM2.5, PM10, CO, O3 болон цаг уурын үзүүлэлт)-ээр тасралтгүй, автоматаар хянах боломжийг бүрдүүлсэн байна.	Агаарын чанарын хяналт шинжилгээний сүлжээний нэгдмэл, тасралтгүй ажиллагаа хангагдсан байна.	I-XII	ОББҮХ, АНУ-ын Элчин сайдын яам, АНУ-ын Олон улсын хөгжлийн агентлаг / USAID	Санхүүжилт тухай бүрт шийдвэрлэгдэнэ.

10	4.2.17	“Ногоон зээлийн сан” байгуулах асуудлыг судалж, иргэд, хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгальд эзлтэй, агаар, орчны бохирдол болон дулааны алдагдлыг бууруулах, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн, цахилгаан халаагуур худалдан авахад дэмжлэг үзүүлэх, хүү багатай зээлийн бүтээгдэхүүн бий болгох.	Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. Агаар орчны бохирдлыг бууруулах Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний Зорилт №2. Байгальд эзлтэй, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлэх замаар бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, түүхий нүүрсний хэрэглээг үе шаттайгаар хориглож, бохирдуулах бодисын хаягдлыг бууруулах	2021	Ногоон зээлийн асуудлын хүрээнд олон нийтэд чиглэсэн арга хэмжээ, хурал семинар зохион байгуулах, барилгын дулаан хадгалах будаг туршин нэвтрүүлэх	Олон нийт мэдээллээр хангагдаж, иргэд, аж ахуйн нэгжийн зээл авах тааламжтай нөхцлийг илүү боловсронгуй болгож, цаашид хүртээмжтэй, үр ашиг сайтай байлгана. Дулаан хадгалах будгийг технологийн дагуу нэвтрүүлсэн байна.	I-XII	ОББҮХ, Жайка-ийн Монгол дахь суурин төлөөлөгчийн газар / JICA	Санхүүжилт тухай бүрт шийдвэрлэгдэнэ.
----	--------	--	---	------	--	---	-------	---	---------------------------------------

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХАД 2021 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХҮРЭЭНД
ЭРХ ЗҮЙН ТАЛААС ТУСГАГДСАН АЖЛУУД

Д/д	АОБҮХ-ийн арга хэмжээний дугаар	Үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний заалт, МУ- ын ЗГ-ын шийдвэр	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа	Хүрэх үр дүн	Хугацаа/сар	Хариуцах /хамтрах газар	Төсөв /мянган төгрөг/	Нэмэлт тайлбар
1	4.2.14	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнээс үүссэн орчны бохирдол, хог хаягдлыг бууруулах, байгальд ээлтэй, дэвшилтэт техник, технологийн нөөцийг хэмнэлттэй, үр ашигтай ашиглахад чиглэсэн стандартуудыг шинэчлэн тогтоож мөрдүүлэх;	- Төлөвлөгөөний 2.14.3. Орчны бохирдол, хог хаягдлыг бууруулах, байгальд ээлтэй дэвшилтэд техник, технологийн стандартын чиглэлээр сургалт зохион байгуулах; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.9. Байгальд ээлтэй, нөөцийн хэмнэлттэй, үр ашигтай хэрэглээ, үйлдвэрлэлийг дэмжиж, хог хаягдлыг дахин боловсруулж, эрчим хүч үйлдвэрлэх, аюултай хог хаягдлыг боловсруулах үйлдвэр байгуулна. - "Алсын хараа 2050": 6.4.4. Бохирдол, хаягдлыг бууруулах, нөөцийн хэмнэлттэй байгальд ээлтэй дэвшилтэт техник, технологийг нэвтрүүлж, цэвэр үйлдвэрлэл, хэмнэлттэй хэрэглээг эдийн засгийн хөшүүргээр дэмжинэ.	2021	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах чиглэлээр авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, цаашид анхаарах асуудлаар үндэсний семинар, сургалт зохион байгуулах	Аймгуудад агаарын чанарыг сайжруулах бүс тогтоох, бүсэд мөрдөх журам боловсруулахад анхаарах асуудлууд, агаар бохирдуулах эх үүсвэрийн тооллого, цахим бүртгэл мэдээллийн сангийн талаар, ногоон зээлийн бүтээгдэхүүний талаар, Агаарын тухай, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай, Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудлаар сургалт, семинар хийж, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг сайжруулна.	VI	ОББҮХ, БОАЖЯ	-	Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 5.1.1-д туссан арга хэмжээ

2	4.5.1	Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, сөрөг нөлөөллийн талаар олон нийтэд бодитой мэдээлэл өгч, зөв дадал хэвшилд сургах, иргэний байгаль орчныг хамгаалах журамт үүргийг таниулахад чиглэсэн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах;	- Төлөвлөгөөний 5.1.1. Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэд техник технологи, ногоон амьдралын хэв маягийн талаар болон агаар, орчны бохирдлыг бууруулахад олон нийтийн оролцоог нэмэгдүүлэх, танин мэдүүлэх, зөв дадал хэвшилд сургахад чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулах; - Төлөвлөгөөний 5.1.2. "Агаарын бохирдлыг бууруулахад иргэн таны оролцоо" аян өрнүүлэх	2021	"Яндангаа хөөлье", "Ирлээ, явлаа, цэвэр", "Хоггүй цэвэрхэн Монгол" гэх мэт иргэд олон нийтэд чиглэсэн нөлөөллийн аян, арга хэмжээг үргэлжлүүлэх;	Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэр, хор уршиг, дэвшилтэд техник технологи, ногоон амьдралын хэв маяг, зөв дадал, хэвшлийн талаар олон нийтэд ойлголт мэдлэг өгнө.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ	 Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 5.1.1-д туссан арга хэмжэ
3	4.4.2	Агаар, ус, хөрсний бохирдлыг бууруулах, нөхөн сэргээх чиглэлээр албан тушаалтан, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тодорхой болгож, байгаль орчны хууль тогтоомжийг чанд мөрдөж ажиллах;	- Төлөвлөгөөний 3.2. Байгаль орчны хуулиудад үүрэг, хариуцлагыг нэмэгдүүлэх, байгалийн нөөц ашигласны болон бохирдуулсны төлбөр, санхүүжилт, урамшууллыг тодорхой болгох чиглэлээр нэмэлт өөрчлөлт оруулах төсөл боловсруулж, батлуулах; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. -"Алсын хараа-2050": I үе шатны Зорилт 9.2.8. Агаар, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг олон улсын түвшинд хүргэнэ.	2021	Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд Евро5 ангиллаас доош зэрэгтэй бензин, дизель түлш худалдан борлуулахыг хориглох эрхзүйн орчныг бүрдүүлэх, холбогдох тооцоо судалгааг хийх;	Нийслэлийн агаарын чанарыг сайжруулах бүсэд Евро5 ангиллын бензин, дизель түлш хэрэглээнд нэвтрүүлэх талаар эрхзүйн орчныг бүрдүүлнэ.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 3.2.1-т Улаанбаатар хот болон томоохон суурин газруудад хэрэглэх шатахууны чанарыг Евро-5 стандартад нийцүүлэх шаардалга тавьж хэрэгжүүлнэ гэж заасан байдаг боловч энэ ажил өнөөг хүртэл хэрэгжээгүй, эрх зүйн орчин бүрдээгүй байна.

4	4.5.8	Агаар, орчны чанарын хяналтыг өргөжүүлэн энэ чиглэлийн хүний нөөцийн чадавхыг бэхжүүлэх,	- Төлөвлөгөөний 5.8.2. Агаар, орчны бохирдол ихтэй бүсүүдэд судалгаа явуулж, бохирдуулах бодисын агууламж, бохирдлын нөлөөллийг нарийвчилан тогтоох; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. -"Алсын хараа-2050": I үе шатны Зорилт 9.2.8. Агаар, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг олон улсын түвшинд хүргэнэ.	2021	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зорилгоор агаар бохирдуулах томоохон суурин эх үүсвэрээс агаарт гарах хаягдлыг хянах иж бүрэн мониторингийн системийг судлах	Агаар, орчны бохирдол ихтэй бүсүүдийн бохирдлын хэмжээг нарийвчлан тогтоож, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх боломжийг бүрдүүлнэ.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ	 Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 5.1.1-д туссан арга хэмжээ
5	4.5.9	Хот, суурин газарт агаарын бохирдлыг хянах суурин автомат харуулын тоог нэмэгдүүлж, тасралтгүй ажиллагааг нь хангах;	- Төлөвлөгөөний 5.9.1. Томоохон хотууд, аймгийн төв, үйлдвэрийн хотхонд PM10, PM2.5 тоосонцор хэмжих автомат багажаар тоноглох; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. -"Алсын хараа-2050": I үе шатны Зорилт 9.2.8. Агаар, орчны чанарын хяналт-шинжилгээний чадавхыг олон улсын түвшинд хүргэнэ.	2021	Томоохон хот, суурин газруудад агаарын чанарыг 5-аас доошгүй үзүүлэлтээр хянах боломжийг бүрдүүлнэ	Хөвсгөл, Орхон аймагт 5-аас доошгүй үзүүлэлтээр тасралтгүй, автоматаар агаарын чанарыг хянах суурин харуул байгуулсан байна.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ	Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 5.1.1-д туссан арга хэмжээ

6	4.3.2	Евро-5 стандартад нийцсэн, чанарын шаардлага хангасан шатахууны импорт, хэрэглээг дэмжих, стандартын шаардлагад нийцээгүй шатахууныг импортоор оруулах, хэрэглэхийг үе шаттайгаар хориглох, шатахууны хяналтын тогтолцоог сайжруулах.	- Төлөвлөгөөний 3.2.1. Улаанбаатар хот болон томоохон суурин газруудад хэрэглэх шатахууны чанарыг Евро-5 стандартад нийцүүлэх шаардлага тавьж хэрэгжүүлнэ. - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	2021	Агаарын чанар сайжруулах бүсэд Евро-5 стандартын шаардлагад нийцээгүй шатахууныг жижиглэнгээр худалдан, борлуулахыг хориглох эрх зүйн орчин бүрдүүлэх хүрээнд Агаарын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах, хуулийн төслийг батлуулах ажлыг зохион байгуулах.	Агаарын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн байна.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ,	-	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 3.2.1-ийн "Улаанбаатар хот болон томоохон суурин газруудад хэрэглэх шатахууны чанарыг Евро-5 стандартад нийцүүлэх шаардлага тавьж хэрэгжүүлнэ." заалтын хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр холбогдох эрх зүйн орчин бүрдүүлэх шаардлагатай байгаа болно.
7	4.3.2	Евро-5 стандартад нийцсэн, чанарын шаардлага хангасан шатахууны импорт, хэрэглээг дэмжих, стандартын шаардлагад нийцээгүй шатахууныг импортоор оруулах, хэрэглэхийг үе шаттайгаар хориглох, шатахууны хяналтын тогтолцоог сайжруулах.	- Төлөвлөгөөний 3.2.1. Улаанбаатар хот болон томоохон суурин газруудад хэрэглэх шатахууны чанарыг Евро-5 стандартад нийцүүлэх шаардлага тавьж хэрэгжүүлнэ. - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ.	2021	Евро-5 стандартад нийцсэн, чанарын шаардлага хангасан шатахууны импорт, хэрэглээг дэмжих хүрээнд автобензин, дизель түлшний онцгой албан татварыг экологийн ангилал буюу чанар, стандарттай уялдуулан ялгавартай тогтоох, чанар стандартын шаардлага хангахгүй шатахуун гарган авах зориулалтаар импортолж буй зарим төрлийн газрын тосны бүтээгдэхүүнд Онцгой албан татвар ногдуулах эрх зүйн орчин бүрдүүлэх чиглэлээр Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулах, хуулийн төслийг батлуулах ажлыг зохион байгуулах.	Онцгой албан татварын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн байна.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ,	-	Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах үндэсний хөтөлбөрийн 4.3.2-т заасан "Евро-5 стандартад нийцсэн, чанарын шаардлага хангасан шатахууны импорт, хэрэглээг дэмжих" арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангах чиглэлээр Евро-5 стандартын шатахууны импорт, хэрэглээг дэмжсэн эрх зүй, татварын орчин бүрдүүлэх нэн шаардлагатай байна.

8	4.1.8	Төвлөрсөн дэд бүтцийн системд холбогдох боломжгүй хэрэглэгчийг хэсэгчилсэн инженерийн хангамжид холбох, дэд төвүүдийг байгуулах, сэргээгдэх эрчим хүчний технологи нэвтрүүлэх.	- Төлөвлөгөөний 1.8.6 Төвлөрсөн дулаан хангамжид холбогдох боломжгүй Улаанбаатар хотын захын хэрэглэгчдийг бие даасан хийгээр ажилладаг дулааны эх үүсвэр ашиглан дулаанаар хангах; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. - Засгийн газрын 2018 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрийн "Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" 62 дугаар тогтоол, - Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн "Нам даралтын халаалтын зууханд түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" А/1377 дугаар захирамж.	2021	Дулааны эх үүсвэрээ хийн халаалтын системээр шийдсэн агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн гэр хорооллын өрхөд хийн түлшний үнийн хөнгөлөлт, дэмжлэг үзүүлэх эрх зүйн орчин бүрдүүлэх чиглэлээр агаарын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах хуулийн төсөл боловсруулах, хуулийн төслийг батлуулах ажлыг зохион байгуулах.	Агаарын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төсөл боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн байна.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ,	Агаарын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.6-д "энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан нөхцөл, шалгуурын аль нэгийг хангасан, агаарын чанарыг сайжруулах бүсийн гэр хорооллын өрхөд үзүүлэх цахилгаан эрчим хүчний үнийн урамшууллын хэлбэр, хувь хэмжээг тогтоох, урамшууллыг улсын төсвөөс санхүүжүүлэх;" гэж, 14.1-д "Дараах нөхцөл, шалгуурын аль нэгийг хангасан өрхөд энэ хуулийн 6.1.6-д заасны дагуу урамшуулал олгоно:", 14.1.3 бүх төрлийн хийн түлшээр ажилладаг халаалттай" гэж тус тус заасан байгаа нь дулааны эх үүсвэрээ хийн халаалтын системээр шийдсэн өрхөд үзүүлэх дэмжлэг оновчтой бус байгаа юм. Иймд дулааны эх үүсвэрээ хийн халаалтын системээр шийдсэн өрхөд хийн түлшний үнийн хөнгөлөлт, дэмжлэг үзүүлэх эрх зүйн орчин бүрдүүлэх шаардлага үүсч байна.
---	-------	--	---	------	--	--	-------	---------------	---

9	4.3.3 4.4.9	Тээврийн хэрэгслийг хийн түлш, цахилгаан эх үүсвэрт шилжүүлэх, байгаль орчинд сөрөг нөлөө багатай техник, технологи, тээврийн хэрэгсэл нэвтрүүлэх чиглэлээр судалгаа хийж турших, нийтийн тээврийн хэрэгслийг хийн түлшинд үе шаттайгаар шилжүүлэх. "Насжилт ихтэй автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн импортыг үе шаттайгаар хязгаарлах, цахилгаан болон хийгээр ажилладаг автомашины хэрэглээг нэмэгдүүлэх эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох.	- Хөтөлбөрийн үр дүн, шалгуур үзүүлэлтийн 5.2.17-д Хийн түлшээр ажиллах автотээврийн хэрэгслийн тоог 2019 онд 18000, 2025 онд 28000-д хүргэхээр тусгасан. - Төлөвлөгөөний 3.3.1-д Автомашины шингэрүүлсэн шатдаг хий /LPG/-н хэрэглээг дэмжиж, нэмэгдүүлэх, 4.9.2. Цахилгаан /хосолмол бус/ болон хийгээр ажилладаг автотээврийн хэрэгслийг дугаарын хязгаарлалтгүй зорчих эрх зүйн зохицуулалтыг бий болгох.	2021	АОББҮ-ний хөтөлбөр болон хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хангах, хийн түлшээр ажилладаг тээврийн хэрэгслийн тоог нэмэгдүүлэх чиглэлээр хийгээр ажилладаг тээврийн хэрэгсэлд ногдуулах онцгой албан татварыг тэглэх хүрээнд Засгийн газрын 2017 оны 06 дугаар 09-ны өдрийн 164 дүгээр тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай тогтоолын төсөл боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлэх.	Засгийн газрын тогтоолын төслийг боловсруулж, ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн байна.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ	Засгийн газрын 2017 оны 06 дугаар 09-ны өдрийн 164 дүгээр тогтоолоор "Хос тэжээлт автомашин, шингэрүүлсэн хийгээр ажилладаг автомашин, цахилгаан тэжээлт автомашины онцгой албан татварын хэмжээг 2017 оны 6 дугаар сарын 9-нөөс мөн оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрийг хүртэл хугацаанд Онцгой албан татварын тухай хуулийн 6.3-т заасан хэмжээг "0" хувь байхаар, 2017 оны 7 дугаар сарын 1-ний өдрөөс эхлэн "50" хувиар тус тус тогтоосон. Тус тогтоол батлагдан гарсан үеэс буюу 2017 оноос эхлэн хийн түлшээр ажилладаг автомашины импортын тоо хэмжээ жил бүр буурсаар ирсэн нь Гаалийн байгуулаагаас гаргасан мэдээллээс харагдаж байна. Тодруулбал 2016 онд хийн түлшээр ажилладаг автомашины тоо 3861 байсан бол 2017 онд 2791, 2018 онд 1897, 2019 онд 1103, 2020 онд 518 болтлоо эрс буурчээ. Иймд байгаль орчинд ээлтэй, агаарын чанарт эерэг нөлөөтэй хийн түлшээр ажилладаг автомашины импорт, хэрэглээг нэмэгдүүлэхийг дэмжсэн тогтоол, шийдвэр гаргах шаардлагатай байгаа болно.
---	----------------	---	--	------	---	--	-------	--------------	---

10	4.1.8	Төвлөрсөн дэд бүтцийн системд холбогдох боломжгүй хэрэглэгчийг хэсэгчилсэн инженерийн хангамжид холбох, дэд төвүүдийг байгуулах, сэргээгдэх эрчим хүчний технологи нэвтрүүлэх.	- Төлөвлөгөөний 1.8.6 Төвлөрсөн дулаан хангамжид холбогдох боломжгүй Улаанбаатар хотын захын хэрэглэгчдийг бие даасан хийгээр ажилладаг дулааны эх үүсвэр ашиглан дулаанаар хангах; - Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 5.1.1. "Улаанбаатар хотын агаарын бохирдлыг 80 хувь хүртэл бууруулж, бусад томоохон хот, суурин газрын агаарын бохирдлын асуудлыг үе шаттайгаар шийдвэрлэнэ. - Засгийн газрын 2018 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрийн "Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" 62 дугаар тогтоол, - Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн "Нам даралтын халаалтын зууханд түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" А/1377 дугаар захирамж.	2021	Засгийн газрын 2018 оны 02 дугаар сарын 28-ны өдрийн "Түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" 62 дугаар тогтоол, Нийслэлийн Засаг даргын 2019 оны 12 дугаар сарын 26-ны өдрийн "Нам даралтын халаалтын зууханд түүхий нүүрс хэрэглэхийг хориглох тухай" А/1377 дугаар захирамж зэрэг тогтоол, шийдвэр, Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний 1.8.6-ын "Төвлөрсөн дулаан хангамжид холбогдох боломжгүй Улаанбаатар хотын захын хэрэглэгчдийг бие даасан хийгээр ажилладаг дулааны эх үүсвэр ашиглан дулаанаар хангах" арга хэмжээний биелэлтийг хангах чиглэлээр нүүрсэн галлагаатай халаалтын зуухыг хийн зууханд шилжүүлэхэд шаардлагатай зарим шинэ төрлийн хийгээр ажилладаг усан болон уурын бойлерууд, түүний дагалдах эд ангиуд, техник хэрэгслүүдийг Засгийн газрын 2015 оны 503 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар болон гаалийн албан татвараас чөлөөлөх хийн түлшний тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн жагсаалт"-д нэмэлт оруулах Засгийн газрын тогтоолын төсөл боловсруулж, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлэн шийдвэрлүүлэх ажлыг зохион байгуулах.	Засгийн газрын 2015 оны 503 дугаар тогтоолд нэмэлт оруулах тухай тогтоолын төслийг боловсруулан, Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлсэн байна.	I-XII	ОББҮХ, БОАЖЯ,	 Нүүрсэн галлагаатай халаалтын зуухыг хийн зууханд шилжүүлэх үйл ажиллагааг дэмжих чиглэлээр зарим шинэ төрлийн хийгээр ажилладаг усан болон уурын бойлерууд, түүний дагалдах эд ангиуд, техник хэрэгслүүдийг Засгийн газрын 2015 оны 503 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар болон гаалийн албан татвараас чөлөөлөх хийн түлшний тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн жагсаалт"-д нэмж оруулах шаардлагатай байгаа болно.

ОРЧНЫ БОХИРДЛЫГ БУУРУУЛАХ ҮНДЭСНИЙ ХОРООНЫ АЖЛЫН АЛБА